

PROJECTOR

CHRISTIAN DETERINK

∞ Projector ∞

Christian Deterink

∞ Inhoudsopgave ∞

1.	Doppelgänger	5
2.	De gouden rivier	19
3.	Het zelfportret	27
4.	Het Beest (I)	37
5.	The Joker	43
6.	Bloedzusters	57
7.	Het Beest (II)	67
8.	Monologen van een onsterfelijke (eerste episode)	75
9.	Ataraxia	83
10.	Een Venetiaanse zomer	93
11.	De aankomst	103
12.	Tessa's kus	107
13.	De eieren	115
14.	Monowitz	125
15.	Het koolmeesje	137

∞ Doppelgänger ∞

I.

Misschien heb je je wel eens afgevraagd of ergens op de wereld iemand net zoals jij rondloopt. Nee, ik bedoel niet een geestesverwant, of zo, ik bedoel een exacte kopie van je: een dubbelganger. Als je de statistieken erop loslaat, dan zou je bijna denken dat die persoon moet bestaan. De aarde wordt immers bevolkt door, wat is het inmiddels, 8 miljard mensen of zo? Achtduizend miljoen mensen! Dan zou je toch zeggen dat de kans toch wel erg groot is dat er toch tenminste iemand moet zijn met dezelfde neus, mond, ogen, haarkleur en lichaamshouding als jij! Hoeveel verschillen zijn er immers sowieso mogelijk?

Ik weet dat veel mensen zouden zeggen dat het onzin is. Ze zouden misschien wel iets zeggen als: "Moet je zien hoe groot het heelal is: er zijn misschien wel een miljard miljard planeten. En tóch is op géén van die planeten, naast de aarde, leven ontstaan. We zijn immers toch nog nooit buitenaards leven tegengekomen?" En als ik dan bevestigend zou moeten knikken, zouden ze hun punt maken door te zeggen dat eigenlijk hetzelfde geldt voor dubbelgangers. Want ondanks de kansberekening en de statistieken heb je nog nooit gehoord dat ze echt bestaan. "Kijk de kranten maar na", zouden ze zeggen, "ben jij ooit een berichtje tegengekomen over twee zielen die elkaar bij toeval troffen en dachten in een spiegel te kijken?" En ik zou ze natuurlijk gelijk moeten geven. Sterker nog, tot een half jaar geleden zou ik ze zonder meer gelijk hebben gegeven. Wat wil je: in de Verenigde Staten, waar ik woon, bestaat er niet eens een woord voor, anders dan het Duitse leenwoord: 'doppelgänger'. Maar inmiddels is alles anders: want het cynische feit is dat ik juist hier, in de Amerikaanse stad New York, mijn dubbelganger vond.

Het gebeurde op zo maar een prille lentedag en ik liep op Broadway, 'minding my own

business', zoals dat hier zo mooi heet. Of ja, in mijn geval was dat maar relatief, want ik liep er eigenlijk uit pure verveling. Je mag in de plaats van 'verveling' ook iets dramatischer invullen: 'frustratie', of 'wanhoop' bijvoorbeeld, misschien dekt dat beter de lading. Want daar, zo atypisch op die prachtige dag met dat heerlijke milde zonnetje, zat ik persoonlijk nogal in de put. Zonder al teveel in detail te treden (het zou spijtig zijn als je hier al zou afhaken) komt het erop neer dat ik er maar niet in slaagde een draai te geven aan een 'story' waar ik al enige tijd aan werkte.

Toch een klein stukje noodzakelijke achtergrondinformatie: ik ben freelance journalist en leef van de verkoop van artikelen. Ik had besloten het benauwde Nederland achter me te laten en me te vestigen in New York, de meest enerverende stad ter wereld. Maar helaas had dat niet geleid tot artikelen die buitengemeen interessant werden gevonden op Neerlands redactievloeren. En aldus leidde ik al enige maanden een kwijnend bestaan, zoekend naar een onderwerp dat zou verkopen. Maar ook het vanuit mijn persoonlijk perspectief geschreven verhaal over de wereld van het grote geld -Wall Street- zat op een dood spoor. Of nee, beter: was aangevangen op een riant vierbaans snelweg die was verworden tot een modderig karrespoor, waarin mijn wielen onherroepelijk vastliepen.

Het was dus in die ongelukkige omstandigheden dat ik had besloten mijn petieterige huurappartementje te verlaten om een rondje te lopen door het financiële district. Om vervolgens op Broadway, maar nu begin ik me volgens mij te herhalen, mijn dubbelganger te vinden.

Of ja, vinden..., 'vinden' suggereert dat ik naar mijn dubbelganger op zoek was, maar dat was natuurlijk helemaal niet het geval. Het zou niet in me op zijn gekomen. Ik had wel eens iets gelezen over het thema, bijvoorbeeld in die thriller van Dean Koontz, 'Mr. Murder' als ik me goed herinner, die natuurlijk een uit de hand gelopen overheidsproject als thematiek had, maar me er nooit serieus mee bezig gehouden. En bovendien had ik, zoals je inmiddels weet, andere zaken aan mijn hoofd.

Hij stond bij een hotdogkar en schoof zojuist een broodje worst, dat zo te zien verdrongen was in de ketchup en mosterd, naar binnen, staand in een licht overhellende positie -als iemand met lage rugpijn- om zijn kleding niet te besmeuren. Je hoefde geen snob te zijn om te zien dat dat niet voor niets was: zijn glimmende en perfect vallende pak zag er even peperduur uit als het ongetwijfeld was.

Maar dat was natuurlijk niet wat mij hem gefascineerd deed aanstaren; dat was wèl wat er uit dat pak stak, die blonde kop en vooral dat gezicht. Ik herinner me dat ik verstijfde en dat iemand achter mij op botste, zonder dat ik overigens aandacht schonk aan diens niet-gemeende

excuses. Het voelde heel onwerkelijk. Het was alsof ik mezelf zag bij de bruiloft van mijn broer: de laatste keer dat ik zelf een pak had gedragen. Zijn haren waren keurig gekamd in een onberispelijke scheiding op een wijze waarop ik mijn haren al zo ongeveer sinds mijn eerste communie niet meer had en zijn perfect gladde kin leek de draak te steken met het concept gezichtsbehaving. En hoeveel zijn verschijning omiskenbaar van die van mij, als ongewassen en ongeschoren journalistje, afweek; de volledige fysieke gelijkenis was toch onmiskenbaar. “Als twee druppels whiskey”, herinnerde ik me opeens een lijn uit een Lucky Luke-verhaaltje waarin een ‘evil twin’ van onze held ten tonele was verschenen.

Mijn dubbelganger had intussen zijn hotdog alweer verorberd. Ik volgde zijn bewegingen gebiologeerd. Hij liet zijn ongeïnteresseerde blik kort gaan over de mensen die de stoep bevolkten, veegde toen niet-aanwezige sausresten uit zijn mondhoeken weg met een servetje en zette zich kordaat in beweging. Naar mij toe!

Instinctief bewoog ik me enkele stappen achterwaarts, tot achter een stapel vuilniszakken. Het klinkt misschien raar, maar om de één of andere reden wilde ik niet dat hij mij zou opmerken. Omdat ik niet wilde dat hij mij zou herkennen? Omdat ik de confrontatie niet aandurfde? Ik weet het niet. Hoe het ook zij: half verstopt keek ik toe hoe hij op me af kwam en toen langs me heen liep. Zijn gefocuste blik week geen moment en hij merkte me niet op. In het voorbijgaan liet hij zijn servetje achteloos op het trottoir vallen.

Ik begon hem te volgen. In de middagdrukte was dat makkelijk genoeg. Bovendien kwam mijn dubbelganger met zijn kaarsrechte gestalte ruim boven de meeste mensen uit. Dat was een ding wat me al meteen opviel: dat hij ook bepaalde manieren van me verschilde. Deze man straalde een groot zelfvertrouwen uit en een zekere doelgerichtheid in zijn manier van doen. Iets wat ik allemaal leek te ontberen. Hoe vaak was mij bijvoorbeeld niet gezegd dat ik rechter op moest lopen?

De achtervolging duurde maar kort. Twee blokken verder boog mijn dubbelganger opeens af om te verdwijnen door de draaideuren van de lobby van een kantoorkolos. Toen ik ook eindelijk binnen was, zag ik nog net hoe hij zijn portefeuille toonde aan de bewaking en met flinke stappen koers zette naar de liften.

Wetende dat ik nooit voorbij de bewaking zou komen, ging ik weer naar buiten en keek nieuwsgierig omhoog naar de luifel boven de hoofdingang, benieuwd waar hij werkte. ‘Lehmann Brothers’, stond er te lezen.

II.

Oké, ik zal het woord er maar meteen uitgooien: ‘obsessie’. In het engels ‘obsession’, toevallig ook de naam van een sjiek geurtje. En dat terwijl obsessies maar al te vaak nogal onwelriekend zijn. De mijne was dat in ieder geval wel, zo moet ik nu toegeven. Mijn obsessie voor mijn dubbelganger bedoel ik dan, want daar heb ik het natuurlijk over; ik hoef het toch niet uit te tekenen, mag ik hopen?

Ik zal het héél kort houden: gedurende een periode van vier maanden volgde ik mijn dubbelganger non-stop. Van het appartement in SoHo dat hij bewoonde (daar was ik snel genoeg achter gekomen) naar zijn kantoor, de sporadische voedselgerichte middagwandelingetjes (hij was een hotdog-junk!) en zijn avondlijke terugreis naar huis, vaak na een exclusief restaurant te hebben gefrequenteerd. Ik was er steeds bij, onherkenbaar verstopt onder een baseballcap en achter een hoornen bril... Hoeveel uren ik niet op hem heb zitten wachten... verscholen in een portiek of achter een boom, zitten aan een tafeltje van de koffietent tegenover de hoofdingang van Lehmann, ik zal niet eens beginnen met een poging het uit te rekenen.

Je vraagt je nu waarschijnlijk af wat me in hemelsnaam bezielde. Het wordt moeilijk, maar ik zal proberen het uit te leggen. Het belangrijkste was, althans aanvankelijk, eenvoudigweg mijn fascinatie voor die kopie van mezelf. Ik kreeg er niet genoeg van hem te zien, waar dan ook en zo vaak mogelijk. Mijn tweede ik, de spiegel van mezelf, een beetje misschien wel zoals Narcissus zijn blik niet kon afwenden van het oppervlak van die vijver.

Maar naar gelang ik hem meer zag, wilde ik hem ook begrijpen en weten hoe zijn leven er uit zag. En zo begon ik te onderzoeken, mijn natuurlijke reflex als journalist. Het duurde slechts een dag voor ik zijn naam ontdekte: het stond gewoon op het postvakje van zijn appartementencomplex. David Kerry. Het feit dat hij dezelfde initialen als ik had, intrigeerde me mateloos. Ik gebruikte hiernaast alle mogelijke middelen om meer van hem te weten te komen, tot het doorzoeken van zijn vuilnis toe. Maar mijn belangrijkste onderzoeksmethode was mijn i-Book, mijn heilige graal. David's werkuurtjes, die ik doorgaans doorbracht in genoemde koffietent, gebruikte ik om het web te besurfen. Zijn curriculum vitae, of ‘track record’ zoals men hier zou zeggen, bestond ten eerste uit een rechtenstudie bij een goed aangeschreven universiteit die hij –natuurlijk- cum laude had afgerond en waarbij hij staatskampioen in een klasse langebaanzwemmen was geworden. Het tweede deel beschreef een ronkende carrière bij allereerst Morgan Stanley, toen Morgan Chase en nu uiteindelijk Lehmann, waar hij zich had opgewerkt tot vooraanstaand beleggingsspecialist. Als prille

dertiger, hij was maar 10 dagen jonger dan ik, was hij begeerd vrijgezel. Het appartement in SoHo mat ruim tweehonderd vierkante meter, exclusief dakterras en was voor elke normale sterveling onbetaalbaar, zelfs als die een kwart van de marktwaarde hoefde neer te tellen. Het behoeft in dit licht geen nadere toelichting, dat hij zijn schaapjes meer dan op het droge had, sterker nog: die graasden ergens in het hooggebergte. Nee, als David Kerry's leven één ding uitwasemde was het wel dit: succes. Succes en nog eens succes.

En daarmee kom ik meteen bij een tweede beweegreden voor mijn obsessie voor hem: namelijk de vraag hoe het kon zijn dat hij 'king of the hill' was en mijn leven zo weinig geslaagd was en alle richting leek te ontberen. Sterker nog: de creditcardschulden die ik begon op te bouwen, om niet te reppen van mijn huurachterstanden, wezen steeds nadrukkelijker maar naar één plek: 'the gutter'. Hoe onterecht misschien ook, ik was ervan overtuigd dat David ook precies dezelfde 'basis-persoonlijkheid' had als ik. Dezelfde vermogens, dezelfde talenten. Dezelfde 'mindset', om zo'n vreselijk woord te gebruiken. En als dat zo was; hoe kon het dan zo zijn dat onze levens zo afweken?

Het was alleen nog maar meer reden om nòg meer te graven. Ik kwam op internet via vrienden in contact met de hackers 'Ummon' en 'Wasp81', twee uitgesproken anarchistische anti-kapitalistische types die me maar al te graag hielpen David te ontrafelen. Wat wil je? Voor hun was een 'Wall Street stock broker' zo ongeveer de verpersoonlijking van de duivel. 'The Devil wears Armani', zoiets.

Hoe dan ook, met de hulp van mijn nieuwe hackende vrienden kwam ik nog veel meer over D.K. te weten. Dat hij nog nooit in aanraking was gekomen met justitie bijvoorbeeld. Of dat hij vorig jaar enkele miljoenen aan bonus had opgestreken. Maar ook dat het geld er bij hem bijna net zo hard uit leek te gaan. Aan een luxe jacht in Cape Cod, een Aston Martin DB7 en peperdure restaurants bijvoorbeeld, maar in algemene zin gewoon aan alles wat duur was. Hij had voor anderhalve ton een fauteuil gekocht, 'need I say more?' Hoe dan ook, opvallend was hoe weinig geld hij daadwerkelijk spaarde. Want met het geld dat hij niet verbraste, zat hij 'knee-deep' in aandelen, opties en tal van andere financiële producten, die ik zelf nooit helemaal zou begrijpen, hoezeer ik het ook zou proberen.

Maar naarmate ik meer over David Kerry te weten kwam, begon mijn beeld over hem te kantelen. Er werd een duistere kant van hem zichtbaar en die werd steeds groter, als een schaduw die lengt bij het invallen van de avond. Waar ik David aanvankelijk had gezien als über-succesvolle hipo, drong zich steeds meer het beeld op van een gewetenloze woekeraar die over lijken ging. Ik wist met behulp van genoemde anarcho-hackers interne rapporten op te diepen uit zijn Morgan Stanley tijd, waarin met enige afkeer werd beschreven hoe hij in een

complex financieel spel een schoenenfabriek uit Minnesota over de kop had laten gaan. Hij verdiende er miljoenen mee en stond klaarblijkelijk geen seconde stil bij het feit dat hij een gezond bedrijf ten val had gebracht. Dezelfde teneur was merkbaar in andere stukken die ik wist te bemachtigen: David Kerry had altijd en overal waarde gecreëerd, maar had er bij wijze van spreken zijn eigen moer voor aan de duivel verkocht.

En zo begon zich langzamerhand een derde beweegreden voor mijn obsessie voor hem te ontwikkelen, die al snel alle andere zou verdringen. Woede. Langzamerhand begon ik steeds bozer te worden op mijn dubbelganger. Op zijn gewetenloosheid en zijn boosaardigheid. Het idee dat hij voor zoveel mensen, zoals al die werknemers van die schoenenfabriek, het beeld van het kwaad was geworden, pinde zich vast in mijn hoofd. Ik stelde me voor hoeveel woede en afkeer alleen al zijn verschijning zou oproepen bij al die mensen. En dat maakte me razend, want het was niet alleen zijn gezicht, maar ook het mijne!

Ik zette mijn onderzoek vanaf dit moment met nog meer fanatisme voort. En wat ik allemaal nog meer van hem te weten kwam, verdiepte alleen nog maar mijn woede. Ik ontdekte waar David zich mee bezig hield bij Lehmann. Hij handelde voor het bedrijf in zogeheten financiële derivaten. Alhoewel hij er voor het bedrijf enorm veel geld mee verdiende, zat er een luchtje aan, wat heet: het stonk de tent uit. Want de financiële producten waar hij zoveel mee verdiende bestonden voor een groot deel uit de opgeknipte en weer doorverkochte hypotheekschulden van miljoenen 'gewone' Amerikanen die onder hoge rentes top-hypotheeken was aangesmeerd. En deze 'sub-prime' hypotheeken of 'ninja'-hypotheeken (hypotheeken waar geen inkomen, vaste baan of bezit tegenover stond) waren eigenlijk een tikkende tijdbom. Want dat de luchtbel een keer moest gaan klappen leek onontkoombaar, net zoals het onontkoombaar was dat al die hardwerkende gewone burgers in de grootste problemen zouden komen. Anders gezegd: David verdiende niet alleen miljoenen met de handel in lucht, maar deed dat ook nog eens over de ruggen van anderen. Op de één of andere manier vond ik zijn activiteiten bij Lehmann nog veel schokkender, dan wat hij eerder allemaal al had uitgevoten.

Maar het was niet toen, dat ik het besluit nam dat ik hem kapot moest maken. Dat moment kwam pas op het moment dat ik me, het spijt me dat ik het moet toegeven, verlaagde tot een heus misdrijf: ik brak in bij zijn woning. Moeilijk was dat overigens niet, ondanks het feit dat ik natuurlijk geen sleutel had. Ik huurde gewoon een duur pak, scheerde me en trok zelfs een kam door mijn haar. Eenmaal zover gekomen was het bij de huismeester van het complex eenvoudig uitgelegd dat ik mijn sleutel was verloren. Geen spoor van twijfel. Een vriendelijke

glimlach en een looper later stond ik binnen. Een eitje.

Ik moet zeggen dat het een bijzondere ervaring was om door David's appartement te lopen. Ieder ander had zich misschien vergaapt aan de ultramoderne inrichting, het peperdure interieur en de monsterlijk grote flatscreen televisie, maar daar kék ik niet eens naar. Ik staarde gebiologeerd naar de ingelijste foto's op het dressoir in zijn slaapkamer. Een lachende David als student, een foto van hem bij een zwemwedstrijd, nog één met vrienden van hem. Een foto van hem als jongetje met zijn ouders, pakte ik op en hield ik minutenlang dicht voor mijn ogen. Tot mijn verbijstering had David als kind ook al precies op mij geleken. Het was onwerkelijk, zelfs zijn ouders leken op die van mij, alhoewel natuurlijk veel minder letterlijk dan de pijnlijk scherpe gelijkenis van David zelf.

Ik vervolgde mijn zoektocht in zijn huis, zonder te weten wat ik nu eigenlijk zocht en kwam in zijn studeerkamer. Op het eerste oog een archetypische kloon van de 'study' van een geslaagde zakenman. Een gigantische notenhouten boekenkast ramvol boeken met dure goudbeletterde leren ruggen en een bureau zo groot dat er een vliegtuig veilig op zou kunnen landen, omgeven door enorme leren fauteuils waar een kleine kudde koeien voor moest zijn geofferd. Maar het was nog niet eens het overdreven patserige vertoon wat de hele kamer uitschreeuwde, dat me ontstemde. Dat waren echter wel de ingelijste prenten achter het bureau.

Het leken wel slechte collages van een middelmatige basisschoolleerling, maar dat maakte de inhoud niet minder schokkend. Ik zal me beperken tot de beschrijving van misschien wel de misselijkste prent, die overduidelijk handelde over de eerdergenoemde Minnesotese schoenenfabriek. Het was klaarblijkelijk een cadeau van ene Jared Reneaux, die een persoonlijke boodschap aan het ding had toegevoegd (iets in de trant van 'dank voor de goede samenwerking', meen ik me te herinneren). Het was een naam die ik herkende als één van David's collega's uit zijn MS-tijd. Aan de linkerkant van de collage waren verschillende krantenknipsels over elkaar heen geplakt die handelden over het drama van het faillissement van het bedrijf. Hier overheen was een bandenspoor getekend, dat doorging tot de linkerkant van het collage, die werd beheerst door een trotse David, zittend in een luxe Italiaanse sportauto. De boodschap die het hele ding uitstraalde was zó misselijk, zó respectloos, dat ik letterlijk een zure smaak in mijn mond voelde. Maar het ergste van alles was nog dat David het nodig had gevonden het gedrocht op zo'n prominente plaats in zijn werkkamer te hangen. Het was op dat moment dat ik beseftte: David Kerry moet kapot!

III.

De wraak van de doppelgänger! Tijdens die vele slapeloze nachten van die zomer in mijn bloedhete appartementje had ik de film al zoveel malen afgedraaid. Op zomaar een doordeweekse avond zou David Kerry thuis komen, voldaan na weer een dag luchthandel. Hij zou mij in een grote fauteuil in de woonkamer aantreffen, de handen ineengestremd als de zoveelste schurk in een James Bond-film. De poes op schoot ontbrak nog, natuurlijk omdat David niet van huisdieren hield (ik evenmin overigens). 'Zo', zou ik zeggen als David over zijn eerste verbazing heen was, 'Zo'. Hierna zou ik David hooghartig een stoel wijzen en een monoloog afsteken over hoe ik alles over zijn handel en wandel wist en ik de kennis en macht had om hem kapot te maken. En ten slotte zou ik natuurlijk mijn voorstel uit de doeken doen: je trekt je nu terug uit het Wall Street wereldje en gaat je tijd wijden aan goede doelen, of anders...

Of anders wat, eigenlijk? Ik kan nu niet meer precies reproduceren wat ik allemaal had bedacht in mijn koortsachtige gedroom. Ik weet nog wel welke andere idiote ideeën ik allemaal kreeg. Zoals het 'creepy' scenario dat David mij allang op het spoor was. Hij had vernomen van de huismeester over de sleutel-kwijt-scène (wat onwaarschijnlijk was, want hij verwaardigde zich nooit een half woord te spreken met hem) en had sporen in zijn appartement gevonden die naar mij hadden geleid (wat nog veel onwaarschijnlijker was). Ik zou elk moment van bed kunnen worden gelicht door zijn onfrisse handlangers, waarna David zelf zijn sinistere plan over me zou uitstorten: hij zorgde ervoor dat ik werd opgepakt door de politie voor al zijn financiële malversaties, die elk moment zouden moeten uitkomen. En hij zelf zou ongehinderd en voorzien van een nieuwe identiteit (nog obscener: hij zou mijn identiteit aannemen) de rest van zijn leven in weelde slijten op een Bahama-eiland naar keuze.

Tja, al de scenario's die voor mijn geestesoog voorbij zijn getrokken: wat een tijdverspilling! Want uiteindelijk ging het natuurlijk allemaal anders. Gaat er immer ooit iets zoals je verwacht? Je had het waarschijnlijk zien aankomen omdat je de naam al eerder had gehoord, maar inderdaad: het toen nog volstrekt ongedachte gebeurde: Lehmann Brothers ging failliet.

Ik weet nog hoe ik die ochtend op mijn vaste stek in de koffietent zat en urenlang ademloos alle nieuwsberichten bekeek die mijn i-Book me kon voorschotelen. Ik kon het niet geloven en het besef begon pas tot me door te dringen, toen ze vanaf het einde van de ochtend ze naar buiten begonnen te druppen: de opeens werkloze Lehmannen. Met een doosje onder de arm gevuld met wat persoonlijke spullen kwamen ze door de draaideur. De big shots, de gesjeesde

managers in dito Armani-pakken, de ‘helden’ van de financiële wereld: als een stel geslagen honden dropen ze af.

David was één van de laatste die de kantoorgebouw verliet. Zijn doos was wat groter dan de andere, zijn gezicht wat bleker wellicht, maar verder was er weinig verschil met al die anderen. Ik moet zeggen dat ik schrok toen ik zag hoe hij er aan toe was, ik bedoel: ik ken mezelf, die blik in de ogen moet ik hebben gehad toen ik als jongen getuige was hoe mijn hond werd overreden door een vrachtwagen. Totale verbijstering en ontredding. Zo leek David er nu aan toe te zijn, in shock.

Ik volgde hem, natuurlijk, uit gewoonte en toen ik een paar uur later, toen hij inmiddels zich had opgesloten in zijn appartement, weer meer dan voldoende tijd had om na te denken, begonnen de implicaties voor hem zich aan me te ontvouwen. Want David had dan wel perverse bonussen opgestreken en bakken met geld binnengeharkt, ik wist ook dat hij een kolossaal gat in zijn hand had. Wat zeg ik, een zwart gat, dat alles om zich heen opslokte. En hierdoor had David géén spaargeld, maar paradoxaal genoeg juist veel schulden. En alsof dat al niet erg genoeg was had hij het grootste deel van zijn geld de laatste maanden uitgerekend geïnvesteerd in... aandelen en opties van zijn werkgever! Ik besepte dat David in één klap failliet was.

In de weken die volgden werd ik totaal opgeslokt door de gebeurtenissen die om me heen gebeurden op Wall Street. De val van Lehmann bleek het startschot te zijn van een enorme aardverschuiving. Een aardbeving. Een crisis! Ik werd erdoor bevangen en tekende alles op, als journalist die ik nog steeds was, want ik wist dat hier geschiedenis werd geschreven. Ik begon zelfs een schijn van een naam op te bouwen als financieel correspondent die vanuit het oog van de storm verslag deed. Het ongekende feit deed zich voor dat er zowaar stukken van me werden geplaatst in de Volks, de NRC en de Trouw. Er stroomde iets van een inkomen binnen, waarmee ik mijn huurachterstanden kon voldoen en ik me weer eens een fatsoenlijke maaltijd kon veroorloven. Kortom: ik zat door de hele crisis opeens in de lift!

In de tussentijd bleef ik David in de gaten houden, maar die liet zich in het geheel niet meer zien. Het was al weer weken na het faillissement toen ik hem zijn appartementencomplex uit zag komen. Hij was bijna onherkenbaar in zijn trainingsbroek, vuile rugbyshirt en vlasbaardje. Zonder een spoor van de kracht en doelgerichtheid die hem zo kenmerkten, slofte hij over straat naar de dichtstbijzijnde Seven Eleven, om niet veel later met twee tasjes vol boodschappen de terugreis te aanvaarden. Ik volgde zijn gang aan de overzijde van de straat en ik moet zeggen dat ik geschokt was. Allereerst besepte ik dat het doel dat ik mezelf had gesteld allang was geslaagd, zonder enige actie van mijn kant zelfs: David Kerry was volledig gesloopt.

En ten tweede beseftte ik dat ik medelijden met hem had. In zijn gezicht zag ik een lijden dat me pijn deed, bijna alsof ik zelf leed. Maar in zekere zin was dat natuurlijk ook zo. En ten slotte beseftte ik opeens dat ons lot aan elkaar verbonden moest zijn; echter niet op een normale manier, maar precies omgekeerd. In de tijd dat David Kerry succes had, zat ik in de put en nu David pech had gehad, was mijn geluk omgekeerd rechtvevredig. ‘The pauper and the prince’, zoiets.

De crisis zwol intussen steeds verder aan tot Jaren Dertig proporties en ik moet toegeven dat de werkzaamheden die dit voor mij inhielden, mij steeds meer in beslag namen. Ik schreef en verkocht nog meer artikelen en trad zelfs een keer op in een Nederlands nieuwsprogramma. Ik veronachtzaamde mijn dubbelganger kortgezegd en toen ik, weken later, weer een keer poolshoogte kwam nemen, bleek David Kerry gevlogen. Natuurlijk was ik verontrust, want ik beschouwde David inmiddels zo’n beetje als mijn tweede ik, en ik was bezorgd over hoe hij er aan toe was. Ik begon rond te vragen en kwam uiteindelijk te weten dat David door schuldeisers uit zijn appartement was gezet en terug was gekeerd naar zijn ouders, in ‘upstate’ New York, een onaanzienlijke provinciestedje met een even passende als potsierlijke naam: ‘Hackensack’...

Het was in deze tijd dat ik het idee had gekregen om de hele bankencrisis en financiële crisis die hieruit voortkwam te gaan vertellen vanuit het perspectief van mijn dubbelganger, David Kerry. Mijn ‘doppelgänger’ die in het hart van het systeem dat de wereld in een ongekende recessie had gestort, had geopereerd. De achtergrond-informatie voor dit boek had ik allang verzameld: mijn appartementje stond vol met stukken over David’s leven. Maar voor het boek was er nog één ding nodig, wist ik: een persoonlijk gesprek met David zelf. Wat waren zijn beweegredenen geweest? Zijn ‘hopes and fears’? Om mijn boek een succes te laten worden, moest ik er achter komen wat voor een persoon David was en diep, heel diep in zijn wezen doordringen. Ik moest eindelijk de stap zetten om de confrontatie te gaan en hem te ontmoeten.

En zo bevond ik me een kleine week later in Hackensack. De familie Kerry woonde in een dertien-in-een-dozijn huis in één van de buitenwijken. Koloniale stijl, witgeverfde houten buitenmuren waarvan de verf al begon af te bladderen, veranda aan de voor- en achterkant, een gebutste Dodge op het inrit en vergeeld gazonnetje. Zelf het ‘white picket fence’ ontbrak niet. De woning van een doorsnee Amerikaanse gezin dat het hoofd net boven water kon houden. Dat was het nest waar David Kerry uit voortkwam.

Ik hing enkele dagen om huize Kerry rond. Uit voorzichtige navraag kwam ik erachter dat David in het souterrain was gaan wonen. Ook nu weer vertoonde hij zich nauwelijks en de

enkele keren dat ik een glimp van hem opving, maakt hij een uitgesproken lusteloze indruk. Hij oogde ongezonder en ik zag dat hij rookte als een ketter, iets dat hij eigenlijk heel smerig moest vinden, want dat vond ik ook.

In mijn motelkamer had ik mijn gehele dossier van hem nog eens uitgebreid doorgenomen en na een volle week besloot ik dat het tijd werd voor onze ontmoeting, onze confrontatie. Ik voelde de spanning die avond, toen ik op bed ging liggen in een bij voorbaat kansloze poging om te slapen. Hoe zou de ontmoeting gaan? Hoe zou David reageren op zijn 'doppelgänger'? Zouden we elkaar als broers in de armen sluiten, of zou hij zich juist bedreigd voelen? Zou David bereid zijn te praten? In de lange uren van de nacht bleef ik in mijn hoofd maar malen.

Ik stelde me voor dat David schuld zou bekennen, misschien wel zou huilen. Hij had het allemaal maar gezien als een spel. Of: hij deed gewoon wat zijn baas van hem verwachtte. Hij had nooit de implicaties gezien van zijn daden. Iedereen deed het toch? Als hij dat handeltje niet maakte, zou iemand anders het wel doen! En wat was er mis aan het kapitalistische systeem? Besefte men niet hoeveel geld werd verdiend op Manhattan? Uiteindelijk profiteerde iedereen daar toch van? Het klopte toch wat Gordon Gecko zei: 'Greed is good!' En ach, dat schilderijtje in zijn werkkamer, dat was toch gewoon een goede grap? Die Jared ook, je kon altijd zo met hem lachen! Dat was toch niet serieus?

Al dit soort dingen zou David allemaal kunnen zeggen, besefte ik. En ik wist dat ik er nog niet eens zoveel tegen in kon brengen? David was toch ook maar een klein radertje geweest in dat hele systeem? Het was toch niet zo raar dat hij net als iedereen geld probeerde te verdienen? Overal, bij welke zakenbank je ook kwam, was de handelsvloer een gekkenhuis, een catatonie van bellende, schreeuwende, hysterische handelaren, allemaal proberend de maximale winsten te halen. Allemaal acteurs in een krankzinnige klucht. Een irreële luchthandel, dat was het, een kolderiek gegoochel met cijfertjes. Het zou allemaal nog niet eens zo erg zijn, als het niet op zo'n directe manier hele economieën en hele samenlevingen bedreigde...

Zoals ik zo lag te malen daar die nacht, beving me een vreselijk bedroefd gevoel, dat zelfs met het onderwerp waarover ik nadacht toch niet te verklaren was. Misschien was het de entourage: de troosteloze motelkamer, waar ik, klam zwetend omdat de airconditioning het niet deed, slapeloos naar het vuile plafond lag te staren. Maar ik weet zeker dat het meer was; ik weet nu zeker dat ik die nacht al iets voorvoelde. Iets van het drama. Want alle dubbelgangers moeten toch ook geestesverwanten zijn?

Die ochtend werd ik, zoals je al had kunnen voorspellen, geradbraakt wakker. Het grijze licht dat gefilterd door de goedkope gordijnen de kamer in scheen, leek al een voorbode te zijn van een uitgesproken slechte dag. Met enige verbazing merkte ik dat ik niet alleen barstende hoofdpijn had en me verdoofd voelde maar ook nog steeds zeer gedepimeerd. Toen ik een

paar uur later in een diner een stevig ontbijt met veel koffie had gebruikt, voelde ik me weinig beter en even overwoog ik zelfs het interview voor die dag af te blazen. Maar ik vermande me en reed met mijn huurauto naar David's huis.

Toen ik de ambulance opmerkte, die met zwaaiende sirene in de straat geparkeerd stond, zag ik heel even zwart voor mijn ogen. Verdoofd en met een weer snel opkomende hoofdpijn reed ik naderbij en hield de auto stil. De ambulance stond voor het huis van de Kerry's, natuurlijk. Er omheen had zich een kleine menigte verzameld. Ik stapte uit en moest me vasthouden aan het portier. Ik herinner me dat ik zwaar hijgde, alsof de lucht opeens een stroperige substantie had gekregen. Het duurde maar enkele momenten voor de voordeur werd geopend en een viertal ambulancebroeders een brancard naar buiten droegen. De brancard was bedekt met een laken, maar ik wist toen al zeker wie eronder lag. Ik strompelde de straat over, mijn blik gericht op dat laken en die vorm daaronder, die nu de ambulance werd ingeschoven. "Het is wat", hoorde ik iemand zeggen, "het is de zoon van de Kerry's. Ik hoorde dat het zelfmoord was."

IV.

Het zal je misschien verbazen, maar het boek kwam er uiteindelijk toch. Mijn verhaal over de opkomst en ondergang van de beurshandelaar Aron Whitley (ik had besloten David's naam niet te gebruiken en zijn familie te beschermen) op de achtergrond van de bankencrisis, werd een bestseller. Wat zeg ik, een geramde bestseller! De literaire critici hadden vooral lof voor de diepgravende en doorwrochte karakterschets van de hoofdpersoon. Ook de surreële kant van het verhaal, die eruit bestond dat het verhaal werd verteld door een protagonist die in 'Aron' zijn dubbelganger had ontdekt, viel bij de heren critici in goede aarde. 'Een krachtige metafoor over hoe iederéén zou kunnen zijn meegesleurd in de Wall Street-bubbel', dat soort gebazel. Het was in géén van de recensenten die ik over mijn boek had gelezen opgekomen, dat zelfs dit aspect van mijn verhaal geen fictie was. De vele miljoenen lezers over de hele wereld mijn boek hadden verslonden, maakte het waarschijnlijk ook niets uit. Zij waren inmiddels stuk voor stuk door de economische crisis geraakt en waren simpelweg gefascineerd door mijn verhaal dat van binnenuit over dit verderfelijke wereldje was geschreven. Het boek voldeed kort gezegd, dubbelganger of niet, in een schreeuwende behoefte.

Mij intussen ging het met al deze ontwikkelingen voor de wind, dat behoeft natuurlijk geen uitleg. Ik groeide uit tot een internationaal een gevestigde naam op het gebied van de wereldwijde crisis, ik werd uitgenodigd voor tientallen talkshows en lezingen. En ik werd door eenieder gezien als de gerespecteerd journalist, die ik altijd al had willen worden.

Maar toch bleef er één ding aan mij knagen. En dat doet het nog steeds. Het feit dat ik nooit een woord gewisseld heb met mijn dubbelganger. Het feit dat we elkaar nooit in de ogen hebben gekeken. Ik vervloekte mezelf dat ik de ontmoeting met hem maar eindeloos had uitgesteld tot het te laat was. En ik kon het mezelf niet vergeven dat ik, terwijl ik had gewéten in wat voor een desolate toestand hij verkeerde, niet had geprobeerd om hem er bovenop te helpen, of hem maar te troosten. Ik had hem kunnen vertellen over het diepe dal waar ik uiteindelijk ook uit gekomen was. Maar dat alles had ik niet gedaan. En nu was het te laat..

Maanden na diens sobere begrafenis keerde ik nog een keer terug naar Hackensack. De openbare begraafplaats. David was gereduceerd tot een eenvoudige steen tussen de velen, met op zijn graf een verwelkt bosje bloemen. Misschien was het mijn vermoeidheid die dag, of een plotseling opkomende pollen-allergie, maar mijn ogen schoten in ieder geval vol. Ik zakte op mijn knieën en legde mijn hand op de steen, die geruststellend koel aanvoelde. “Jij”, fluisterde ik zacht omdat niemand anders dan David het hoefde te horen, maar wel in het Engels in de curieuze overtuiging dat hij het moest kunnen verstaan, “jij bent de belangrijkste persoon in mijn leven. Ik had je zo graag willen ontmoeten, we hadden zoveel te bepraten gehad. We hadden zoveel voor elkaar kunnen betekenen. Maar het heeft niet zo mogen zijn. Maar toch, David, zul je er altijd voor mij zijn, mijn dubbelganger...”

∞ De Gouden Rivier ∞

Er was eens een eenzame en neerslachtige jongen in een rokerig en druk café in Parijs. Zo zou de eerste zin van dit verhaal kunnen luiden, als het niet zo clichématig was. En als dit een sprookje zou zijn geweest.

Maar dat was het helaas geenszins; tenminste niet als je het mij, daar en op dat moment, had gevraagd. Ik zat mokkend aan een tafeltje in de hoek te sippen aan een glaasje wijn en vond mijn leven helemaal geen sprookje. In tegendeel; ik voelde me terneergeslagen en zelfs gedesillusioneerd. Nog geen drie weken geleden was ik, net achttien geworden, vanuit Nederland naar Parijs gereisd en had alles achter me gelaten. Met een hoofd vol illusies en wensen, maar met een al bijna lege beurs. Ik wilde hier, in deze inspirerende omgeving, net als zovelen voor me, op zoek gaan naar mijn muze. Ik had gedroomd me als dichter te laten meevoeren op de Gouden Rivier, zoals ik het voor mezelf noemde, die constante stroom van creatieve energie die hier moest vloeien. Maar die bleek niet te bestaan, of was voor mij verborgen gebleken. In plaats daarvan ondervond ik dat achter de façades van grootse avenues en imposante paleizen een kille en harde stad schuil ging. Ik betrapte mezelf erop dat ik elke dag al druk genoeg was met alleen maar te proberen mijn hoofd boven water te houden. En terwijl ik huurschulden begon op te bouwen en mijn spaartegoed langzaam zag vervliegen, was er één ding dat geheel afwezig bleef: inspiratie.

Geen sprookje dus, eerder een nachtmerrie. Ik moet toegeven dat ik zelfs een smadelijke terugkeer naar het grijze vlakke Nederland overwoog.

Maar dat was voordat ik háár vond, die mysterieuze en fascinerende vrouw. Of nou ja, eigenlijk vond zij mij. Daar, in dat drukke café in Montmartre, stond ze opeens voor mijn tafeltje en sprak ze me aan.

“Daar ben je! Ik heb je heel wat te vertellen”, waren haar eerste woorden.

Ik keek dof naar haar op. Ze droeg een dun zomerjurkje, dat haar vrouwelijke vormen eerder accentueerde dan bedekte en had een opvallend ovaalvormig gezicht met een stel prachtige groene ogen, omkroond door een weelderige bos roodbruine krullen. Haar verschijning deed me voelen alsof het café, deze stad, de hele wereld er even niet meer toe deden. Een vlinder in de buik, zou de amateur-dichter die ik juist niet wilde zijn, dat noemen.

“Ik wil dat je het begrijpt, je moet het begrijpen”, zei die raadselachtige vrouw, terwijl ze op het stoeltje tegenover me gleed en mijn beide handen met de hare vastpakte.

Ik hapte naar adem, zoekend naar woorden, terwijl ik in haar ogen iets zocht dat verried dat ze misschien een grapje met me uithaalde. Maar ze keek me alleen maar strak en doodserius aan. Mijn blik schoot naar de bar, op zoek naar mensen die misschien wel besmuikt lachten. Niemand leek zich echter om ons te bekommeren.

“W-wie ben je?“, vroeg ik haperend in het Frans waarmee ze mij had toegesproken.

“Je kent me niet?“, vroeg ze zacht.

“Nee“, antwoordde ik, steeds verwarder, mijn geheugen afgravend of ik haar niet toch ergens eerder had gezien. Maar ik wist zeker van niet, deze vrouw zou ik me zeker herinneren!

“Dan is dit het...“, fluisterde de vrouw zo zacht dat ik haar nauwelijks kon verstaan. Ze klonk opeens terneergeslagen.

“Wat bedoel je?“, vroeg ik verward.

“Het is beter zo“, zei ze droevig, “tenslotte hebben we geen toekomst samen... Tenminste, niet dezelfde... We gaan beide nu eenmaal een andere kant op”.

Met één hand streek ze langs mijn wang, een teder gebaar dat mijn adem deed stokken, maar me nog meer in verwarring bracht. Ze zuchtte.

“Je moet begrijpen...” Ze viel stil, op zoek naar woorden, “Je dromen van de gouden rivier, Luc. Dit is net zoiets.” Ik was verbijsterd, ze wist niet alleen mijn naam, maar kende ook de dromen die ik nog nooit met iemand had gedeeld. Zij leek mijn reactie echter niet op te merken en vervolgde met nadruk: “Onthou dit, dat niets de rivier tegenhoudt. Het enige dat we kunnen doen is ons laten meevoeren. Ik zou willen dat ik langer tegen de stroom zou kunnen inzwemmen, maar... ik kan het niet...” Ik had geen idee waar ze het over had.

“De tijd, die verdoemde tijd“, zuchtte de vrouw, “ik zal het gevecht nooit winnen...” Ze boog zich naar voren en drukte een warme kus op mijn mond. Ik was zo verbouwereerd dat ik niet eens kon bewegen. Toen stond ze op. “Ik moet gaan”. Bruusk, alsof ze zich uit mijn betovering moest losrukken, draaide ze zich om en liep van me weg richting de uitgang. Na enkele meters draaide ze zich in de loop om en voegde me toe: “Onthou me en dat mijn naam Moneta is.”

Toen glipte ze weg achter andere café-gasten. Mijn hart bonsde in mijn keel en gedachten

schoten door mijn hoofd. Pas na enkele seconden stond ik op om achter haar aan te gaan. Ik drukte me langs enkele mensen en sprong de drempel over, de straat op. Mijn ogen moesten zich enkele seconden aanpassen aan het gebrek aan licht in de steeg, die op dit avondlijke uur geheel verlaten was. Ik zag haar van me weglopen, zonder zich te haasten.

“M-Moneta”, haperde ik.

Maar ze keek niet om. In plaats daarvan zag ik haar gestalte vervagen. Ze werd letterlijk doorzichtig. Ik kon het zwakke licht van een raam door haar heen zien. Ik deed nog enkele stappen in haar richting voor ze geheel vervaagd was. In rook was opgegaan, luidt het cliché dat ik daarom liever niet gebruik. Maar zo was het wel. Ze was weg, alsof ze er nooit geweest was.

Moneta.

De dagen die volgden kon ik aan niets anders dan háár denken. Wie was ze? Was ze echt geweest, of slechts een zinsbegoocheling, een droom? Ik had me nog nooit zo verward en onzeker gevoeld.

Ik zocht naar haar, natuurlijk. Ik deed niets anders meer. Maar mijn zoektocht was zinloos: overal vroeg ik naar haar en niemand wist iets. Ik was wanhopig en voelde me bijna ziek die dagen; koortsig. Er brandde iets in mij dat ik niet kende. Was het verliefdheid? *Liefde is een vreemde ziekte*, een flard van een songtekst die me opeens te binnen schoot. Raar, hoe alle clichés opeens waarheid leken te zijn...

Op één van deze dagen slenterde ik langs de Seine, nog steeds malend in mijn hoofd. In mijn gedachten was er maar één constante; zij. Ze kon me niet loslaten. Ik keek uit over de rivier. Het water stroomde traag langs me, een eeuwige beweging. Aan de oevers van de tijd, alweer zo'n songtekst die opeens in me opkwam en die toepasselijk leek.

En toen opeens stond ze voor me, ogenschijnlijk uit het niets. Ze had andere kleren aan; een zwarte broek met een donkere blouse, het haar nu gebonden in een staart. Maar ze zag er nog steeds oogverblindend uit.

“Moneta”, zei ik ademloos.

Ze stortte zich in mijn armen en onze monden vonden elkaar.

“Ik heb je zo gemist”, zei Moneta terwijl ze mijn hoofd in haar handen nam. We zoenden weer. De sensaties van haar lijf tegen me aan en haar warme tong in mijn mond, overweldigden me. Het vuur in me laaide heviger op dan ooit.

“Laten we vrijen”, kreunde ze in mijn oor, terwijl ze zich nog dichter tegen me aandrukte.

Ik kon alleen maar knikken.

Ik nam haar mee naar de avondse woonboot aan de oever van de Seine, die ik samen met vier anderen huurde. In mijn kleine vochtige kamertje sliepen we met elkaar. In de liefdesdaad werden we één en leek het alsof dat altijd al zo was geweest en altijd zo zou blijven. Verstrengeld met haar besepte ik dat ik nog nooit zo gelukkig was geweest en haar nooit meer kwijt wilde raken.

Toen we uiteindelijk vermoeid naast elkaar op het bed lagen, legde ze haar hand op mijn borst en zuchtte: “Dit was nog beter dan de eerste keer...”

Ik was verbaasd en wilde iets zeggen, maar ze legde een vinger op mijn mond. Toen klom ze schrijlings op me. Tot mijn verbazing was mijn hartstocht nauwelijks gestild.

“Weet je wel hoe symbolisch dit eigenlijk is”, zei Moneta. We lagen op onze zij naar elkaar toe, elkaar stevig vasthoudend, alsof we bang waren dat we uit elkaar zouden drijven.

“Wat?”

“Deze boot. Hij ligt stil, temidden van de eindeloze stroming die onophoudelijk probeert hem met zich mee te slepen”.

“Nou, hij ligt goed vast aan de kade...”, begon ik, voor ik begreep dat ze dat helemaal niet bedoelde. Het had iets te maken met wat ze in het café had gezegd, maar wat precies...? Het was allemaal nog heel onduidelijk voor me.

“Vertel iets over je leven”, nodigde Moneta me uit, voor ik kon informeren naar haar gedrag in het café. Ik gehoorzaamde, deels omdat ik haar niets wou weigeren, deels omdat ik heel graag wilde vertellen wie ik was en wat me naar Parijs had gedreven. En zo vertelde ik, in een lange stroom woorden. Ik herinner me nog dat Moneta op een bepaald moment vroeg of ik verwachtte mijn muze te vinden en zo ja, of dit werkelijk de dichter in me zou losmaken. Ik weet nog dat ze moest glimlachen op mijn antwoord.

En toen moet ik in slaap zijn gevallen.

Toen ik wakker werd zweette ik hevig. Het was warm in mijn kamertje en fel zonlicht drong door de dikke gordijnen. Met de ogen nog half gesloten tastte ik om me heen in mijn bed. Maar het was leeg. De plek waar ze gelegen had zag er onbeslagen uit, er was zelfs geen indruk in de matras te zien.

Ik kreunde in het besef dat ze weg was. Moneta, ze was me weer ontvlogen, als een zinsbegoocheling. Ik begon me voor het eerst af te vragen of ik waanzinnig aan het worden was.

Ik had gedacht dat ik haar nooit meer zou zien, maar gelukkig had mijn voorgevoel het verkeerd. Ik zag haar terug, ruim twee weken later, op een drukke kunstmarkt in Montmartre. Ik verkocht daar prullerig houtsnijwerk om aan wat geld te komen. Vanachter mijn kraam bekeek ik ongeïnteresseerd de eindeloze rijen toeristenvolk, toen zij opeens voor me langs liep. Ze had deze keer weer een jurk aan en droeg het haar weer los, net als de eerste keer. Eén moment gleed haar blik langs de mijne, maar ze gaf geen enkele blijk van herkenning. Net als al die andere toeristen inspecteerde ze in een rare mengeling van desinteresse en nieuwsgierigheid de koopwaar. Waarom herkende ze me niet? Ik was niet bij machte me te bewegen of zelfs maar adem te halen. Ze was al bijna verdwenen in de mensenmassa's, toen ik eindelijk in beweging kwam. Ik schoot tussen de kramen door en moest me langs een groep Japanners werken en een stel Duitsers werken, voor ik mijn hand op haar schouder kon leggen.

“Moneta”, hijgde ik. Wat was dat toch, dat ik steeds buiten adem was in haar aanwezigheid? Ze draaide zich verschrikt om en keek me niet begrijpend aan.

“Wat wilt u van me?”

“Moneta”, hijgde ik opnieuw, “ik ben het, Luc.”

Ze leek me opnieuw niet te snappen en ik trok haar met me mee, een steegje in. Misschien hoorde ze me niet goed in het lawaai. Enigszins onwillig volgde ze me. Ik drukte haar een portiek in en boog me dicht naar haar toe: “Kom, Moneta. Je kent me toch wel?” Ik voelde me tegelijkertijd gekwetst door haar koele reactie en zielsgelukkig om weer bij haar te zijn, “Waar was je toch gebleven?”

Ze keek me onderzoekend aan en maakte nog steeds een wat opgejaagde indruk, alsof ze was overvallen door dit alles.

Ik wilde weer wat zeggen, maar ze legde een vinger op mijn mond.

“Breng me naar een rustiger plek”, fluisterde ze.

Ik knikte en voerde haar met me mee. Ik koos voor de uitgestorven en smalle straatjes die ik inmiddels zo goed kende. Uiteindelijk bereikten we mijn woonboot. Ze gaf wederom geen blijk van herkenning, maar leek blij te zijn de rivier te zien en prees me met mijn woning. “Heel passend”, zo iets zei ze. Wat kon ik zeggen? Even verderop verrezen de typische spitsen van de Notre Dame en aan de andere kant kon je Île Saint Louise zien liggen, ik klaagde niet.

We gingen naar mijn benauwde kamer en zetten ons neer op het bed. Ik moest denken aan de vorige keer dat we hier waren geweest en moest blozen. Gelukkig had ze het niet opgemerkt, want haar nieuwsgierige blik was afgedwaald. Toen ze mij weer aankeek had ze een vragende blik in de ogen. Ik besepte het belang van het moment en nam haar hand in de mijne.

“Moneta”, zei ik, “verlaat me nooit weer, ik hou van je!” En ik drukte haar hand tegen mijn mond. “Je meent het echt”, zei ze verwonderd, bijna geamuseerd. Ik voelde me gekrenkt. Nam

ze me nu in de maling? Ze ging met haar hand langs mijn hoofd en streek mijn wang, “Ach jongen, wat gaat er toch allemaal gebeuren tussen ons?”

Wat bedoelde ze toch? Als we samen waren leek het soms wel alsof ze een andere taal sprak. Ik schoof dichterbij en keek in haar ogen, ik moest het weten: “Hou je ook van mij?” Het moest even kwetsbaar klinken als ik me voelde. Als ze “nee” zou zeggen zou mijn wereld ineensstorten.

“Misschien wel”, fluisterde ze, “maar daar is het te vroeg voor...”

“Maar...”, begon ik, maar ze onderbrak me door haar vinger op mijn lippen te leggen, het begon een gewoonte te worden, “En zelfs als dat zo is... Het kan nooit wat worden tussen ons”, zei ze droevig, “De tijd zou ons in de weg zitten en ons verschillende richtingen uitdrijven.”

“Nee”, zei ik, “Nee. We kunnen alles overwinnen! Ook de tijd!” Ach, wat was ik onwetend, zelfs de hartstocht die me verteerde kan nauwelijks een verweer zijn voor mijn onnozelheid. Dat ik het zelfs toen niet begreep!

Ik kon me niet langer bedwingen en zoende haar heftig. Ze deinsde even terug, maar toen beantwoordde ze de zoen. Ze liet zich achterovervallen op het bed en ik gleed bovenop haar. Opeens leek het alsof alle bezwaren en twijfels weg waren. Toen ik haar van haar kleren bevrijdde huiverde ze, alsof dit onze eerste keer was. Maar ik had haar lichaam al eerder geproefd!

Het verbaasde me niet dat toen ik wakker werd, ze verdwenen was. Alsof ik de liefde had bedreven met een schim. Een diepe triestheid maakte zich in me los en met gesloten ogen masseerde ik mijn slapen. Moneta! Nog sterker had ik het gevoel dat ze me voorgoed ontglipt was. Ik moest weer denken aan wat ze had gezegd, zoiets als: De tijd zit ons in de weg en drijft ons verschillende richtingen uit. Had de tijd ons nu toch overwonnen? Ik snapte het niet...

Een aantal dagen later zat ik moedeloos op het dak van de woonboot in de brandende zon te staren over de Seine. Ik voelde me leeg en dacht alleen maar aan Moneta. In mijn hoofd tolden de herinneringen rond: de mysteries die haar omgaven, haar uitspraken over de rivier en over de tijd, volgens Moneta eveneens een eeuwige stroom. Ik voelde hoe dicht ik bij de ontrafeling van haar geheim was.

Mijn blik gleed weg en viel op twee blikjes die hulpeloze in de Seine dreven. De ene werd meegesleurd in een tegenstroming die waarschijnlijk werd veroorzaakt door een ondiepte. De andere bewoog zich stroomafwaarts. Ze bewogen zich naar elkaar toe en even was er contact. Toen gingen ze weer uiteen, het ene blikje zeewaarts, zoals het hoort, het andere koppig de andere kant op, totdat het verdween in een kolk en niet meer boven kwam.

Als een donderslag bij heldere hemel, om nog eens een cliché te gebruiken, begreep ik het. Waarom onze eerste ontmoeting tegelijk een afscheid was en ons afscheid zich voltrok als een eerste ontmoeting. Eindelijk begreep ik dat ik haar net zo goed nooit terug zou zien als zij mij en belangrijker: ik besepte dat dat heel wat anders was... Moneta, een gevangene van de tijd ...

“Nee”, fluisterde ik zacht en terwijl tranen achter mijn ogen brandden keek ik het blikje na dat mee werd gevoerd door de rivier, totdat het uiteindelijk uit mijn zicht verdween, alsof het er nooit geweest was.

Het duurde nog heel lang voor ik opstond en naar mijn kamer sjokte. Ik keek naar mijn kleine bureautje en de onberispelijke stapel papier die daar lag, nog steeds onberoerd, als een symbool van mijn onvervulde dichtersambities. Het herinnerde me aan de reden van mijn verblijf in Parijs; de zoektocht naar mijn muze. Was het dwaasheid geweest? Ik moest weer denken aan Moneta. Wat had ze ook alweer gezegd die eerste keer in het café, toen ze definitief afscheid van me had genomen? Onthou me! Was dat een laatste boodschap van haar geweest? Ze had geweten van mijn ambities. Had ze gewild dat ik mijn romance met haar zou opschrijven? Maar waarom? Misschien had ze beoogd om op die manier de tijd, die verdoemde tijd, te verslaan. Als haar lot zou worden opgetekend zou ze immers in zekere zin ook kunnen voortleven in de toekomst. Dan zou ze niet in de vergetelheid raken. Dan zou ze herinnerd worden...

Draaierig geworden van alle gedachten die me bestookten zette ik me neer op mijn bureaustoel. Mijn oog viel weer op het lege papier voor me en opeens besepte ik wat mijn taak moest zijn. Vastberaden pakte ik de pen op, nam een vel van de stapel en begon te schrijven. En terwijl de woorden zich aaneenregen maakte verwondering zich van me meester, want er gebeurde iets dat me hier nog niet overkomen was. Eindelijk besepte ik dat ik toch nog gevonden had wat ik al die tijd had gezocht.

“In rivers, the water that you touch is the last of what has passed and the first of that which comes; so with present time.” - *Leonardo da Vinci*

“Time is a sort of river of passing events, and strong is its current; no sooner is a thing brought to sight than it is swept by and another takes its place, and this too will be swept away.” - *Marcus Aurelius*

☞ Het zelfportret ☜

Het moest ooit een fabriekshal of loods zijn geweest, maar daar waar ooit machines of stellingekasten hadden gestaan, bevonden zich nu werktafels die bezaaid waren met verfpotten, kwasten, poetslappen en flessen met chemische middelen. Half verscholen in de schaduw stonden in een hoek enkele opgespannen doeken in verschillende groottes, terwijl in een andere hoek enkele afgeronde werken stonden.

Middenin de ruimte stond de schilder te werken in het daglicht dat door de grote dakramen binnen viel. Derk Vlielanders zou waarschijnlijk ouder worden geschat dan hij was, gekleed in een besmeurde overall, met een kop warrig grijs haar, een bleek gezicht en wallen onder de ogen. Zijn blik was bijna grimmig terwijl hij enkele subtiele streken aanbracht aan het doek dat op de ezel voor hem stond.

Het schilderij leek zo goed als afgerond en verbeeldde een jongen, gestoken in de kenmerkende ogenschijnlijk te grote kleding die tegenwoordig in steden populair was. Op de kleurige sportjas stond het woord “Kani” te lezen. De jongen stond enigszins afgewend en leek je verstoord aan te kijken. Hij stond in een donkere rommelige steeg, waar de weinige stralen licht eerder indringers leken dan welkome vrienden. De levensechte blik in de ogen was indringend en tegelijk raadselachtig, alsof er meerdere emoties in schuil gingen.

Derke mompelde enkele onverstaanbare klanken tussen zijn opeengeklemd kaken, terwijl hij nog enkele kleine toefjes toevoegde. Ten slotte liet hij zijn hand stappen en deed enkele stappen terug. Bijna afwezig bewoog zijn vrije hand zich naar zijn hoofd om zijn kin te ondersteunen en staarde hij naar het schilderij.

“Shit”, prevelde hij zacht, en toen luider: “Shit!”

In een plotse uitbarsting van woede gooide hij het palet met een vinnige beweging op de grond. De verf spatte over de betonvloer. Met gebalde vuisten sprong hij op een neer, bijna als een verongelikt kind dat zijn zin niet krijgt.

“Godverdomme! Godverdomme!”

“Maar ik begrijp het niet, Derk”, zei zijn vrouw, vasthoudend zoals ze kon zijn, “Waarom denk je toch dat je gefaald hebt?”

Ze zaten aan de eettafel en Derk prakte lusteloos in het aardappeltgerecht waar hij normaliter zo dol op was.

“Ik weet niet of ik het kan uitleggen, Margot. Het voelt gewoon...” Hij viel hulpeloos stil.

“Ik weet niet wat je wilt, Derk”, zei Margot tegen hem op de toon van een moeder tot een kind, “maar iedereen zal met me beamen dat het schilderij prachtig is. En dan bedoel ik ook ècht prachtig”. Het klonk alsof ze het meende.

“Ach ja, waarschijnlijk is het ook wel... redelijk”, gaf Derk moeizaam toe, “Maar het is ... net alsof het iets mist... Dat wat het schilderij echt iets bijzonders zou maken. Nu is het gewoon... een schilderij. Een ding, het leeft niet...”

Margot boog zich een beetje over tafel en ze wond zich klaarblijkelijk op, “Ik hou er niet van als je zo praat, Derk. Je weet verdomd goed dat je impresario onder de indruk zal zijn, net als iedereen!”

Derk wist dat ze gelijk had. Hij was inmiddels een schilder met een gevestigde reputatie en ook dit werk zou zonder enige twijfel goed worden ontvangen, zowel door de critici als door het publiek. En zonder twijfel zou het doek voor een goede prijs verkocht kunnen worden.

Maar dat was niet waar dit over ging. Derk Vlieland was nu al tien jaar bezig op een hyperrealistische manier te schilderen, na een weinig bijzondere carrière als abstracte schilder achter zich te hebben gelaten. Die beslissing, nu al weer tien jaar geleden, was nooit ingegeven uit een honger naar succes of erkenning, maar alleen uit de vurige wens het ultieme schilderij te maken. Het schilderij dat alle andere zou doen verbleken en meer zou zijn dan verf en linnen. Dat zou vibreren, leven... En hoe hard Derk de laatste jaren ook had gewerkt, en hoe overweldigend het succes ook was geweest, het was hem nog nooit gelukt.

“Misschien ben je overwerkt”, zei Margot mokkend, “Je hebt jezelf ook wel erg afgebeeld...” Derk knikte vermoeid. Hij had het ellendige voorgevoel dat hij nooit meer een schilderij zou kunnen maken.

Een ruime week later zat Derk moedeloos in de woonkamer in een kop thee te roeren, toen zijn vrouw binnenkwam. Zoals gewoonlijk leek het wel alsof er een wervelwind het huis was binnengedrongen. Hij hoorde de kenmerkende geluiden van de fiets die in de smalle gang werd gezet, er klonken voetstappen en klappen deuren. Even later hoorde hij haar zingende stem. Margot was altijd al één brok levenslust en energie geweest, als een soort contramal van hem

zelf, de malende kunstenaar die neigt naar depressies en neerslachtigheid. Ze waren een perfect stel, had hij altijd tegen iedereen gezegd. Maar nu leek haar binnenkomst niet te leiden tot enige verandering in zijn stemming; hij voelde zich helemaal leeg en had al acht dagen lang geen kwast meer aangeraakt.

“Raad eens wat ik heb geregeld”, vroeg Margot terwijl ze de woonkamer binnenstapte. Ze had nog blosjes op de wangen en verward haar van de fietstocht.

Derk keek haar moeizaam aan, met opgetrokken wenkbrauwen. Hij had geen zin in raadspelletjes.

“Nou, doe niet zo nors”, verweet zijn vrouw hem op luchtige toon, “ik zal het wel zeggen hoor! We gaan op vakantie! Ik heb een heerlijke week geboekt in de Ardèche. Een hotelletje in Largentière. Prachtige omgeving, heerlijk klimaat, wat wil je nog meer?”

Derk keek haar perplex aan. Zijn vrouw had wel vaker van die plotselinge ingevingen en hij wist niet of hij er nu blij mee moest zijn of niet. Hij hield eigenlijk niet zo van plotselinge veranderingen.

“En vlakbij die plaats waar Vincent van Gogh een tijd heeft gezeten! Als dat niet inspirerend is...”, voegde zijn vrouw er aan toe, alsof ze hem de reis nog moest verkopen.

“Arles ligt in de Languedoc”, bromde Derk knorrig.

Staannd voor hun bestemming moest Derk zijn vrouw nageven dat ze een goede hand had in vakanties boeken, zo moest Derk nageven. Hun verblijfplaats voor een week bleek een prachtig charmant hotelletje te zijn midden in het middeleeuwse stadje. Hotel Le Domaine De L'eau Vive, heette het. Toen ze waren uitgestapt uit de taxi om hun verblijfplaats te bekijken, was hij aangenaam verrast.

Hij boog zich opzij en drukte een zoen op de wang van Margot.

“Het is prachtig.”

“Ik wist dat je het mooi zou vinden”, glunderde ze.

In de tweede nacht van hun verblijf begon Derk te vermoeden dat het hotel meer was dan alleen maar charmant. Al de eerste nacht had hij iets vreemds gemerkt, maar toen was hij zo vermoeid geweest van de eindeloze wandelingen door Largentière, dat hij er geen aandacht aan had besteed en al snel in slaap was gevallen. Maar nu voelde hij het over duidelijk. Er was een... aanwezigheid in dit hotel. Geen spoken of zo, daar had Derk nooit in geloofd, maar meer een soort energiestromen. Alsof het hotel op een kosmische bron stond, of zoiets. Het gaf Derk het gevoel dat hij kende als hij inspiratie had gekregen voor een nieuw schilderij;

opwinding, vol anticipatie, de handen jeukend om aan de slag te gaan. Creatieve energie, zo kon je het noemen. Voor het eerst in weken begon Derk te geloven dat hij ooit opnieuw de kwast weer zou kunnen opnemen.

Niet in staat het te begrijpen viel Derk ten slotte in slaap en begon hij te dromen. Het was een warrige droom waarin alle beelden die voor zijn geestesoog verschenen nogal ongerijmd leken. Mensen, landschappen, een donkere kamer, een schilderij dat duidelijk nog niet afgerond was... Het leek allemaal geheel onsamenvattend... Het was misschien iets wat je normaal ook zou kunnen dromen, maar toch leek dit allemaal heel anders. Alsof niet hij, maar iets of iemand anders die beelden in zijn hoofd had geprojecteerd...

Met een bonzend hart van opwinding werd Derk wakker. Het duurde tot de vroege ochtend voor hij weer de slaap kon vatten.

Aan het ontbijt vertelde Derk, met een licht gevoel in zijn hoofd door het gebrek aan slaap, over zijn nachtelijke dromen. Margot hoorde hem zoals gebruikelijk welwillend en liefdevol aan.

“Wat haal je toch allemaal in dat hoofd van je, schat”, glimlachte ze.

“Maar toch, ik lieg niet”, zei Derk op hoge toon.

“Tja, misschien zit er wel iets in het water hier”, lachte Margot luchtig, terwijl ze uit een karaf haar glas water bijvulde en proostte, “Vandaar de naam van dit hotel, nietwaar...”

Derk haalde verongelikt zijn schouders op omdat ze zijn verhaal niet leek te geloven.

“Maar ik ben blij voor je”, vervolgde Margot, “dat je weer inspiratie begint te vinden. Ik had al gehoopt dat deze vakantie louterend voor je zou werken.”

Derk knikte. Dat was zeker waar, hij voelde een opwinding in zich branden die hij sinds lange tijd niet meer kende.

“Misschien heeft het er allemaal mee te maken dat er in dit hotel al eerder een schilder gelogeerd heeft”, zei Margot op een achteloze conversatietoon terwijl ze een gekookt ei uitlepelde.

Derk schrok op, “Wat zeg je?”

Margot keek hem verbaasd aan, “Heb je dat nog niet eerder gezien? Daar aan de muur, die plaquette boven de bar.” Ze wees naar een plek achter Derk. Ze leek opeens iets te beseffen, “Ach wacht, je leest natuurlijk geen Frans...”

Derk keerde zich gehaast om, en nu zag hij het ook, een houtgravure in een sierlijke omlijsting. Onder het opschrift “Alain de Carnac (1895-1917)” zag hij een korte tekst staan.

“Wat...”, begon hij, maar Margot had hem al begrepen, en vertaalde voor hem: “Hier heeft gewoond en gewerkt de schilder Alain de Carnac. Hier is hij ook, veel te jong, gestorven.”

Om de één of andere reden klopte het hart Derk in de keel van opwinding.

“Oh, er staat nog een citaat bij”, vervolgde Margot, “blijkbaar van die schilder zelf: ‘Hier, op deze begeesterde plaats, zal ik mijn meesterwerk maken, als het mij gegeven is’”.

Derk liet de woorden op zich inwerken. Zijn meesterwerk! De Carnac was op zoek geweest naar hetzelfde als hij, besepte hij geïntrigeerd. Hij betwijfelde of de man het had gered: hij was als je de gravure moest geloven slechts tweeëntwintig geworden en Derk was zijn naam nooit in een kunstgeschiedenisboek tegengekomen.

Hij verloor zichzelf in gedachten, tot Margot bezorgd zei: “Wat ben je opeens... afgeleid. Gaat alles wel goed met je?” Derk draaide zich met tegenzin weer om en opgeruimd glimlachend zei hij: “Ja hoor, prima. Laten we snel het ontbijt afronden, dan kunnen we straks snel die Romeinse ruïnes bekijken die je wou zien.”

Maar eigenlijk waren zijn gedachten nu helemaal niet bij welke Romeinse ruïne dan ook. In zijn hoofd bleef de naam van die raadselachtige schilder maar rondzingen: Alain de Carnac.

Een klein half uur later zat Derk aan de bar in de knusse en traditioneel ingerichte lounge, nippend aan een Perrier en wachtend tot zijn vrouw zich op de hotelkamer had geprepareerd voor hun dagtochtje. Niet voor de eerste keer verbaasde hij zich erover hoe lang vrouwen daarover kunnen doen. In gedachten verzonken starend naar de plaquette merkte hij een andere hotelgast die op de barkruk naast hem ging zitten pas op toen deze opeens tegen hem begon te praten.

“Opmerkelijk nietwaar, die geschiedenis van De Carnac?”

Derk keek verbaasd opzij. De man praatte Engels met een knauwend accent en leek net als hem rond de vijftig jaar oud te zijn. Hij had een jasje met een kleurig design aan en cowboylaarzen. Hij droeg zijn grijzende haar in een staart en had in één oor een oorbel.

“Ik heb je zien kijken”, vervolgde de man met een verontschuldigende glimlach, “en je reactie verbaasde me niet. Ik kom al vijftien jaar in dit hotel en er is inderdaad iets heel bijzonders aan...”

“W-wie bent u?”, vroeg Derk verbaasd.

“Benedict Lightheart”, grijnsde de man terwijl hij een hand uitstak, “en u?”

Derk stelde zich voor en ze schudden elkaars hand. Hij wist even niet wat hij moest zeggen en hij was blij dat Lightheart vervolgde: “Ik woon in Fort Worth, Texas. Maar ik kom hier jaarlijks voor een dosis inspiratie, wat tot nu toe altijd heeft gewerkt. Ik ben conceptual artist.”

Derk had geen idee wat dat was en wilde zichzelf ook niet voor gek zetten door ernaar te vragen. “Ik ben schilder”, zei hij daarom eenvoudig, “en inderdaad is er ... iets met dit hotel!”

Lightheart knikte, “Bent u er al geweest?”, vroeg hij.

Er ging een lichte schok door Derk heen; “Waar?”

“Het atelier”, zei Lightheart, enigszins verbaasd, “Het atelier van De Carnac, wist u dat niet? In zijn nagedachtenis hebben ze het sinds zijn dood ongemoeid gelaten.”

“Meent u dat?”, vroeg Derk, terwijl allerlei gedachten opeens door zijn hoofd tolden. Was dat wat hij die nacht in die droombeelden ook had gezien?

“Het is echt verbazingwekkend”, ging Lightheart door, “Echt iets voor de Fransen. Je kunt van alles van ze zeggen, maar ze weten hun grootheden tenminste te koesteren. En een grootheid was De Carnac zonder meer. En hij was ook beroemd geweest, als hij niet zo vroeg gestorven was.”

“Waar is het?”, vroeg Derk gretig.

“Oh, op de eerste etage, tussen kamer 11 en 14. Je zou versted staan hoe het eruit ziet. Alsof De Carnac zojuist alles heeft neergegooid en even is gaan lunchen. Fascinerend!”

Derk keek hem met een dromerige blik aan.

“De Carnac schijnt in dat atelier te zijn gestorven, terwijl hij aan het schilderen was, bizar hè?”, vervolgde de Amerikaan. “In het harnas gestorven”, mompelde Derk bijna onhoorbaar in het Nederlands. Hij werd onderbroken in zijn gedachten toen hij opeens achter zich hoorde: “Derk, ik ben klaar”.

Het was Margot, die op quasi-gekwetste toon vervolgde: “En zou je me niet even voorstellen aan deze alleraardigste heer?”

“Ik vind het nog steeds geen goed idee”, zei Margot met een verwijtende toon, toen ze die avond de straat inwandelden waaraan Hotel Le Domaine De L'eau Vive gelegen was. “Het is vast niet toegestaan dat je in onze kamer gaat schilderen, straks ruïneer je de tapijten nog met je gevelek!”

Derk hield de tas vol schilderspullen stevig onder zijn armen geklemd en zei, “Inspiratie heb je niet op afroep, schat. Misschien kan ik hier wel meer bereiken dan ik ooit thuis heb gekund.”

Margot knorde, een geluid dat Derk maar al te goed kende als ze het ergens niet mee eens was. Maar dat kon Derk weinig schelen.

Die nacht kwamen ze pas laat in bed. En alhoewel Margot vrijwel meteen in slaap viel, bleef Derk met een ontevreden, knagend gevoel klaarwakker. Ze hadden die avond uitgebreid gedineerd en Margot had kennis gemaakt met een “ontzettend leuk stel” uit Nederland. Na het diner hadden ze gevierd tot laat in de bar doorgebracht. Derk had onder de strenge ogen van zijn vrouw geen kans gezien om ertussenuit te knijpen en had zijn ongeduld moeten verbijten. En dat terwijl die hele avond er maar één gedachte door zijn hoofd gespoekt had. Hoe zou het

atelier van Alain De Carnac eruit zien? Maar nog steeds wist hij het niet... Liggend in zijn bed voelde hij weer die vreemde creatieve energie maar nu voelde hij er ook een zekere ... angst voor. Alsof er tegelijkertijd iets onheilspellends en destructiefs in schuil ging. Wie had ook alweer gezegd dat elke grote creatieve geest tegelijkertijd een neiging tot vernietigen had? Het leek ergens op deze situatie van toepassing, maar hij kon het niet meer plaatsen. Langzaam voelde hij zichzelf wegglijden en viel hij in slaap.

Vrijwel meteen begonnen de dromen weer. Weer al die onsamenhangende beelden die buiten hemzelf leken te komen, en weer die donkere kamer met die schildersezal. Hij schilderde nu zelf aan het onafgemaakte schilderij in die kamer en de kwast in zijn hand bewoog zich snel en gejaagd, alsof hij werden voortgedreven door die vreemde energiestromen. Toen opeens begon het beeld te tolleren, vervagen en te kantelen voor alles zwart werd.

Hijgend en badend in het zweet werd Derk wakker en hij schoot overeind in bed. Zijn vrouw naast kreunde in haar slaap, maar werd niet wakker.

Opeens klaarwakker beseft Derk dat er hem in die droom opeens iets heel duidelijk was geworden. Dat hij het niet eerder had begrepen. Hij was in ieder geval heel dankbaar voor dat hij eerder die dag schilderspullen had gekocht.

Voorzichtig gleed hij uit bed en trok wat kleren aan. Zonder lawaai te maken pakte hij de tas met spullen en sloop de kamer uit. Hij deed de deur voorzichtig achter zich in het slot. Op dit nachtelijke uur leek het hotel uitgestorven en Derk haastte zich ongehinderd door de gangen naar de trappen. Hij nam twee trappen naar beneden tot de eerste etage en liep vervolgens hier de gang in, zoekend naar kamer 11. Hij had geluk, want het duurde maar even voor hij deze gevonden had. Snel liep hij door. Hij passeerde een kale deur zonder nummertje en kwam toen bij nummer 14. Wat Lighthead had gezegd, klopte, beseft hij! Derk draaide zich om tot hij weer voor de kale deur stond.

Wat ben ik toch een kluns, dacht hij opeens, de kamer is natuurlijk op slot! Hoe kom ik ooit binnen? Meer uit wanhoop dan iets anders drukte hij de klink toch omlaag. Bijna uit zichzelf zwaaide de deur naar binnen open.

Derk voelde de opwindende door zijn lijf kloppen en stapte vol verwachting de kamer binnen. Het was inderdaad een atelier, alhoewel het er sober uitzag in het blauwige maanlicht dat door de ramen scheen. Er bevonden zich een smal bed aan het ene eind van de kamer en een kast en werktafel aan de andere zijde, dat was het wel zo'n beetje. Maar Derk's aandacht werd meteen getrokken door de schildersezal die midden in de kamer was opgesteld. Hij herkende het beeld meteen uit zijn dromen.

Gefascineerd stapte hij dichterbij om het onaffe schilderij beter te bekijken. Het was een portret en de contouren waren zichtbaar van een knappe jongeman, met een ernstige,

misschien wel gekwetste gelaatsuitdrukking. Derk zag nu pas de passpiegel die schuin achter de ezel stond opgesteld en besefte met een schok dat het een zelfportret moest zijn. Dit was Alain de Carnac zelf!

Derk probeerde de peinzende blik in de ogen van de jongeman te doorgronden en begreep dat ook Alain de Carnac moest hebben geprobeerd het ultieme schilderij te creëren. Hij was ten onder gegaan in zijn poging...

Er kwam hem heel helder voor ogen te staan wat hem te doen stond. De adrenaline pompte door zijn lijf en Derk betrapte zichzelf erop dat hij hijgde alsof hij een zware inspanning had geleverd. Met een licht onwerkelijk gevoel alsof alles in zijn leven slechts de aanloop was geweest van wat er nu moest gebeuren, alsof alles voorbestemd was, begon Derk snel met het maken van de voorbereidingen. Van de spullen uit zijn tas timmerde hij een frame en hierop spande hij het doek. Hierna haalde hij alle tubes verf die hij had gekocht en mengde hij de kleuren. Tenslotte haalde hij met een soort eerbied dat hem, als atheïst, vreemd was, het zelfportret van Alain de Carnac van de ezel en zette zijn eigen doek erop.

Met het hart bonzend in de keel pakte hij zijn kwast. Pas toen zijn blik weer op de spiegel viel besefte hij wat hij zou gaan schilderen. Hoe kon het ook anders?

Meteen ging hij aan het werk. Dat de kamer en het doek slechts werden belicht door het zwakke schijnsel van de maan, hinderde hem niet. Sterker nog; hij merkte het niet. Met snelle en zekere bewegingen zette hij de grote lijnen van het portret uit. Opnieuw had hij net als in de droom het gevoel alsof zijn kwast werd gedragen door die energie die hij eerder had gevoeld. Een soort autonome scheppende kracht die hem hielp...

Ademloos werkte Derk in een enorm tempo door. Tot zijn immense voldoening merkte hij dat hij iets in het schilderij leek te kunnen leggen wat hem nooit eerder was gelukt. Een vibratie, alsof hij uit de verf niet alleen een afbeelding van zichzelf trok, maar ook iets wezenlijkers. Iets zoals Rabbi Löw die in het zeventiende eeuwse Praag ooit een golem uit de klei had getrokken, dacht hij verward.

Maar terwijl de scheppende kracht hem voortdreef en steeds sterker leek te worden, merkte Derk dat zijn fysieke kracht afnam. Het zweet prikte in zijn ogen en hij begon te hijgen. En alhoewel hij zijn arm en kwast nog steeds moeiteloos voortbewoog over het doek, kon hij steeds moeilijker rechtop blijven staan.

Maar hij kon niet opgeven. Niet nu! Hij moest het werk van Alain Carnac afmaken. Maar hij was het niet alleen aan hem verschuldigd, maar vooral aan zichzelf, aan zijn eigen idealen en dromen. Als een bezetene werkte de schilder door in het negentiende-eeuwse atelier van zijn vakbroeder...

Toen Margot die ochtend wakker werd van het harde geklop op de deur wist ze al dat er iets verschrikkelijks mis was. Ze tastte om zich heen en merkte dat het bed naast haar leeg was.

“Nee”, fluisterde ze met een verschrikkelijk voorgevoel.

De kamerdeur vloog open en het licht werd aangeknipt. Margot schoot overeind en doordat ze verblind werd door het licht duurde het enkele seconden voor ze Lightheart herkende, die buitenissige kunstenaar die ze de vorige dag kort had gesproken. Achter hem herkende ze de eigenaar van het hotel, die nerveus in zijn handen wreef.

“Excuses dat we zo plotsklaps binnenvallen”, zei Lightheart op gejaagde toon, “Maar we moeten u iets laten zien!”

De blik in diens ogen verried dat het hem ernst was. Margot stond op en kleepte zich snel aan, proberend zich niet te storen aan de aanwezigheid van de beide mannen.

“Kom mee”, zei Lightheart. Ze volgde de kunstenaar en de hoteleigenaar, die geheel uit zijn doen zachtjes in zichzelf praatte.

Ze gingen enkele trappen af en liepen een gang door tot ze uiteindelijk stilhielden bij een deur waar vreemd genoeg geen nummer op stond.

“Wat?”, vroeg Margot ongerust.

“We wilden graag dat je dit zou zien voor de politie kwam...”, fluisterde Lightheart en hij zwaaide hij als een portier de deur open. Margot stapte de kamer binnen met een vreselijk voorgevoel en een wild bonzend hart. Haar oog viel meteen op de schildersezel en de roerloze vorm hiervoor. Het duurde een moment tot ze zag dat het haar man was, die gestrekt op de grond lag. Meteen wist ze dat hij dood was.

“Nee”, zei ze en ze liep naar hem toe.

“Dit is zoals we hem gevonden hebben”, lichte Lightheart toe, die achter haar de kamer binnen liep, “Hij lijkt te zijn gestorven door een hartaanval of zoiets.”

“We weten niet hoe hij hier binnen is gekomen”, zei de hoteleigenaar achter hem in gehaast Frans, alsof hij bang was dat hij de schuld zou krijgen van het gebeurde, “we houden de deur hier altijd keurig op slot.”

Margot boog voor haar man op haar knieën en legde haar hand tegen zijn koude gezicht.

“Derk toch”, fluisterde ze beduusd.

Lightheart achter haar zei zacht, “Kijk eens wat hij heeft geschilderd.” Margot volgde zijn wijzende vinger en zag het schilderij op de schildersezel. De adem stakte in haar keel. Op de ezels stond een zelfportret van haar man, volledig afgerond en inclusief zijn handtekening in de rechteronderhoek. Het was zo onuitsprekelijk mooi dat de tranen van ontroering haar meteen in de ogen sprongen.

“Het is prachtig”, wist ze met moeite uit te brengen. De twee mannen achter haar zeiden

niet, maar ze begreep dat zij het roerend met haar eens waren.

“Ontzettend, het mooiste dat ik ooit het gezien”, vervolgde Margot. Ze verwonderde zich erover hoe het kon zijn dat het schilderij haar zo enorm raakte.

Opeens wist ze het: “het lijkt wel of het ... leeft!”

☞ Het Beest (I) ☜

“Ik vroeg aan je of je het gehoord hebt, van die hoer die laatst vermoord is?” Het was Wichai, één van zijn vaste klanten die de vraag stelde. Hij keek er nogal verontwaardigd bij en zelfs gegriefd, alsof hij persoonlijk was geraakt door die moord. Het was maar een hoer, dacht Pencak. Maar hij was verstandig genoeg om dat niet uit te spreken.

“Ja het is wat”, zei hij zonder veel vuur, terwijl hij het blad van zijn toonbank met zijn hand schoon veegde.

“Het is ook niet de eerste...”, zei Wichai, alsof dat de zaak veel ernstiger maakte. De forsgebouwde uitbater van één van de restaurantjes aan de boulevard, als het die naam mocht dragen, fronste zijn wenkbrauwen. Zoals een kind zou doen als die iets niet snapt.

“... en het zal niet de laatste zijn...”, maakte Pencak de gedachte nonchalant voor zichzelf af. Toen hij merkte dat Wichai, dat kind in een mannenlichaam, hem enigszins bevreemd aankeek, begon Pencak te vermoeden dat hij die laatste opmerking te ongevoelig had uitgesproken. Alsof het hem niet uitmaakte, of sterker nog, alsof hij er blij mee was. Wat natuurlijk ook ergens zo was, maar daar ging het hem nu niet om.

“... wat natuurlijk vreselijk zou zijn”, haastte hij zich daarom te zeggen.

Wichai knikte, nog steeds met de die frons op zijn gezicht, en draaide zich om, alsof hij diep in gedachten was. Het tasje met de drogisterij-artikelen hield hij achteloos en half-vergeten in één van zijn knuisten.

“Tot later, Pencak”, bromde hij nog, en toen liep hij de winkel uit. Het belletje van de deur rinkelde hem tot ziens.

Pencak keek op zijn horloge. Al over twaalfen. Zoals gewoonlijk moest Wichai weer net binnen komen in de middagpauze, terwijl hij van twaalf tot half twee gesloten hoorde te zijn. Hij zuchtte geërgerd en kwam traag vanachter zijn toonbank vandaan. Hij langs de schappen

vol kruidenierszaken en draaide de deur op slot. Het bordje achter het glas draaide hij om.

Normaal gesproken, bedacht Pencak zich, zou dit het moment geweest waarop Hernini, zijn vrouw, met haar onberispelijke gevoel voor timing, vanachter het kraaltjesgordijn “Eten!” zou hebben geroepen. Maar niet nu... Hernini was een half jaar geleden, na een miserabel ziekbed, gestorven aan aids. Aids! Van alle ziektes, juist Aids! Het maakt hem nog steeds razend...

Zonder enige haast sjokte Pencak langs het kraaltjesgordijn zijn bescheiden keuken binnen. Sober, maar keurig, had hij altijd gezegd. Daar hield hij van. Zelfs nu zijn vrouw er niet meer was hield hij zijn huis vlekkeloos schoon. Hij moest en zou het vuil van de buitenwereld buitenhouden. Een propere thuishaven in een ranzige wereld. Maar helaas, bedacht hij zichzelf wrang, was het vuil op een andere manier al lang zijn huis binnen gekomen.

Hij zette zich neer aan een stoel en plantte zijn armen op tafel. Toen sloeg hij een kruis, vouwde zijn handen ineen, en begon te bidden tot God. De almachtige Vader, zijn hoeder en leidsman, zoals hij altijd zei.

Barmhartige God, bad hij, geef me kracht om deze beproeving te doorstaan. Ik ben radeloos en dolend. Hoe moet ik verder gaan? Hoe kan ik verder gaan? Geef me een teken, God, geef me een teken, want ik ben dolende in de woestijn. Kijk naar de wereld om me heen, o Vader. Hoe verwacht u van me te leven in Sodom en Gomorra tegelijk? God, leid me. Leid me naar de verlossing en het licht. Amen.

Gedurende het gehele gebed had Pencak had hij zijn ogen stijf dicht gehouden en zijn hoofd opgericht naar boven. Nu openden zijn ogen zich weer, langzaam, alsof hij de aanblik van de wereld met tegenzin toeliet. Hij pakte het brood van tafel, sneed er enkele dikke sneden af en begon te eten met lange, trage happen.

Pencak sliep die nacht slecht. Maar eigenlijk was dat weinig bijzonders. Hij sliep alleen nog maar slecht sinds de dood van zijn vrouw. Hoe kon hij ook goed slapen? Hoe kon je sowieso nog goed slapen in deze tijd?

Zelfs met de ramen stijf dicht kon Pencak het lawaai horen vanaf de straat. Dronken mensen die naar huis wankelden, hoeren op de straat die vulgaire dingen riepen. Het stoorde Pencak. Het ergerde hem zo erg dat elke keer dat hij weer een lallende stem hoorde, een flard gezang of gesmoord geschreeuw, hij overeind schoot in bed en zijn bloed voelde koken. Zijn hart bonkte dan in zijn keel, terwijl hij ziedend die mensen, die goddelozen, die ontspoorden, vervloekte.

Als Pencak dan uiteindelijk toch even indommelde droomde hij. Vaak van de plaats waar hij vandaan kwam. Tha Loei, een boerendorp in de buurt van de stad Yala, in het zuiden van Thailand. Hij zag dan de glooiende groene velden, de milde zon en de kabbelende rivier levensecht voor zich. Maar wat hij zich vooral van het dorp herinnerde was de saamhorigheid

en gemeenschapszin onder de bewoners. Sinds pater Mertens begin jaren 60 van de vorige eeuw het dorp had verlaten, was er nog maar heel weinig verloren gegaan van zijn goede werk. Tha Loei was nog steeds een christelijke enclave in een land waarin 95% van de mensen het Boeddhisme aanhingen. En de inwoners van Tha Loei waren nog steeds rechtschapen en godvruchtige gelovigen...

Uiteindelijk werd Pencak altijd weer uit zijn droom gerukt door het lawaai van de straat. En als hij dan weer ontwaakte, maalde er maar één vraag in zijn hoofd: *Waarom? Waarom was hij ooit weggegaan uit zijn geboortedorp?* Natuurlijk waren er tal van goede redenen: omdat er geen werk was, omdat er ook geen uitzicht op was, omdat er na twee slechte oogsten zelfs honger werd geleden. Natuurlijk, om een toekomst te hebben. Maar het was de ergste vergissing die Pencak ooit had gemaakt. Uiteindelijk was het met name Hernini, de naïeve romantische Hernini, die had willen verhuizen naar de grote stad, maar Pencak had uiteindelijk wel ingestemd...

En zo waren ze terecht gekomen in wat Pencak was gaan beschouwen als het afvoerputje van Thailand, het exemplarische Sodom en Gomorra uit de Bijbel. Phuket. Natuurlijk was het een logische bestemming geweest. Tenslotte groeide de toeristische industrie hier razendsnel. Hier lagen de mogelijkheden, de kansen. In die zin was het een logische keuze geweest en goed beschouwd had Pencak zich ook altijd goed kunnen bedruipen met zijn kruidenierswinkeltje. Maar uiteindelijk was het fout, fout, fout en Pencak had dat eigenlijk al vanaf de eerste dag geweten.

Phuket herbergde alles wat Pencak verafschuwde: goddeloosheid, een losgeslagen moraal, materialisme, individualisme, geweld, criminaliteit, hoererie. Phuket was een berg stront die vanuit de hele wereld insecten van het laagste soort aantrok. Westerlingen, maar net zo goed Aziaten. Die afstotelijke mensen die overdag de stranden vervuilden en zich 's avonds bezatten waren goed beschouwd nog het minst erge. Het ergste waren die mensen die vooral kwamen voor de goedkope en snelle seks.

Pencak kon zich niet voorstellen dat er een oord op aarde was met een hogere bezettingsgraad per vierkante kilometer van bordelen. Het stikte er van. Pencak walgde van die gedegeneerde vrouwen die hun lichaam -Gods Gift!- te grabbel gooiden ten behoeve van de vleselijke lusten van een perverseling.

Maar ook daar stopte het niet mee. Want de hoererie ging in Phuket verder veel verder. Pencak wist eigenlijk niet wat hij erger vond: de exploitatie van kleine meisjes en jongens in de seksindustrie, of de she-males, de jongens die zich borsten hadden laten aanmeten om meer in de smaak te vallen bij hun "klanten". Het vervulde Pencak met weerzin en verdriet. Jonge

mannen, die zich zo voor hun leven toetakelden, hij moest er tegelijkertijd van huilen en kotsen...

Phuket was een monster. Een verschrikkelijk beest, dat al die verdorvenen onder zijn invloed had gekregen. Een monster dat talloze slachtoffers had geëist en zou blijven eisen. Hoe vaak zag hij ze niet overal in de goot: de bedelaars, de verworpenen, het uitschot dat het niet hadden gered. Die de harde werkelijkheid niet aan konden.

En uiteindelijk had Phuket ook het leven van Hernini geëist, wist Pencak. Want waar anders had het kunnen gebeuren dat zijn vrouw was besmet met de Ziekte van de Verdorvenen, dan hier in Phuket? Een vervuilde naald in het ziekenhuis bij een kleine medische ingreep was al voldoende geweest.

En tenslotte was Pencak ook zelf een slachtoffer. Hij zat vast in een oord dat hij intens verafschuwde, maar ontbeerde tegelijkertijd de mogelijkheden om weg te gaan. Want waar moest hij heen? Zijn geboortedorp? Zijn familie was al lang gestorven... En hij had niet eens geld voor het vervoer er naar toe...

De volgende ochtend stond Pencak al vroeg weer op, meer uit gewoonte dan uit noodzaak, want zijn winkel zou vandaag dicht blijven. Het was tenslotte Eerste Kerstdag, één van de belangrijkste christelijke feestdagen in het jaar. Hij ontbeet in stilte, wederom na een lang en hartstochtelijk gebed, en veegde toen de vloer zijn winkeltje aan.

De hele ochtend had hij een onwerkelijk gevoel. In de voorgaande jaren was Eerste Kerstdag een feest geweest, waarin zijn vrouw voor de hoogmis een heerlijk ontbijt zou bereiden. Waarna hij het Kerstverhaal zou voorlezen uit de Bijbel, het liefst het evangelie van Lucas. Het was altijd een ochtend geweest van blijdschap en hoop.

Maar niet nu. Pencak had een dof en wezenloos gevoel in zijn hoofd, alsof het geen feestdag was, maar een rouwdag. Om zijn slechte gemoed te verdrijven, pakte hij de Bijbel om een stuk te lezen. Maar het evangelie van Lucas, dat hem altijd zo had geboeid, had op de een of andere manier zijn glans verloren. Lusteloos bladerde Pencak door, tot hij in het boek "Openbaring" terecht kwam. Het was het Bijbelboek wat hij waarschijnlijk het minst van alle kende, maar nu fascineerde het hem opeens.

"Vreest God en geeft hem eer, want de ure van zijn oordeel is gekomen", las hij. En even verderop: "Indien iemand het beest en zijn beeld aanbidt en het merkteken op zijn voorhoofd of in zijn hand ontvangt, die zal ook drinken van de wijn van Gods Gramschap." Ademloos las hij verder. Hoe konden zulke oude geschriften zo perfect van toepassing zijn op de huidige tijd? Op zijn situatie? Voor het eerst in maanden was Pencak weer ergens opgewonden over.

Het was een uur later toen hij eindelijk de bijbel dichtsloeg. Het was al laat geworden en

Pencak zag dat hij zich nog moest haasten om op tijd te zijn voor de hoogmis.

Pencak zat als een kaars rechtop in zijn bank en beseftte dat zijn gedachten waren afgedwaald van de preek van de pastor. Hij bleef maar malen over de nieuwe inzichten die hij had opgedaan uit de Bijbel. Om zijn gedachten af te leiden keek hij om zich heen. De kerk zat maar nauwelijks voller dan normaal. Het was triest om te zien hoe de christelijke kolonie van Phuket langzaam maar zeker verstierf. De pastor ratelde intussen maar door in zijn monotone stem. Hij las het gekoesterde lijdensverhaal van Jezus, beschreven door Mattheus, maar het deed hem nauwelijks iets. Hij richtte zijn aandacht weer op zijn eigen Bijbel, en las in het Oude Testament over Noach en de Ark. En opnieuw werd hij opgewonden over wat hij las...

Verschillende bekenden spraken Pencak na afloop van de dienst op het plein voor het kerkgebouw aan. Ze feliciteerden hem, zoals gebruikelijk was op de heuglijke viering van de Geboorte van Jezus Christus en probeerden een praatje met hem te maken ("Hoe gaat het? Je ziet er zo moe uit"). Afwezig, als in een waas, schudde Pencak handen en bromde de gebruikelijke gemeenplaatsen. Hij maakte zich zo snel mogelijk uit de voeten, zonder onbehoorlijk te zijn. Hij had andere dingen te doen. En zagen die mensen niet dat dit geen normaal Kerstfeest was? Dat er nu niets te vieren was? Dat dit niet het feest van Jezus was, maar een aankondiging van iets anders? Iets heel anders? Pencak liep in een snel tempo terug naar zijn huis. Dat sommige van de mensen hem bezorgd nakeken, merkte hij niet eens.

Thuis aangekomen sloot hij alle gordijnen en deuren. Toen hij zeker was dat hij alleen en veilig was opende hij opnieuw zijn bijbel en begon te lezen. En hoe meer hij las, hoe scherper het beeld voor zijn ogen kwam. Het was alsof God zelf tot hem sprak. En de woorden die hij met hem deelde, waren de woorden waarop hij zolang had gewacht.

Hij zou worden verlost, en het Beest zou worden vernietigd, zoals Michaël en de andere engelen zo lang geleden ook al hadden gedaan. Eindelijk zou God afwerken met het verderfelijke goddeloze oord dat hem, en zoveel anderen, naar de ondergang had gesleurd. Een definitieve afrekening met de zonde, de zondaars, het beest. Een ultieme wassing...

Die nacht sliep Pencak niet meer. De opwindning maakte hem dat onmogelijk. Hoe kon hij slapen, nu hij het naderende einde voelde! Hij voelde zich dankbaar en intens opgelucht, dat zijn beproeving eindelijk ten einde liep. Tegen de ochtend stond hij op uit de keukenstoel waarop hij de hele nacht had gezeten. Hij waste zich en kleedde zich netjes aan in zijn zondagse pak. Nog één keer maakte hij zijn woning schoon en ruimde hij alles op. Toen verliet

hij zijn huis en begon aan zijn wandeling naar het strand. Hij had de deur niet eens afgesloten.

Het was rustig in de straten. Mensen sliepen hun katers uit, in de armen van vrouwen of mannen die waarschijnlijk niet eens de hunne waren. Ook op het strand was het rustig. Pencak liep door tot in de branding en begon weer te bidden. God, laat uw oordeel nabij zijn. Verlos me uit mijn lijden. Reken af met het Beest en alle verdorvenen. Was ons.

Dat was wat hij bad, keer op keer. Inmiddels was het bijna middag geworden en hadden de eerste badgasten het strand alweer bevolkt. Pencak had niet gemerkt dat hij door sommigen van hun onderzoekend of verbaasd werd bekeken. Tenslotte was hij, stijf rechtop staand in de branding, gekleed in een pak en op zwartleren schoenen die door het zeewater werden geruïneerd, een opvallende verschijning. Maar hij werd door niemand lastig gevallen.

Pencak had heen idee hoe lang hij al had gebeden, toen hij merkte dat het water zich terug trok. Het hart klopte hem in de keel. Het ging gebeuren! Het ging echt gebeuren! Het Oordeel! De grote wassing! De Zondvloed! Pencak liep de zich onwerkelijk terugtrekkende zee bijna onbewust achterna. Tot hij opeens, heel licht, een geraas hoorde.

Dat was het moment dat hij zijn hoofd ophief en zijn ogen opende en de vloedgolf zag, een witte muur van water, zo hoog dat die alles zou verslinden dat in haar pad lag.

Pencak spreidde zijn armen en wachtte dankbaar af totdat hij zou worden verzwoegen...

☞ The Joker ☛

I.

Tony Janson keek vanuit zijn hottub omhoog naar de vrouw die, gehuld in slechts een badjas, over het terras van zijn villa naar hem kwam toe lopen. Ze had twee hoge glazen in haar handen, gevuld met een gelig goedje en beide voorzien van een schijfje citroen. Het was bijna perfect, bedacht Tony zich wrang, als je maar niet je blik hoger liet gaan als haar zeer acceptabele paar borsten. Want dan zag je een gezicht dat helaas al geheel verminkt was door één van die sadisten die hier in Hollywood en omgeving door het leven ging als ‘plastisch chirurg’. Haar lippen waren nog meer opgepompt dan die van Angelina Jolie en hoe strak haar net niet helemaal natuurlijk ogende appelwangetjes ook waren getrokken, het kon niet verhullen dat deze dame al ver in de dertig was. Haar gezicht straalde bijna iets treurigs of wanhopigs uit: ze was er overduidelijk nooit in geslaagd het leger wannebe-actrices te ontstijgen.

“Je daiquiri, schat”, zei ze toen ze bij hem kwam. Ze bukte om hem het glas aan te reiken.

“Dank je, Trina”, zei Tony, zijn blik nog steeds weinig subtiel gericht op de nu wel erg ruim opvallende badjas. Terwijl Trina zich oprichtte gleed het kledingstuk geheel van haar af. Het onthulde een stevig, redelijk goed gebouwd lijf.

“Oeps”, giechelde Trina gemaakt. Tony’s hoofd bevond zich ongeveer op dezelfde hoogte als haar intiemste delen, die vakkundig van elk beharing waren ontdaan, zoals de recentste mode voorschreef. Hij snoof luidruchtig. Je kon hem blijer maken met een stevige begroeiing. Het ongehinderd zicht op de eveneens chirurgisch strakgetrokken schaamlippen, gaf hem een licht ongemakkelijk gevoel.

“Kom erin”, nodigde hij haar uit.

Dat liet Trina zich geen twee keer zeggen. Ze deed haar best zo sierlijk en bevallig mogelijk in de hottub te stappen, maar dat ging haar door haar onhandigheid slecht af. Ze had al een deel van de inhoud van haar glas gemorst, voor ze zich eindelijk naast hem in het hete water had laten zakken.

Tony zuchtte vermoeid, “Zo, dus jij wil graag de hoofdrol in mijn nieuwe film?”, informeerde hij. Zijn ironische toon ontging Trina, die zich naar hem toedraaide en met haar negerlippen pruilde, “Laten we het toch niet over zaken hebben, Tony, ontspan toch...” De hand die Tony’s kruis even later door de dunne stof van zijn zwembroek kneedde, gaf aan wat zij bedoelde met ‘ontspannen’. Ze drukte zich tegen hem aan en Tony’s blikveld werd even geheel gevuld door haar zwaar wiegende tieten. Niet bepaald reclame voor het métier van de plastische chirurgie, concludeerde hij. Vooral omdat ze niet precies even groot waren. En er was iets geks aan de hand met één van haar tepels.

Hij werd uit zijn beoordeling van Trina’s cosmetische imperfecties verstoord, toen zij haar mond op de zijne zette en haar tong naar binnen probeerde te drukken. Ze maakte kreunende geluidjes. Tony had hier in zijn hottub maar al te vaak goede seks gehad, ook al vaker met actrices die graag een rolletje in één van zijn films wilden, maar hij bemerkte nu bij zichzelf geen enkele opwindning. Hij drukte Trina’s hoofd van zich weg en wurmde zich onder haar vandaan.

“Doe geen moeite!”

Trina keek hem gekwetst aan, “Maar schatje...”, bracht ze uit.

“Laat ik eerlijk zijn, er is geen haar op mijn hoofd die er aan denkt jou die rol te geven...” – Tony moest bijna glimlachen om zijn eigen woordkeuze: hij was al jaren praktisch kaal– “En ik denk dat het beter is dat je gaat...”

Trina deinsde van hem weg alsof hij opeens was veranderd in een afzichtelijk monster en bracht een verontwaardigd kreetje uit. Toen verhardde haar blik en richtte ze zich op uit het bad. Het dampende water stroomde van haar gebronsde naakte lijf en Tony bemerkte zowaar iets van opwindning bij zichzelf. Maar nu was het natuurlijk al te laat.

“Je zou blij moeten zijn als je mij kon krijgen voor je film”, snauwde ze hem toe, “Misschien was je dan nog te redden, pruts-regisseurtje!” Ze gooide de resterende inhoud van haar glas naar hem toe. Gelukkig miste ze grotendeels: Tony wist uit ervaring hoe erg sterke drank in je ogen kon branden. Hij zweeg en keek onbewogen toe hoe Trina uit de hottub stapte, met bruuske bewegingen haar badjas aandeed en woest weg beende. Toen nam hij onaangedaan een slok van zijn daiquiri en knorde tevreden. Toegegeven, Trina was geen totale mislukking: ze wist hoe ze een cocktail moest maken!

II.

Het was later die avond. Trina had allang -met meer dan voldoende misbaar- zijn villa verlaten en Tony liep met een dienblad in de handen zijn studeerkamer binnen. Het was misschien wel het pronkstuk van zijn villa: het prototype weelderige bibliotheek met een enorm slagschip van een bureau voor de grote franse deuren naar de tuin, waarop een wanordelijke stapel met papieren lag. De zoldering was hoog en op de vloer lag parket van donker hout. De wanden waren geheel gevuld met tot het plafond reikende boekenkasten, die zo vol stonden met boeken dat een argeloze bezoeker wel eens zou kunnen concluderen dat de eigenaar een belesen man moest zijn. Maar Tony wist wel beter: hij wist dat de kasten voor het grootste deel waren gevuld met rijen nepboeken: restanten van rekwisieten uit één van zijn eerste films.

Midden in de kamer stonden op een dik donkerrood tapijt twee riante fauteuils in een hoek van negentig graden ten opzichte van elkaar, met een bijzettafeltje ertussenin. Eén van de fauteuils werd meer dan gevuld met het enorme lichaam van Roger de Camorano. Zijn al even enorme gezicht werd grotendeels bedekt door een slecht onderhouden grijzende baard en zoals altijd droeg hij zijn onafscheidelijke cowboyhoed en zonnebril. Tony vroeg zich af wat de man eigenlijk nog kon zien, in het gedempte licht van de studeerkamer.

“Maar om terug te komen op wat je daarnet zei: volgens mij is succes nog altijd het resultaat van hard werken, visie en talent”, klonk de zware stem van Roger. Hij boog zich voorover om een glas cognac en een sigaar van het dienblad te pakken.

Tony zette het dienblad op het bijzettafeltje neer en liet zich in de vrije fauteuil zakken. Hij nam zijn vakbroeder in zich op en bemerkte bij zichzelf hoezeer hij hem eigenlijk verachtte. Daar zat hij, die opgeblazen pad: lurkend aan zijn drankje, niet beseffend hoezeer hij zichzelf met wat hij zonet had gezegd degradeerde. Want als het waar was wat hij zei, was hij een talentloze nietsnut zonder visie.

“En hoe verklaar je dan je eigen gebrek aan... succes?”, glimlachte Tony vilein.

Roger keek hem met droevige ogen aan, “Domme pech, een samenloop van omstandigheden... En misschien is Hollywood nog niet klaar voor mijn films.”

Tony glimlachte: als Hollywood ooit klaar zou zijn voor de gedochten van De Camorano, wist hij één ding zeker: dan zou hij weg zijn. Alsof Roger zijn gedachten kon raden, vroeg die met een venijnige toon: “En jij dan, hoe verklaar je jouw reeks flops?”

Tony hief zijn handen op in verweer: “Ik zeg ook niet zoals jij dat je succes aan jezelf te danken hebt. Het is vaak gewoon... toeval! Of iets wat daarop lijkt...”

“Hoezo”, gromde Roger.

“Nou, neem nu Harry Potter. Een enorm succes, ook als boek al. Maar wist je dat er een paar jaar eerder al een Engelsman een andere boekenserie over een tovenaarsleerling heeft geschreven? Deed toen helemaal niets...”

Roger knorde weinig overtuigd.

“En ‘The Crow’ dan, objectief natuurlijk een misbaksel, met dat irritante zontje van Bruce Lee. Totdat die knuppel op de set stierf, toen werd het opeens een cult-hit!”

Roger knikte nadenkend.

“Of neem nu ... die laatste Batman-film, The Dark Knight”, ging Tony door, terwijl hij puffend leven schonk aan zijn sigaar, “Natuurlijk, best goed gemaakt, maar was die film echt zo’n kaskraker geworden als niet toevallig de hoofdrolspeler zo dom was een overdosis slaappillen te nemen?”

“Heath Ledger”, zuchtte Roger hoofdschuddend. *Net iets voor zo’n oude nicht als Roger, dacht Tony, om verliefd te worden op één van de hoofdrolspelers van ‘Brokeback Mountain’.*

“Dat is dé weg naar een mythische status”, ging hij door, “vroeg sterven! Dat hoeft ik jou toch ook niet te vertellen? Kurt Cobain, JFK, John Lennon! Verdomme, zelfs Jezus Christus!”

Roger knikte, “Maar je hebt weinig aan die wetenschap. Christopher Nolan had ook echt niet gepland dat Heath -bewust of onbewust- zelfmoord zou plegen...”

“Echt niet?”, vroeg Tony met een vileine lach, terwijl hij van zijn cognac nipte, “Maar wat nou als hij dat wel gedaan heeft? Willens en wetens?”

Roger keek Tony verbijsterd aan. De gedachte dat iemand moedwillig Heath Ledger zou ombrengen, was blijkbaar teveel voor hem.

Tony ging er eens goed voor zitten, “Stel nu eens dat Heath klaagde bij Chris over slaapproblemen. En stel nu eens dat Chris hem een paar doosjes met extra zware slaappillen heeft meegegeven? Met de goede raad om er misschien zelfs een paar meer te nemen dan de voorgeschreven maximale dosering, als het echt niet ging? Nee sterker nog, wat nou als Chris moedwillig hem veel zwaardere pillen had meegegeven dan Heath zelf door had? Zou dat eigenlijk zo gek zijn? Iedereen weet hoe ambitieus Christopher Nolan is!”

“Belachelijk”, bracht Roger zwaar ademend uit, “Het idee alleen al...”

Tony zakte tevreden met zichzelf achterover in de fauteuil en nam nog eens een lange teug van zijn sigaar, “Hetgeen me brengt bij mijn eigen laatste project...”

Roger keek hem nieuwsgierig aan, zoals concurrenten altijd gespitst zijn op elkaars verrichtingen, “een nieuwe film?”

“Ja, naar een script van mezelf. Ik begin binnenkort met draaien.”

“Hoe heet het?”

Tony draaide zijn hoofd lachend naar De Camorano toe, “The Joker!”

III.

“Action”, riep Tony, gezeten op een kruk direct naast zijn ‘director of photography’ Carlos en diens camera.

Op de goed uitgelichte set vloog de deur open en sprong Tyler Jackson, Tony’s hoofdrolspeler, tevoorschijn. Terwijl hij de deur achter zich dicht gooide, riep hij “Héhéhé!” Met zijn grasgroene kostuum, parmantige rode vlinderstrik, de wilde bos geel haar en vooral de clownskop met de uitgelopen schmink, was het meteen duidelijk wie Tyler moest voorstellen.

De aanwezigen in de kamer keken verschrikt naar hem op. Het waren de andere vijanden van *Birdman*: een bijzonder spichtige vrouw in een zwart pakje met een stel kek vormgegeven zilveren vleugels op de rug die *Moth Woman* heette en een stevig gebouwde en schaars geklede man, die door de grimeurs in geheel in een zandkleur was geschilderd en *Golem Schmolem* heette.

“Wat doe jij hier?”, vroeg Moth Woman met uitgestreken stem.

“Kom, kom, niet zo onvriendelijk!” Een bos bloemen verscheen uit de mouw van The Joker, die echter, zo gauw die Moth Woman werd voorgehouden, meteen verwelkte. Tony glimlachte: een leuk stukje trucage, vond hij.

“Hou eens op met die geintjes”, klonk de gruijzige stem van Golem Schmolem, “we zijn met serieuze zaken bezig”.

De waanzinnige lach van The Joker klonk. Niet helemaal geslaagd, vond Tony, maar dat kon later in de geluidsstudio nog wel hersteld worden, als de geluidsband zou worden geredubt. “Waar zijn we in *Goddamn City* als zelfs de criminelen al serieus gaan doen?” The Joker maakte een paar bokkensprongen en griste de kaart van tafel waar Golem Schmolem en Moth Woman over gebukt hadden gestaan, “Plannen, schema’s, strategieën, wat moeten we ermee?”, riep The Joker met steeds schrillere en hardere stem uit, “Dat klinkt toch veel te veel naar orde. Maar wat we nodig hebben is chaos, chaos, CHAOS!” Zijn laatste zin ging naadloos over in een diabolische lach, terwijl de kaart, die hij boven zich hield, schijnbaar spontaan in vlammen opging. Een mooi staaltje van de pyrotechnicus, vond Tony.

“Ik zal je!”, brulde Golem Schmolem woedend, maar voor hij de kans kreeg The Joker aan te vliegen, begon dezelfde deur als waardoor The Joker zijn entree had gemaakt, te trillen in zijn hengels. Bevroren in hun bewegingen zagen ze hoe door de kieren fel licht priemde. De trillingen werden steeds heviger, tot de deur met een knal naar binnen toe werd open geblazen. Tony zag dat Moth Woman, uit haar rol, verschrikt een stap achteruit zette, maar besloot de

scène nog niet stil te leggen.

In de rook die door de deuropening de kamer binnen walmde, werd een gestalte zichtbaar. Toen de rook wegtrok, bleek het een figuur te zijn die zo uit de eerste de beste superheldenstrip leek te zijn weggelopen: hij was gekleed in een strakke groene maillot, met hier overheen een zwarte onderbroek. Hij droeg verder een zwarte cape en had een masker op, met hierop een stel parmantige puntoortjes, die Tony nog steeds belachelijk voorkwam. Maar wat maakte het uit, had hij zich al eerder bedacht, zijn film was ook als parodie bedoeld! En dit was nu eenmaal het afgezaagde kostuum wat door zijn medewerkers was bedacht voor de superheld.

“Birdman!”, brachten de drie slechteriken in koor uit, gedrieën in een theatrale pose gedraaid richting de verschijning in de deuropening. Birdman deed een paar stappen naar voren en monsterde langzaam zijn opponenten. Toen hief hij één arm op en priemde een behandschoende vinger in hun richting.

“Nu heb ik jullie, gespuis!”, bracht hij grommend uit. Tony glimlachte tevreden. Zoals afgesproken sprak hij met dezelfde gemaakt lage stem als de *Batman* van Christian Bale. En de belegen uitspraak sloot precies aan bij hoe hij het karakter van Birdman in de film wilde neerzetten: als een intens saaie braverik.

“Pak me maar”, brulde Golem Schmolem. The Joker liet een hoge lach horen, toen de *Joodse Wreker* een stoel oppakte en naar de Birdman toe gooide. Helaas was het niet de geprepareerde stoel van zacht kunststof, maar een echte van metaal en hout. Birdman sloeg, zoals in het script stond, het ding van zich af, maar moest dat meteen bekopen. Hij slaakte een gepijnigde kreet en zakte ineen, zijn pijnlijke arm in de andere wiegend. Toen had ook hij de fout van Golem Schmolem door en hij sprong op om hem aan te vliegen. “Jij verdomde sukkel”, brulde hij, geheel off character. Enkele toneelknechten sprongen al tussenbeide, voor de zaak echt zou escaleren.

“Cut”, brulde Tony boven alles uit.

Het leek of meteen de mystieke spanning van de draaiende camera's weg viel, alsof alles inzakte. Op de hevig gesticulerende Birdman en de zich verontschuldigende Golem Schmolem na dan, die tot bedaren gebracht werden door de toneelknechten. Intussen stak Moth Woman onaangedaan een sigaret op en begon een praatje met de geluidsman, die zijn microfoonhengel had weggezet en water dronk uit een flesje Chaudfontaine. Een paar technici begonnen te prutsen aan de rookinstallatie en iemand ruimde de resten van de verbrande kaart op. Tony liep ondertussen naar Tyler toe, die maar wat schutterig bleef rondhangen.

“Goed gedaan, knul”, zei hij tevreden. Tyler glimlachte, wat er met zijn schmink meteen een

beetje eng uit zag, “De Joker-rol vind ik ook makkelijker dan die van Cliff Raston”, zei hij, alsof hij zijn regisseur een verklaring schuldig was.

Tony knikte: dat had hij eerder die dag al gemerkt. In de scene waar Tyler op doelde zat Cliff Raston in zijn woonkamer voorovergebogen over de salontafel een lijntje coke weg te snuiven, toen zijn vriendin Kate binnenkwam. Er ontstond een heftige ruzie, met als hoogtepunt een scene waarin Kate het spiegeltje met de overgebleven cocaïne oppakte en het haar verbijsterde vriend in het gezicht blies. Hysterisch schreeuwde ze naar Cliff dat hij zichzelf te gronde richtte en dat hij moest stoppen met de opnamen van die vreselijke film, die veel te veel van hem eiste. Toen keerde ze hem de rug toe en liep weg, haar aftocht gepaste luister bijzettend door de voordeur met een ziedende klap achter zich dicht te gooien.

De scene had een keer of tien over gemoeten, voor Tony tevreden was.

IV.

“The Joker?”, vroeg De Camorano, één van grote wenkbrauwen optrekkend.

“Juist ja”, zei Tony, nippend aan zijn cognac, “een parodie van Batman. Maar eigenlijk gaat het bij mij over de film zelf.”

“Hoe bedoel je?”

Tony voelde zich in zijn element toen hij begon met zijn uitleg. Hij was nog steeds ingenomen met het feit dat hij zelf het concept van de film bedacht had. Het deed hem denken aan de cover van het Pink Floyd album *Ummagumma*, die bestond uit een tafereel dat verkleind in datzelfde tafereel te zien was, en in dat kleine tafereel nog een keer en nog een keer, enzovoort. Net zoals de verpakking van die chocolaatjes die hij wel eens van zijn oudtante uit Nederland toegezonden kreeg; Droste Flikken, heetten die.

“Ik bedoel: Het is een film óver de film *The Joker*. Zoiets als *Tropic Thunder*, zeg maar, maar dan zonder die vreselijke Ben Stiller” -Tony lachte- “Al had ik natuurlijk graag Robert Downey Jr. in mijn film gehad!”

“Wie niet?”, zuchtte Roger mismoedig.

“Maar om terug te komen op mijn film. De crux is dat *The Joker* een enorm succes wordt nadat de hoofdrolspeler, Cliff Raston, vlak na de opnames sterft aan een overdosis drugs. Het moet een parodie zijn. Een satirische blik op Hollywood zelf.”

“Hmmm”, knorde Roger nadenkend, “Interessant. Maar: Cliff Raston, Heathcliff Ledger ligt dat er niet erg dik bovenop?”

“So let them sue me!”, grijnsde Tony als de Cheshire Cat uit *Alice in Wonderland*, “Ik wens ze

succes! Zolang ik maar niets rechtstreeks jat, kan er heel veel! En ik heb het immers niet over Heath, maar over Cliff, niet over Gotham, maar over Goddamn City en niet over Batman, maar Birdman. Golem Schmolem is zelfs helemaal mijn eigen vinding... met enige hulp natuurlijk van rabbi Löw”, liet Tony er met een dun lachje op volgen.

“Op *The Joker* zelf na dan...”, zei Roger.

“Klopt”, zei Tony, “maar als parodie kom ik ook daar mee weg.”

“Ik help het je hopen”, zei Roger voorzichtig, “ik hoop dat je je niet vertilt aan dit project.”

“Wees daar maar niet bang voor!”

Niet veel later liet Tony De Camorano uit. Hij had de klink van de massieve voordeur al in zijn hand, toen Roger zich peinzend omdraaide en vroeg: “Zeg, had jij op dat tafeltje daar niet zo'n peperdure Chinese vaas staan? Dat is me bij het binnenkomen helemaal niet opgevallen, maar ik herinner het me omdat ik altijd al bang was dat kreng om te stoten...”

“Je hebt helemaal gelijk”, zei Tony, die meteen de woede weer in zichzelf voelde opborrelen toen hij eraan werd herinnerd, “Die is eerder vandaag gesneuveld. Eén of ander atricetje was op haar teentjes getrapt en vond het blijkbaar nodig me een blijvend aandenken aan haar verblijf te geven.”

Roger stiet een verbaasde kreet uit, “Maar die vaas was onbetaalbaar!”

Dat was inderdaad bijna waar: Tony durfde niet eens te denken aan het aantal cijfers van de waarde ervan in dollars, “Oh, reken maar dat ik het haar nog betaald zal zetten, onze Trina Sway!”, beet hij Roger toe, “Oh ja, reken maar! Ik zorg er persoonlijk voor dat die hoer nergens meer aan de bak komt!” Tony had zelf niet eens gemerkt dat hij was begonnen te schreeuwen, tot Roger een hand op zijn arm legde, “Het zit je echt diep merk ik...”

“Nou en of!”, zei Tony die zijn kalmte herwon, “Trina en ik zijn nog niet klaar met elkaar...!”

V.

Toen Tony de trailer binnenstapte waarin zich de keuken bevond, alsmede de toiletten waarnaar hij op zoek was, trof hij daar een eenzame Tyler Jackson aan, die met zijn armen zwaar op het werkblad steunde en zijn hoofd in een bedroefde pose liet hangen.

“Tyler, jongen, gaat het wel goed?”, vroeg Tony bezorgd. Op het persoonlijke vlak was hij niet al te begaan met de jonge acteur, maar hij was des te meer begaan met zijn budget: als zijn hoofdrolspeler ziek zou worden, kon dat de planning dramatisch vertragen.

Tyler draaide zich naar hem om, “Buikpijn”, bracht hij moeizaam uit en de acteur in hem beeldde het meteen uit door over zijn maagstreek te wrijven.

“Toch niets ernstigs?”, vroeg Tony.

“Zal wel weer overgaan...”, zuchtte Tyler moeizaam.

“Zal ik er de dokter bij halen?”, vroeg Tony.

Tyler schudde zijn hoofd.

“Misschien moet je een pijnstillertje nemen, dat kan nooit kwaad”, zei Tony, die de zakken in zijn jas begon af te tasten. Hij had altijd een doosje pijnstillers bij zich, die hij slikte als hij weer eens een plotseling opkomende migraine-aanval kreeg.

Inderdaad vond hij het doosje in een binnenzak en hij opende het en drukte één pil uit de plastic strip.

“Hé, Tyler”, zei iemand die net uit het toilet kwam. Tony keek op en zag dat het één van de meisjes van de grime was. Haar glimlach verraadde dat ze wel eens verliefd kon zijn op de acteur. Tyler sloeg verlegen zijn ogen neer. *Echte verlegenheid, of behoort dit tot zijn act?*, vroeg Tony zich af.

“Hier”, zei hij en hij wierp Tyler de pil toe.

“Dank je”, glimlachte Tyler bleekjes. Hij mikte de pil bedreven achterin zijn keel.

Nadat Tony zijn behoeften had gedaan, liep hij terug naar het kantoor van zijn producer, Rick Jones. Bij het binnenkomen viel hij midden in een gesprek tussen Rick en een hotemetoot van de filmmaatschappij. Tot Tony's plezier hadden ze het erover hoe er zeer confronterende sekstapes naar buiten gekomen waren met in de hoofdrol de net een beetje bekend wordende actrice Catrina Sway.

“Ik bedoel, zeg nou zelf”, zei de hotemetoot, “een pot ruige seks is nog daar aan toe, wat zieke spelletjes ook, maar ik vraag je, dat páárd...?”

Rick haalde zijn schouders op alsof hij het ook niet begreep.

“Nou, ik kan je wel één ding zeggen”, ging de hotemetoot door, “en dat is dat die lieve mevrouw Sway nooit meer aan de bak komt. Het beste wat ze nog kan doen is koppen koffie inschenken in een diner. Dat, of de latrinedienst...”

Tony kon zich niet inhouden en begon te lachen. Hij bedacht zich dat die technet die de filmpjes voor hem had gefabriceerd, elke cent waard was geweest.

“Wat heb jij?”, vroeg Rick verbaasd, “zo grappig is dat toch niet?”

“Latrine-dienst, hoe kom je erop...”, hikte Tony van het lachen.

Een uur later begonnen ze met de opnames van een belangrijke scene uit de film, die de ware

toedracht van de dood van de acteur Cliff Raston moest laten zien.

Ze waren inmiddels klaar met het filmen van de zogenaamde 'Joker'-film, de kleine Matroesjka-pop in de grotere, zogezegd. Natuurlijk was die beëindigd met een ultieme confrontatie tussen Birdman en zijn slecht geschminkte vijand. Birdman had op dat moment zijn andere twee opponenten inmiddels vernietigd. Golem Schmolem was na een lang gevecht uiteindelijk -net als Tony's Chinese vaas- in duizend kleine stukjes uiteen gebarsten, toen Birdman hem te lijf was gegaan met een mansgrote sloophamer. En Moth Woman was verzengd in het vuur van een affakkelpijp op een Texaans olieveld, als de mot die in het kaarslicht vliegt.

Tony was tevreden over de laatste scene waarin uiteindelijk ook The Joker het onderspit dolf. Het vond plaats in de moderne kathedraal van de Amerikaanse burger, de shopping mall. The Joker was uiteindelijk door Birdman te grazen genomen in een kelder, waar hij, doordat een hele verdiepingvloer tot ontploffing was gebracht, door een enorme hoop consumptieartikelen uit het bovengelegen magazijn was vermorzeld. Tony vond het wel een passend einde: The Joker, gesloopt door de overdaad van consumptie maatschappij.

De scene die ze moesten filmen zou helemaal aan het einde van de film komen. Inmiddels was Cliff Raston al gestorven en had de film *The Joker*, juist daardoor, een enorme cultstatus verworven. Een regen van lof was over de film neergedaald, met als absolute culminatiepunt een scene waarin de regisseur, Joe Wanders, een emotionele speech hield na zojuist een Oscar te hebben ontvangen. Tony wilde in de montage door het hoogtepunt van de roem van Wanders, de scène snijden die de ware toedracht van Raston's dood liet zien.

"Actie", brulde Tony.

De acteurs kwamen tot leven. Opnieuw was de woning van Cliff Raston het decor. Diens vriendin was afwezig, maar wie wel aanwezig was, was Wanders. Tyler, als Raston, keek liggend vanaf de bank apathisch toe hoe zijn regisseur op hem toe kwam lopen.

"Ik voel me zo beroerd", kreunde Raston.

Wanders trok een stoel naderbij en ging zitten, "Ik heb je nodig, Cliff. De komende dagen staan de laatste scènes gepland!"

"Ik kan niet meer..."

Wanders klopte Raston vaderlijk op zijn arm, "Koest maar jongen. Misschien moet je gewoon even een shotje nemen. Dan voel je je vast beter!" Wanders hield de spuit omhoog waarvan de kijker eerder had gezien dat deze was gevuld met een onverantwoordelijk hoge dosis heroïne.

Raston knikte droevig, alsof hij wist dat dit de enige weg was, werkte zich overeind en stroopte langzaam zijn overhemd op. Wanders reikte hem hulpvaardig de spuit aan en knikte zijn hoofdrolspeler bemoedigend toe. Met een dunne glimlach keek hij toe hoe Raston de spuit in zijn arm plaatste.

“Imzoomen, inzoomen”, siste Tony naar zijn cameramannen. Hij wilde in deze scene afwisselend een close-up op de spuit in Raston’s arm en op de raadselachtige grijs op het gezicht van Wanders.

Raston begon te hijgen en zakte achterover op de bank. Toen begonnen zijn ogen te draaien en leek hij het bewustzijn te verliezen. Wanders glimlachte nog steeds en hij stond langzaam op. Hij rechtte zijn jasje en klopte wat denkbeeldige stof van zijn broek, voor hij zich voor de laatste keer omdraaide en de kamer stilletjes uitliep en het appartement verliet. Hij zag niet meer dat er zich wat schuim had gevormd tussen de lippen van Raston.

“Cut!”, riep Tony geestdriftig. De scene stond er prima op!

VI.

Tony werd uit zijn slaap gewekt door een aanhoudend gebons en lawaai. Zich nog ontworstelend uit de nevelen van een reeds vergeten droom, besefte hij dat afwisselend op de deurbel gedrukt en op de voordeur gebonsd werd. Hij keek op zijn wekkerradio, die 4:51 als huidige tijd aangaf. Niet bepaald een uur voor bezoek. Tony kreunde. Hij had net een paar uur geslapen, en voelde de paar flessen wijn van de voorgaande nacht nog stevig nadreunen in zijn hoofd. Een feestje met zijn hele crew en cast, ter ere van de afronding van de film, was de aanleiding geweest.

Het bonzen en bellen zette door. Tony drukte zijn handen op zijn oren en kreunde nogmaals. Welke gek was dit? Op dit tijdstip van de dag! De woede die in hem opborrelde gaf hem de kracht om het dekbed van zich af te gooien en op te staan. Hij strompelde de slaapkamer uit en de trap af terwijl het lawaai maar bleef voortduren. “Jaja”, gromde Tony boos, “Ik kom al!”

Eindelijk in de hal aangekomen, vergat hij zelfs door het kijkgaatje te kijken, hetgeen, gezien het tijdstip, niet onverstandig was geweest, maar hij gooide meteen de deur open. Die onthulde een man in donkere regenjas, geflankeerd door twee politie-agenten. Tony vergat verbaasd even adem te halen.

“Meneer Tony Janson?”, vroeg de man in regenjas, die een geopende portefeuille omhoog hield. In het schaarse licht kon de inhoud net zo goed een politiepenning als een abonnement

voor het zwembad zijn, maar Tony's slaapdronken brein begon al wel te vermoeden dat de regenjas wel eens een rechercheur kom bevatten. Hij bracht iets uit, dat zijn bezoekers blijkbaar als een 'ja' interpreteerden, want de rechercheur deelde hem vervolgens met kordate stem mee: "Hierbij arresteer ik je de moord op Tyler Jackson." Hij stapte naar voren en klikte een uit het niets opduikende handboei om één van Tony's polsen. Tony besepte nog steeds niet wat er gebeurde, zelfs niet toen de rechercheur hem omdraaide om zijn armen achter zijn rug te boeien en ondertussen vroeg tegen klaarlijkkelijk één van zijn geüniformeerde kompanen: "Dick, lees jij hem zijn rechten voor?"

In zijn effen oranje outfit slofte Tony langs de verschillende loket-achtige hokjes, waarin andere, gelijk geklede mannen zaten en de hoorn van een telefoon tegen hun oor gedrukt hielden, hierdoor pratend met de personen aan de andere zijde van het gewapende glas dat hun scheidde. De forse zwarte gevangenebewaarder, die Tony begeleidde, drukte hem met dwingende hand naar een nog onbemand hokje en gaf hem met de bankschroevige greep weinig andere keus te gaan zitten op de stoel. Tot zijn verbazing zag Tony aan de andere zijde van het glas zijn collega zitten, Roger de Camorano. Het smalle hokje kon zijn imposante verschijning maar nauwelijks bevatten en het zweet op zijn voorhoofd leek aan te geven dat hij zich niet bepaald op zijn gemak voelde.

Tony pakte de hoorn op.

"Hi, hoe gaat het?", klonk Roger's stem.

Tony haalde zijn schouders op, "Zo goed als het kan in deze omstandigheden..."

"Ik heb goed en slecht nieuws", zei Roger, "waarmee zal ik beginnen?"

Tony zuchtte en hief een wenkende hand op, "Begin maar met het slechte. Laat maar komen..."

"Nou", zei Roger opeens ongemakkelijk, "De zaak ziet er slecht voor je uit... Ik heb net heel vervelend nieuws gehoord..."

Tony fronste, "Wat voor nieuws bedoel je?" Hij kon zich nauwelijks voorstellen dat de situatie nog beroerder kon worden. Hier zat hij, in voorarrest: als verdachte van de moord op Tyler Jackson, de acteur die dood in zijn appartement gevonden was en klaarlijkkelijk was gestorven door een overdosis pijnstillers. De pijnstillers die Tony al een tijdje op recept kreeg voor zijn migraine-aanvallen. Op het doosje dat was gevonden, had zelfs nog het stickertje gezeten met zijn naam.

"Ik heb gehoord dat ene Lorna een verklaring heeft afgelegd bij de politie. Ze werkte op je grime-afdeling en heeft gezien hoe je Tyler pillen gaf."

Tony voelde de verontwaardiging in zich opkomen, "Maar dat was één keer één pilletje! Ik

zou hem nooit een heel doosje meegeven! Ik heb toch gezegd dat ik denk dat hij het een keer op de set moet hebben achterover gedrukt!”

Roger keek Tony droevig aan vanachter zijn donkere brillenglazen, “Natuurlijk geloof ik je. Maar dat is nog niet het ergste, Tony...”

“Wat nu weer?”, vroeg Tony vertwijfeld, die nu wanhopig zijn handen ophief. Veel erger kon het toch niet worden? Ergens moest deze nachtmerrie toch zeker wel eindigen?

“Een andere vrouw heeft ook een getuigenis afgelegd, Tony. Je kent haar. Ze woont in hetzelfde complex als Tyler. Ze zegt dat ze heeft gezien dat je Tyler die nacht nog hebt bezocht. Rond drieën in de nacht heeft ze je met grote haast zien weggrijden. Precies de geschatte tijd van Tyler’s dood!”

“Wat een onzin!”, schreeuwde Tony vertwijfeld in de hoorn. Hij merkte er wat speeksel spatte op de ruit die tussen hem en Roger in zat, “Wie was dat?”

“Catrina Sway...”

Tony had opeens de ervaring alsof hij werd opgeslokt door de diepste krochten van de aarde. Alles leek opeens te bewegen, alsof hij in een op hol geslagen draaimolen zat. Trina Sway! Natuurlijk was ze uit op wraak, dat begreep hij. Maar door een of ander stom toeval was ze dus een buurvrouw van Tyler Jackson en moest ze beseft hebben dat ze de ideale mogelijkheid in de schoot geworpen had gekregen om op wel heel nare wijze wraak te nemen...

“Je zit diep in de penarie, *pal*”, zei Roger geheel overbodig.

Tony kon het nog steeds niet bevatten. Zijn hele onschuldige idee om een parodie op het succes van *The Dark Knight* te maken, was op een wel heel akelige op hem teruggeketst. Iedereen in showbizland was, zo begreep hij uit de kranten, er al van overtuigd dat hij het centrale idee van zijn film op een zieke manier nog in de praktijk had gebracht ook. “Dit soort crazy shit kan alleen in Hollywood”, had een commentator geschreven. Waanzin! Maar nu, met de getuigenis van Trina Sway was alles opeens anders en zou zelfs de rechter het verhaal geloven! Tony moest denken aan de Droste flikken en Ummagumma en begreep opeens dat hij zelf de centrale persoon was in zo’n soort tafereel. De regisseur die zijn acteur vlak na de opname van zijn film de dood indrijft, de regisseur die de film regisseert over de acteur die vlak na de filmopnames door de regisseur de dood in wordt gedreven, de regisseur die de acteur de dood in drijft die de acteur speelt die de acteur speelt die... Tony voelde zich opeens heel misselijk worden en liet zijn hoofd moedeloos zakken.

Roger verbrak de ongemakkelijke stilte ten slotte, “Voor wat het waard is, wil je nog weten wat het goede nieuws was?”

Tony hief zijn hoofd net ver genoeg op om Roger te zien, “Vertel”, fluisterde hij.

“Je film, *The Joker*. Je weet dat die aanvankelijk helemaal niets deed in de bioscopen. Maar

nu...” -Tony wist al wat er ging komen en kreunde- “is de film opeens een enorm succes geworden!”

❧ Bloedzusters ❧

Het was in de zomer van 1943 dat ik me voor het eerst gewaar werd van mijn bijzondere gave. Het gebeurde op het hoogtepunt van mijn geloofscrisis en op het moment dat ik had besloten uit mijn kloosterorde te stappen. Ik twijfelde aan alles: de echtheid van mijn bestaan als non, de beginselen van mijn kloosterorde en de betreurenswaardige toestand waarin de wereld zich bevond.

Het was een roerige tijd, de Grote Vaderlandse Oorlog was in volle gang tegen het verachtelijke Duitsland. Onze mannen en jongens stierven in groten getale aan het front, terwijl de situatie in de steden en op het platteland ronduit erbarmelijk was. Ik was diep getroffen door alle ellende en al het geweld en het ontzettende lijden van de wereld. Ik was verbitterd door het besef dat ik geen enkele invloed op die misselijkmakende verschrikkingen kon uitoefenen. Bovendien voelde ik me miskend, omdat de nonnen waarmee ik sprak over mijn twijfels en frustraties, me niet leken te begrijpen. Ik denk dat ik gevoelig was voor al het onrecht op de wereld, meer nog dan mijn zusters en broeders van de Kynorietenorde.

Misschien dat God zich juist daarom tot mij wendde met die bijzondere opdracht die mijn verdere leven zou gaan beheersen. Ik weet nog dat ik alleen in het gras lag op een veldje langs de Moskva, en me diep ellendig, nutteloos en stuurloos voelde. Plots kreeg ik een ingeving die zo helder was en zo sterk, dat ze moest zijn gezonden door Gods hand. Ik was voorbestemd de op aarde teruggekeerde Messias te herkennen! Ik twijfelde er geen moment aan dat daar, op die zwoele namiddag God zelf tot me gesproken had. Ik had, als enig levend wezen op aarde, de gave de uit de hemelen neergedaalde Jezus Christus te identificeren.

Vanaf dat moment veranderde mijn leven ingrijpend. God had het voorheen zo donkere pad verlicht dat ik moest bewandelen en met een zekerheid en beslistheid die ik nooit eerder had gehad, besloot ik God's Taak tot uitvoering te brengen.

Ik kwam echter niet meteen in actie. De volgende dagen bracht ik door in eenzaamheid en vrome overpeinzing. Ik bezon me bedachtzaam over de stappen die ik moest ondernemen. Moest ik abt Zasimon van mijn Gave op de hoogte brengen? Het leek het meest waarschijnlijk; tenslotte had mijn congregatie, de kleine en onbekende Kynorietenorde, als doelstelling het pad te effenen voor de terugkomst van de Messias. Ik zou een sleutelrol kunnen spelen in het vervullen van die doelstelling.

Het was opnieuw God die me de weg wees. Zijn teken kreeg ik twee dagen later, toen ik verward door de stad liep. Niet ver van het onopvallende gebouw waar de Kynorieten gevestigd waren hield een zwerver, waarvan er zoveel rondliepen in Moskou, me tegen. In afschuw voor de stank waarmee de man vergezeld werd, wilde ik eerst snel doorlopen, maar toen begon hij te praten. Hij praatte snel en vinnig en zijn speeksel spatte op mijn gezicht. Maar wat hij zei opende voorgoed mijn ogen.

Mijn eigen congregatie begon ik drie maanden na de Openbaring. Ik en mijn nieuwe zusters hadden een geschikt huis gevonden, juist buiten Moskou, dat voldeed aan al mijn eisen. Onopvallend, beschermt en niet te ver van de stad. En met grote keldervertrekken. Hier konden we mijn Missie tot een goed einde brengen.

Mijn nieuwe groepje bestond naast mij uit zes personen, allemaal voormalige nonnen, Kynorietessen. Ik had elk van hun de maanden ervoor persoonlijk gesproken en uiteindelijk waren ze allemaal overtuigd en vervuld van de Taak die mij door God persoonlijk was gegeven. We hadden geen naam aan onszelf gegeven noch ook maar enige ruchtbaarheid gegeven aan de taak die we onszelf hadden gesteld. Onze zaak was gediend met geheimhouding. We beseften maar al te goed dat de grote massa onze missie eenvoudigweg niet zou begrijpen.

De eerste weken verliepen in redelijke rustige omstandigheden. We besteedden onze tijd aan het verder naar onze wensen aanpassen van het huis, het inrichten van de ceremonieruimte in de kelder en het bediscussiëren van onze werkwijze. Maar altijd werd mijn absolute autoriteit gerespecteerd: uiteindelijk nam ik alle beslissingen. In de lange avonden vertelde ik, tijdens samenkomsten in de grote kelder, in een sacrale sfeer, over alle details van mijn Openbaring, daar aan de oevers van de Moskva. Of ik liet hen meedelen in de levendige dromen die ik sindsdien had gehad. Voorspellende beelden over mijn en onze Missie. Apocalyptische beelden over het einde van de wereld en het begin van het Rijk Gods. De confrontatie tussen God en Satan, de overwinning van het goede op het kwade... De meisjes hingen aan mijn lippen.

Overdag maakte ik, met enkele van mijn zusters, lange tochten door de stad. We waren ervan overtuigd dat ergens in deze stad binnenkort de Messias voor mij zou opduiken. Daarover was er geen enkele onzekerheid: God had natuurlijk juist mij begiftigd met de Gave omdat hier, in

Moskou, de Messias de wereld zou betreden.

Dagen liep ik rond, speurend en zoekend, in het rotsvaste geloof dat God mij zou leiden.

En uiteindelijk gebeurde het ook. Opvallend genoeg zag ik hem in dezelfde straat als waar ik ooit de zwerver was tegengekomen. Een jonge man, waarschijnlijk een student. Voor ieder ander een doodnormaal iemand, maar ik herkende meteen zijn ware aard. De Messias, de Verlosser. Het was overduidelijk.

Ik had tranen in mijn ogen van ontroering, en kon me nog maar net beheersen me niet voor hem in het stof te gooien en zijn voeten te kussen...

Het had zo mooi kunnen zijn, in een andere wereld...

Nog diezelfde nacht werd de Messias door een aantal van mijn zusters de kelder, onze ceremonieruimte, binnengeleid. Zoals afgesproken waren ze in die donkere nacht de stad in gegaan om hem te ontvoeren, de jonge man die ik had aangewezen. Hij bleek Innokentij Obromov te heten. Doodsbang en zich hevig verzettend werd hij op de grote stenen tafel gelegd en stevig vastgebonden. Ik keek hem aan, hem meer liefhebbend dan wat ook in de wereld. En intens droevig beseftte ik hoe moeilijk mijn taak zou worden.

Mijn zusters zetten zich neer op de banken aan weerszijden van het altaar en keken verwachtingsvol naar me op, hun ogen oplichtend in het vage schijnsel van de enkele brandende kaarsen. De ceremonie kon beginnen.

Ik stond op en hief mijn handen omhoog naar de hemel.

"Zie hier, o God, Uw eigen Zoon, door U teruggezonden naar Uw eigen volk. In alle ootmoed en devotie danken wij U voor dit grote offer. Maar wij smeken U, o Heer, neem Uw Zoon terug, want de tijd voor Hem is nog niet rijp. De wereld is ver, veel te ver afgegleden in diepe zonde en tegenwoordig nog slechts het domein van de satan. Het zou ongepast zijn het beeld van Uw eigen Perfectie onder te dompelen in deze beschamende wereld. Want ja, uw eigen schepping is verworden tot een poel van geweld, haat en lijden. Wij mensen zijn het niet waardig om voor Uw aangezicht te staan. Het is tijd, o God, voor het Laatste Oordeel, de Zondvloed, de Apocalyps. Nederig bidden we U, Heer, laat de Armageddon plaatsvinden, zodat al het vuil voor eens en altijd van deze aarde gespoeld. Pas als dat gebeurd is, zijn we het waard uw eigen zoon, de Messias te ontvangen."

Bijna buiten adem van deze lange monoloog die ik zo vaak gerepeteerd had pakte ik de dolk, die achter de band om mijn middel had gezeten en hief hem hoog boven mijn hoofd.

Vervolgens riep ik met gezwellen stem:

"Neem daarom Uw Zoon aan die we hiermee naar u terugsturen, en plaats hem opnieuw aan uw zijde, zodat hij op het geschikter en gepaster tijdstip terug kan keren om Eerste en Enige

Koning van alle mensen te worden."

En met deze woorden liet in de dolk neerkomen in de borst van de jonge Obromov, de Messias. Zwak gekerm was het laatste wat hij voortbracht voor hij stierf en zijn terugreis aanving naar zijn Vader.

Op dit moment was Simotjska, één van de meisjes snel naderbij gekomen, om het bloed dat zich losmaakte uit de wond van de dode jongeman, op te vangen in een ondiepe schaal. Ze deed het met een plechtigheid die me zeer tevreden stemde. Toen de schaal vol was, werd deze overgegoten in een grote kelk, een prachtig gouden relikwie dat we hadden ontvreemd uit de kapel van de Kynorieten. Simotsjka overhandigde me de beker zonder iets te zeggen.

Intens droevig gestemd door het noodzakelijke heengaan van onze Messias, hief ik de kelk in de lucht en proclameerde: "Sta ons toe, God, het bloed te drinken van uw Zoon, zoals ook ooit de Apostelen dit immense voorrecht toebedeeld kregen bij het Laatste Avondmaal. En zegen ons, in de wetenschap dat we ons leven geheel aan U hebben gewijd."

Met deze woorden dronk ik uit de beker. Het bloed was verbazingwekkend warm en smaakte ijzerachtig en bitter. Zonder nog iets te zeggen, gaf ik de beker door aan Simotsjka, die inmiddels met de andere meisjes in een kring om het altaar waren gaan staan. Simotsjka dronk, bijna gulzig, voor ze de beker aan Anna, die naast haar stond, doorgaf. Zo dronken we uiteindelijk allemaal. Het bezegelde het einde van deze pijnlijke, maar o zo nodige ceremonie.

"Bloedzusters", mompelde ik nauwelijks hoorbaar.

"Bloedzusters", herhaalden de meisjes...

De ceremonie was voorbij...

De dagen erna beleefde ik in een trance. De moord op de Messias had me meer geraakt dan ik had voorzien, maar ik kon me sterken aan de gedachte dat het juist was wat ik deed, dat ik handelde in de geest van wat God Zelf aan mij had opgedragen. Maar het was zo moeilijk...

Ook de andere meisjes waren van streek en er werd druk gepraat over de vraag of onze moeilijke taak nu vervuld was. Zou het? Ik twijfelde, want ik bleef verontrustende voorspellende dromen houden, dromen waarin ik opnieuw de ceremonie moest uitvoeren, en opnieuw...

Ongeveer een week later liep ik met mijn zusters Dotnara en Natasja door de stad toen mijn oog opeens viel op een kind dat aan de hand van een haastige moeder werd meegenomen. Ik bleef als genageld aan de grond staan. De Messias! Hoe graag ik het ook wilde ontkennen, ik moest inzien dat het kind duidelijk de kenmerken van Jezus Christus Zelf in zich had. Het leek of het kind straalde, op een manier die normale stervelingen niet konden zien. Het heldere licht

van de pure liefde, de absolute onbegrensde Goedheid. In wanhoop riep ik God aan: waarom opnieuw deze beproeving, waarom ik? God, laat deze beker aan mij voorbij gaan...

Dotnara en Natasja, die me hadden zien verstijven, keken me verbaasd aan.

"Wat zie je, wat zie je", vroegen ze door elkaar heen.

"Daar, de Messias", hijgde ik ademloos. Ook zij verstarde en ze draaiden zich om naar de moeder en het kind, die zich zojuist aansloten in een rij voor de gaarkeukens.

Die nacht doodden we het kind, een jongetje van een jaar of vijf oud, met de naam Aljosja Choborow en zonden we het terug naar de Here de Schepper, opnieuw smekend om het Laatste Oordeel. Het was een moeilijke ceremonie, die me misschien niet was gelukt te volbrengen als ik al had gewist wat me te wachten stond. Want Aljosja was niet de laatste Messias die opstond. Nee, verre van...

In de maand die volgde doodden we nog vier mensen waarin ik de Messias had herkend. En elke keer werd de ceremonie weer zwaarder te volbrengen. Dagenlang pijnigde ik mijn hersens waarom God zijn eigen Zoon niet accepteerde en terug bleef sturen. Hij moest toch inzien dat de Messias niets zou kunnen aanrichten in deze afschuwelijke wereld.

Tenslotte besloot ik dat het aan ons moest liggen; wij waren nog steeds niet geheel vrij van zonden en daardoor onwaardig de handeling te verrichten. Onze missie zou alleen lukken als wij ons zelf nog onvoorwaardelijker onderwierpen aan de Heer onze God.

Daarom legde ik, noodgedwongen, nog strengere regels op aan ons allen. We moesten minstens acht uur per dag bidden en mediteren en ons geheel proberen af te snijden van de zondige buitenwereld.

Het was toen, dat ik voor de eerste keer een zekere weerstand ontdekte bij mijn zusters. Het stemde me diep treurig om te beseffen dat ook zij slechts mensen waren: zwak en neigend naar het slechte.

Een week nadat ik de nieuwe regels had opgelegd vond ik opnieuw de Messias, nu huizend in een jongen van ongeveer twaalf jaar oud. Ik liet hem natrekken door mijn zusters en hij bleek de zoon te zijn van een invloedrijke partijbonds. De hele dag was ik bijzonder opgewonden door het vooruitzicht van de nieuwe ceremonie, waarvan op de een of andere manier had ik het sterke voorgevoel dat nu eindelijk wel zou slagen. Ik gaf meteen Anna, Dotnara en Serafima de opdracht hem diezelfde nacht nog te ontvoeren en bij me te brengen. Plichtgetrouw begonnen ze aan hun taak.

Mijn drie zusters waren lang weg, veel langer dan verwacht en die nacht zaten de andere drie

meisjes en ik al urenlang ongeduldig klaar in de ceremonie-zaal toen de drie eindelijk terugkeerden.

Alleen.

Ze vertelden dat het hen niet was gelukt de jongen te ontvoeren. Ze putten zich uit in excuses. Alles hadden ze geprobeerd, maar het huis was gewoon te goed beveiligd. De meisjes probeerden in alle macht te overtuigen, maar ik bleef hen ijselijk kalm aankijken en zwijgen. Tenslotte zag ik angst opdoemen in hun ogen. Ik wist het: ze logen en verzonnen smoesjes. Ze hadden mijn bevelen genegeerd! Ik was verbijsterd en raakte al snel buiten mijn zinnen van woede. Ik moet toegeven dat ik verwensingen heb geschreeuwd en zelfs slagen heb uitgedeeld. Uiteindelijk sloot ik me, geheel ontluisterd door het gebrek aan volgzzaamheid en toewijding van mijn bloedzusters, op in mijn vertrekken.

De volgende dag waren het Simotsjka en Clara, misschien wel mijn meest trouwe zusters, die aanboden om de nieuwe Messias bij mij te brengen. Verwarmd door hun loyaliteit stond ik hun aanbod toe, want hierdoor zouden we die nacht alsnog de Messias terug kunnen sturen naar de Heer, naar ik steeds zekerder wist voor de allerlaatste keer. De dromen die ik die nacht had gehad logen niet. Dat hadden ze nooit gedaan...

Tijdens de nacht dat ik me had opgesloten in mijn vertrekken was me een nieuwe gedachte helder voor ogen gaan staan. Er ontbrak nog steeds een onderdeel aan de ceremonie. We dronken wel het bloed van de Messias, ter bezegeling van zijn terugkeer, maar aten niet zijn brood. Ik wist het steeds zekerder dat ook dit een reden was waarom de ceremonie tot dusverre niet het gewenste effect had gehad.

Om die reden liet ik voor die nacht het haardvuur opstoken in de kelder en een kleine ketel met water boven het vuur hangen, zonder erbij te vertellen wat de bedoeling was. Toen die nacht uiteindelijk Simotsjka en Clara terug keerden, naar mijn verwachting met de jongen tussen zich ingeklemd, kookte het water al geruime tijd.

We vingden de ceremonie aan als altijd. Ik sprak mijn inmiddels bekende woorden uit tot God, ik hief de dolk en stootte toe. Simotsjka ving als altijd het bloed op om het tot ons te nemen.

Maar toen begon ik stukken vlees van de armen en de benen van het nog warme lijk van de jongen te snijden. Intussen keek ik elke zuster van mij doordringend aan. Ik wilde weten hoe ze reageerden op deze onverwachte handeling, ik wilde testen of ze inderdaad genoeg toegewijd waren aan onze missie.

Het stemde me geenszins tot tevredenheid. Ik zag in meerdere gezichten blijken van afschuw

en afgrijzen, toen ik de dunne lappen vlees in het kokende water gooide.

"Here God", barstte ik los, luider en nadrukkelijker dan ooit, ook omdat ik boos begon te worden, "Sta ons toe op deze bijzondere avond, deze laatste ceremonie, niet alleen het bloed te drinken van de Messias, maar ook zijn brood te eten. Laat dat de bezegeling zijn van ons verbond en de taak die we vervuld hebben."

Met een vork haalde ik de stukken vlees uit de ketel en liet ze afkoelen terwijl de beker met bloed rondging bij mijn zusters. Opnieuw werd ik teleurgesteld: ik zag een duidelijke flikkering in hun ogen die verried dat ze bang van me waren.

Clara gaf de kelk aan mij en met een paar grote gulzige slokken dronk ik van het bloed. De inmiddels bekende sterke aromatische smaak verkwikte me en gaf me de kracht deze laatste proef te volbrengen.

"Eet nu, zusters, van het brood van de Messias zelf!"

Met die woorden plukte ik een stuk vlees van de vork en gaf het aan Simotsjka. Het vlees was nog grotendeels rood en verre van gaar.

Simotsjka pakte het Brood van me aan alsof het een levende rat was. Met snelle ogen spiedde ze naar haar medezusters, wellicht zoekend naar bevestiging. Die ze niet kreeg. Toen keek ze besmuikt naar mij en tenslotte beet ze, met de ogen dicht geklemd een heel klein stukje van het vlees af. Toen gaf ze het Brood snel door aan Anna.

Tenminste, dat wilde ze. Maar Anna weigerde het brood aan te nemen. Haar hoofd was rood van opwinding en tenslotte barstte ze in tranen uit.

"Nee, nee, ik kan het niet. Ik wil het niet...", schreeuwde met een verkramppt gezicht. En met die woorden draaide ze zich om en stormde de trap op, de ceremonie-ruimte uit. Simotsjka bleef enigszins verdwaasd met het vlees in haar hand staan, niet wetend wat nu toe te doen. Smekend keek ze naar Serafima, de volgende in de rij, maar die deed lange deed niets.

Ik zei intussen niets en keek met strenge blik toe wat er gebeurde. Tenslotte draaide Serafima zich langzaam om en liep ook zij weg uit de kring, richting de trap. Dotnara en Natasja die naast haar stonden twijfelden niet langer en volgden haastig hun voorbeeld. Alleen de laatste in de rij, Clara bleef staan.

Nog steeds in algehele stilte keek ik toe hoe de drie meisjes de trap opliepen en de kelder verlieten. De zware deur boven sloeg met een zachte klap dicht.

Simotsjka zuchtte, als om spanning af te voeren.

Ik keek haar aan, "Geef het Brood aan Clara", beet ik haar toe.

Simotsjka gehoorzaamde.

"Eet", beval ik.

En Clara at. Net als Simotsjka beet ze een heel klein stukje van het vlees af en slikte het

meteen door. Zo snel ze kon gaf ze het vlees aan mij door. Ik rukte een groot stuk vlees af en vermaalde het in krachtige kaakbewegingen die mijn woede zullen hebben verraden. Want woedend was ik, om mijn bloedzusters en hoe ze de laatste ceremonie hadden onteerd.

"Laten we tot slot het Pater Noster bidden", gebood ik terwijl ik het laatste stukje vlees doorslikte en een beetje vrijgekomen bloed bij mijn mondhoek wegveegde.

En we baden, op plechtige toon, alhoewel de stemmen van Simotsjka en Clara behoorlijk trillerig klonken.

Met het "Amen" van het gebed eindigde de ceremonie.

"Ga heen", beviel ik zacht maar beslist.

De meisjes bedachten zich niet en haastten zich de kelder uit. Ik bleef lange tijd roerloos staan, me bezinnend over hoe ik hier mee om moest gaan.

"... ze is waanzinnig geworden, echt waanzinnig", klonk de hysterische stem van Anna.

"Misschien was ze dat al veel langer." Het was Serafima die dit zei.

"Ja, ze heeft ons maandenlang verleid met haar zogenaamde Gave Gods, maar ze is gewoon een maniak..." Clara. Dat viel me van haar tegen.

"Een godsdienstwaanzinnige..." Dotnara.

"We moeten de politie bellen, vanavond nog. Ik ben zo bang", klonk Anna's koortsachtige stem.

Het was een tijd stil.

"Nee", klonk het tenslotte, "Geen politie. Geen niemand. We zitten er zelf veel te diep in. Ik zie maar één oplossing."

Er volgde een nieuwsgierig zwijgen. Ook ik was benieuwd wat Dotnara bevroedde.

"We vergiftigen haar", verbrak ze tenslotte de stilte, "morgenochtend bij het ontbijt. Cyaankali in haar thee. Ik heb het spul in mijn kamer..."

Dat was het. Ik hoefde niets meer te horen en draaide me weg van de deur van Anna's slaapkamer en sloop terug naar mijn eigen vertrekken. Het besef viel me zwaar: mijn eigen bloedzusters hadden me verraden en wilden me doden. Juist nu we geslaagd leken in ons doel. Verbitterd begon ik in mijn vertrekken enkele belangrijke spullen bij elkaar te zoeken. Zo moest Jezus Christus zich dus gevoeld hebben, toen bleek dat hij was verraden door zijn eigen discipelen. Ik was onthutst. Maar tegelijkertijd wist ik precies wat er moest gebeuren.

Toen ik mijn kleine reiskoffer had gevuld, verliet ik mijn vertrekken, voor het laatst. Bij Anna's slaapkamer hield ik stil en opnieuw hield ik mijn oor tegen de deur.

"... omzichtig te werk gaan. We moeten om genade smeken bij zuster Dinera, haar weer gunstig stemmen, en dan... toeslaan." Het was opnieuw Dotnara die sprak. Blijkbaar waren ze

hun plannen aan het fjnslipen. Jammer dat die nooit tot uitvoer zouden worden gebracht. Ik haalde de sleutel uit mijn zak, stopte die in het slot van de deur en draaide hem een slag om.

Ik hoorde hoe de meisjes meteen gealarmeerd hun verachterlijke slangachtige gekonkel staakten. Ze waren ongetwijfeld verbaasd: niemand van hun wist dat ik de sleutels van alle kamers in dit huis in bezit had. Ik had altijd gezegd dat de vorige bewoners ze kwijt waren geraakt. Slim: ik had toen al geweten dat het ooit van pas zou komen. Net zoals de tralies die ik op alle ramen had laten zetten.

Mijn bloedzusters zaten hopeloos in de val.

Terwijl ik de trap naar de hal afliep hoorde ik hoe wanhopig aan de deur getrokken werd. Ik liep rustig maar beslist door, licht geamuseerd.

In de woonkamer pakte ik een brandend stuk hout uit de haard en stak hiermee één voor één alle gordijnen aan, met de sacrale toewijding die ik normaliter bewaarde voor als ik vooringing in een mis. Toen de rook de ruimte vulde verliet ik de kamer richting de hal. Vergenoegd hoorde ik hoe er boven steeds wanhopiger gebonkt werd op de deur en hoe er werd geroepen om hulp. Misschien hadden ze de eerste rook al opgemerkt.

Ik opende de voordeur en verliet, nu voorgoed, het huis. Pas aan het einde van het lange pad richting de stallen draaide ik mij om. Helder oranje-rood licht vulde elk raam op de begane grond. Spoedig zou het vuur het hele huis vullen. De meisjes zouden niet aan hun lot ontsnappen. Ik keek op mijn horloge. Als ik opschoot kon ik nog vanavond met de trein Moskou verlaten.

Ja, ik had besloten op reis te gaan. Op reis naar waar God me maar ook naartoe zou sturen. Want ik wist zeker dat hij me spoedig een nieuwe opdracht zou geven.

☞ Het Beest (II) ☜

Staan voor het dode lichaam van haar echtgenoot besepte Fariah Ciranto dat ook haar eigen leven voorbij was. Ze hijgde zwaar, was bezweet over haar hele lichaam en haar handen trilden. Gebiologeerd keek ze hoe de plas bloed rond het hoofd van haar man steeds groter werd. Bijna alsof het de eerste keer was dat ze bloed zag en dat was natuurlijk niet zo. Maar het was wèl de eerste keer dat ze het bloed van haar man zag, besepte ze grimmig. Eindelijk zag ze eens een keer zijn bloed vloeien, in plaats van andersom!

Hij is dood! De wanhoop welder weer in haar op en ze merkte nauwelijks dat ze de zware koperen vaas waarmee ze het hoofd van haar man had ingeslagen uit haar hand liet glijden. Het voorwerp kletterde luid op de tegelvloer. Mijn God, wat heb ik gedaan? Mijn leven, ik heb mijn leven vergooid! Ze probeerde wanhopig haar ademhaling weer onder controle te krijgen. Het lukte niet en ze zag sterren voor haar ogen. Duizelig zakte ze neer op haar knieën naast het lichaam van haar man. Het verdriet nam nu echt bezit van haar en ze begon heel zachtjes te huilen, als iemand die alle leed van de wereld op zich draagt, maar nauwelijks de fysieke kracht heeft daarover nog te treuren.

Als nu iemand binnen zou komen in hun kleine woonkamertje, bedacht ze met een gevoel van ironie, dan zou die ongetwijfeld denken dat zij treurde om de dood van haar man. Maar het tegendeel was waar: de dood van haar man deed haar niets, helemaal niet. Haar man was een ongelooflijk zwijn, een vreselijk varken. Nee, een beest, bedacht ze, dat was perfect op hem van toepassing. Iemand die zijn laagste driften botviert ten koste van alles en iedereen, en met name zijn eigen vrouw. Een beest dat iedereen dat in zijn pad staat verslindt. Nee, ze wist één ding heel zeker: door zijn dood was de wereld beter geworden.

Nee, ze treurde niet om haar man, maar om zichzelf. Want ze wist maar al te goed dat ze met zijn dood ook haar eigen doodsvonnis had getekend. Ze liet haar hoofd in haar schoot zakken en huilde zacht met lange uithalen...

Uiteindelijk wist Fariah de kracht te verzamelen op te staan. Ze bekeek het dode lichaam van haar man met betraande ogen. De plas bloed rond zijn hoofd was inmiddels potsierlijk groot. Dat een man zoveel bloed bevatte! Ter hoogte van zijn rechteroor zag ze de wond zitten, een gapend zwart- en roodgekleurd gat. Ze had hem goed geraakt, besefte ze, heel goed. Misschien had al haar gram van de laatste jaren wel in die ultieme klap met die koperen vaas gezeten...

Ze bestudeerde het gezicht. Zelfs zijn doodsmasker vertoonde nog die brute grijs op de lippen die zij de laatste jaren zo had verafschuwde. Zijn ogen stonden wijd open, in een verbaasde blik, alsof hij nog steeds niet kon geloven dat zijn eigen hoer en sloofje hem fataal was geworden. Die ogen, daar was zij ooit verliefd op geweest, lang geleden, besefte ze. Herinneringen schoten opeens door haar hoofd, van lang geleden. Ze wist het nog zo goed. Op een zekere dag, ze was misschien zestien of zeventien geweest, had haar vader aangekondigd dat een verre neef, Rachid, hun huis zou bezoeken en uit haar en haar vier zussen een vrouw zou uitzoeken. Het was een geschikte huwelijkskandidaat, verzekerde haar vader haar: hij was alom gerespecteerd en een devoot moslim.

Ze wist nog hoe spannend ze het allemaal had gevonden, als het naïeve meisje dat ze toen was. De hele dag was ze bezig geweest zichzelf op te dirken. Tenslotte waren zij en haar zussen tegen de avond gepresenteerd aan Rachid, die was gezeten met haar vader en nog enkele ouderlingen. Ze was meteen voor hem gevallen. Die broeierige ogen, die de vijf meisjes nu één voor één nauwgezet keurden. Zijn fijne wimpers, de lichte kleur van de irissen, die ... mysterieuze blik. Haar adem had in haar keel gestokt en ze had geen woord kunnen uitbrengen toen Rachid haar had aangewezen.

Och, hoe gelukkig ze was geweest! De spanning en de drukte tijdens voorbereidingen voor het huwelijk, de prachtige en grootse bruiloft, haar eerste nacht met Rachid, het had wel een droom geleden ...! Als tienermeisje had ze zich geen beter lot kunnen voorstellen. Zonder een moment te twijfelen had ze haar nieuwe man gevolgd naar zijn woonplaats Banda Atjeh, vol vertrouwen in de toekomst.

Ach, dacht Fariah, terwijl ze de tranen uit haar ogen wreef, wat wist ze toen nog van het echte leven? De echte wereld? Haar blik viel op de handen van haar man, die zelfs in zijn dood tot vuisten ineengeknepen waren. Zelfs in zijn dood leek hij nog van zins haar te lijf te gaan. Hoe vaak hadden die handen haar niet geslagen? Ze wist het niet...

Ze schrok op van een geluid van buiten, waardoor ze ineens weer bewust werd van de wereld om zich heen. Angstig schoot haar blik heen en weer door haar kleine woonkamer. Maar ze zag tot haar opluchting dat alle gordijnen nog dicht zaten en dat de deur nog op slot was. Ze was veilig, niemand zou haar betrappen, nu nog niet. Ze had nog even respijt.

Afwezig liep ze naar het kleine keukentje en waste langzaam en methodisch haar handen, die gedrenkt waren in bloed. Waar was het mis gegaan, dacht ze, waar was de droom uiteengespat? Al na een paar maanden, bedacht ze. Want eigenlijk had Rachid, de man die ze aanbad als een heilige, zich al heel snel na hun huwelijk steeds meer ontpopt als de dronkaard, driftkikker en ongelooflijke bruid die hij eigenlijk was. Toch had het nog lang geduurd voor ze uiteindelijk was beginnen te begrijpen welke gedachten er ècht schuil gingen achter die broeierige blik in zijn ogen, die ze in het begin zo spannend had gevonden. Hij beschouwde haar als zijn bezit, waar hij alles mee kon doen. Zijn slavin en degene die zijn kinderen moest baren...

En exact daar was het ècht mis gegaan, bij haar beoogde rol als moeder. Want haar eerste kind werd dood geboren. De miskraam had Rachid razend gemaakt van verdriet en woede. En na de tweede miskraam en het vonnis van de dokters dat ze onvruchtbaar was geworden, was die woede nog veel duisterder en intenser geworden. En hij had zijn woede gericht op haar, de vrouw die hem in de schande stortte door niet voor nageslacht te zorgen.

Vanaf dat moment waren het slaan, de brute verkrachtingen en de mentale onderdrukking echt begonnen. Vier jaar lang, tot aan vandaag toe, had hij haar fysiek en mentaal proberen stuk te maken. En het was hem bijna gelukt... Want wat kon ze tegen hem uitrichten? Hij was zo veel sterker dan haar... Ze had kunnen weglopen, maar waarheen? Ze had niets. Haar familie zou haar niet hebben geaccepteerd als ze hen de schande toebrocht door haar echtgenoot te verlaten. Vrienden? Die had ze in al die jaren in Banda Atjeh nauwelijks gemaakt. Ze kon geen kant uit...

Fariah sjokte rusteloos door de kamer. Met een gevoel van verlies bekeek ze de spulletjes in de kamer, die ze zo nauwgezet had verzameld. In al die jaren was dat één van de weinige dingen die haar nog vreugde hadden gegeven: het gezellig inrichten van het huis, het creëren van een warm nest. Maar ze beseftte dat ze dit ook allemaal kwijt was. Dat ze hier zou blijven was immers uitgesloten. Hoe kon dat ook, nu ze haar man had vermoord?

Haar blik viel op de bank, waar het boek nog opengeslagen lag. Het was een tekstboek over verpleging. Hoezeer ze ook door haar man was onderdrukt, ze had altijd geprobeerd vooruit te komen. Ze had zichzelf goed leren lezen en ongeveer een jaar geleden was het idee opgekomen om in de verzorging te gaan werken, zodat ze vaker het huis, dat steeds meer op een gevangenis was begonnen te lijken, kon verlaten. Dat Rachid fel tegen het idee gekant was had haar er niet van weerhouden zich verder in haar mogelijkheden te verdiepen. En juist dit tekstboek, dat ze nu twee dagen had, was de reden geweest voor hun laatste fatale ruzie...

“Wat doe je?”, hoorde ze de stem van Rachid. Fariah schrok op uit haar boek, want ze had

hem niet horen binnenkomen. “I-ik lees”, stamelde ze terwijl ze het boek haastig dichtsloeg. Waarom besloep Rachid haar de laatste tijd steeds?, bedacht ze zich.

Rachid stapte naderbij en ze kon de vieze geur van drank en tabak ruiken. Hij had weer eens gedronken. Hij rukte het boek uit haar handen en bekeek de voorkant. Hij las bijna als een kind, dacht ze licht verwonderd, hij prevelde de woorden die hij las zachtjes mee. Ze schrok op toen Rachid met een vinnige zwiep het boek op de hoek van de bank gooidde. Hij keek haar woedend aan:

“Ik had je nog zo gezegd!”

Haar hart kromp ineen van angst. Problemen wist ze, grote problemen.

“Waarom zou ik hele dagen thuis blijven?”, hoorde ze zichzelf als in een droom in rap tempo zeggen, “ik heb geen kinderen te verzorgen en het huishouden kan ik makkelijk aan...”

“Snap je het dan niet”, gromde Rachid en hij pakte haar bij de polsen en sleurde haar overeind. Ze snapte het wel, natuurlijk. Hij wilde niet dat ze ging werken omdat daarmee leek dat Rachid hen beiden niet kon onderhouden. Het zou ten koste gaan van zijn eer. Zijn Heilige Eer! Maar zijn eer kon haar zo langzaamaan niets meer schelen. Kon hij niet voor één keer aan haar denken?

“Ik wil het graag Rachid, en ik ga het doen ook”, zei ze. Ze kon nauwelijks geloven dat ze het lef had gehad dat te zeggen. Hetzelfde moment voelde ze hoe haar wang in lichterlaaie werd gezet toen Rachid haar met vlakke hand sloeg. Het beest was nu echt in hem ontwaakt...

“Rotwijf!”, brulde hij nu, “ik vervloek de dag dat ik je getrouwd bent, onwaardige hoer. Je dompelt me steeds weer in schande!”

Hij sloeg haar nu met zijn vuisten. Ze kwakte hard tegen een muur en hief haar armen op om de slagen af te slaan. Normaliter zou ze de slagenregen gelaten over zich heen laten komen, hopend dat het beest snel uitgeraasd was. Maar niet nu. Ze wist niet wat er anders was geworden, maar nu maakte elke slag haar woedender. En de woede gaf haar onvermoede krachten. Ze graaide om zich heen en vond de koperen vaas die ze een week geleden op de kasbah had gekocht. Ze wist nog hoe blij ze ermee was geweest, alsof ze dit moment had voorvoeld. Ze haalde er woest mee uit en trof Rachid tegen zijn romp. Hij wankelde achteruit, nauwelijks aangedaan door de slag en eerder verbaasd. Dit had hij nog nooit meegemaakt! Hij kneep zijn ogen ineen tot smalle spleetjes en ze besepte dat ze hem nu echt razend had gemaakt. Ze probeerde wanhopig weg te kruipen, maar haar man pakte haar ruw vast bij het haar en draaide haar naar zich toe. Ze keek hem woedend aan. Het leek wel alsof ze het Kwaad zelf in de ogen keek, maar toch slaagde ze er in haar blik niet af te wenden.

“Gaan we nog terugstribbelen ook, smerige hoer? Dat zal je berouwen!” En hij trok ruw een pluk haar los. Ondanks de intense pijn bleef ze hem aankijken en ze spoog hem vinnig in het

gezicht. Met een van afschuw vertrokken gezicht liet Rachid haar los, en streek de fluim met een hand weg. Opnieuw leek hij eerder verbijsterd dan aangedaan.

“Ik maak je dood”, gromde hij toen. Het klonk als een mededeling en ze twijfelde er geen moment aan dat hij het meende. Ze probeerde in echte doodsangt van hem weg te komen toen ze bij toeval opnieuw de vaas beroerde. De vaas, dacht ze! Terwijl ze vanuit haar ooghoeken zag hoe Rachid haar besprong greep ze het ding stevig vast en haalde uit. Ze raakte hem vol op het gezicht met de voet van de vaas en ze hoorde hoe zijn neus brak. Meteen begon het bloed krachtig te stromen.

Rachid deinsde terug en uitte enkele gesmoorde vloeken. Met een kracht en overtuiging die ze van zichzelf niet kende werkte ze zich half overeind en haalde opnieuw uit. Al haar woede en frustratie legde ze in die ene slag. Het leek wel alsof de tijd vertraagde en ze hoorde duidelijk het woessj-geluid dat werd veroorzaakt door de luchtverplaatsing. Nog voor Rachid wist wat er gebeurde raakte ze hem vol op de zijkant van het hoofd, net boven zijn oor. Zonder een kik te geven zakte haar echtgenoot in elkaar. Verwonderd bedacht ze dat het er inderdaad net zo uitzag als een omvallende zak aardappelen, precies zoals het cliché al zei. Er trok nog één keer een siddering door zijn lijf en toen verslaptte het. Het duurde even voordat ze besepte dat hij dood was, echt dood.

Fariah zakte ineem op de bank en begon wezenloos door het tekstboek te bladeren. De verzorging ingaan, ze had er zo'n zin in gehad. Maar nu was dat alles onmogelijk geworden. Wat moest ze doen? Zichzelf maar aangeven bij de politie? Wachten tot de politie haar zelf oppakte? Dan zou ze in het levenslang in het gevang belanden. Als ze al niet volgens wetten van de Shar'ia zou worden gestenigd. Vluchten? Ze kon alleen terug naar haar familie en zelfs dat was geen optie, want het leed geen twijfel dat haar familie haar zou uitstoten als ze zouden horen hoe ze haar man had vermoord.

Nee, haar toekomst leek uitzichtloos. Volstrekt uitzichtloos.

Langzaam stond ze op. Zonder precies te weten wat ze deed liep ze naar de deur en opende ze het slot. Ze stapte de drempel over. Even werd ze verblind door het felle ochtendlicht. Het beloofde een prachtige dag te worden. Voor de Christenen was het een feestdag, besepte ze, zij vierden de geboorte van hun Christus, voor de tweede dag alweer. Zij vierden nieuw leven, terwijl zij het einde van het hare betreurde.

In een soort waas begon ze richting het strand te lopen. Gedachten drongen zich in razend tempo op in haar geest en verdwenen weer. Tot ze werd opgeschrikt door een raar geluid. Ze keek verbaasd op en hoorde het nu duidelijk. Een duister geraas alsof de hele wereld zich

begon op te richten. Toen zag ze het water. De muur van water. Het kwam in een duizelingwekkend tempo op haar af, alles in haar pad meesleurend, auto's, bomen, mensen.

Het was zo onwerkelijk dat ze eerst niet geloofde wat ze zag. Het leek wel alsof de hele oceaan zich had omgekeerd om al het omringende land te verzwelgen, alsof de oceaan nog niet groot genoeg was.

Door de doodsangst kreeg ze haar zinnen terug. Ze keerde zich om op haar hielen en begon te rennen, te rennen voor haar reeds verloren gegane leven. Het lawaai werd nu snel luider en nu hoorde ze ook duidelijk het gegil. De kreten van mensen in doodsangst, afschuwelijke doodskreten vlak voordat ze werden verzwolgen en vermorzeld.

Ze bereikte haar huis en stormde naar binnen. Met twee treden tegelijk stormde ze de trap op naar de bovenverdieping. Ze was nog niet boven toen ze voelde hoe het water met een immense klap tegen het huis sloeg. Het gebouw kraakte in al haar voegen en even wist ze zeker dat het hele huis door het water zou worden verzwolgen.

Maar dat gebeurde niet. Ze bereikte veilig de bovenverdieping en klom via de ladder het dak op. Ze liep naar de rand en vanaf die plaats zag de vloedgolf aan zich voorbij trekken. Het huis bleek maar nauwelijks hoog genoeg te zijn om er boven uit te komen. Ademloos bekeek ze de onmetelijke kracht van het water, dat alles verwoestte op haar pad. Bijna alles, want dit robuuste stenen huis, waar Rachid altijd zo trots op was geweest, hield het. Ze voelde het kraken en schudden, maar ze wist opeens zeker dat die het zou houden.

Beneden haar was het water dwars door alle ramen en deuropeningen van de benedenverdieping geslagen om de hele huisraad kapot te slaan en mee te sleuren naar buiten. Even meende ze zelfs een restant te zien van haar mooie salontafel. Toen verstarde haar blik. Rachid! Zijn lijk was ook uit het huis weggesleurd door het water, en was nu blijven steken in de takken van een boom. Toen ze zijn lijf zag voelde ze nog steeds de angst die ze de afgelopen jaren steeds voor hem had gevoeld. Toen zag ze hoe de takken door de kracht van de vloedgolf braken en zijn lijk onder water werd meegesleurd tot het uit haar zicht was verdwenen.

Met geopende mond kon ze alleen maar ademloos blijven toekijken. Maar ondanks de aanblik van de gruwelijke ramp die zich voor haar ogen voltrok nestelde zich een idee in haar hoofd dat steeds verder naar boven kwam. Ze zullen het niet weten! Ze zullen het niet weten dat ik hem heb vermoord! Terwijl ze nog steeds wezenloos het voorbijrazende water aanschouwde besefte ze dat haar man, als dit allemaal voorbij was, zou worden bijgeteld één van de vele naamloze slachtoffers die deze ramp zou veroorzaken. Niemand zou beseffen hoe hij die hoofdwond echt had gekregen. En zij zou gewoon één van die vele betreuenswaardige weduwes zijn die hun man hadden verloren en opnieuw hun levens moesten oppakken.

Fariah zakte op haar knieën en begon te huilen. Luid nu, met diepe uithalen. En ze huilde niet om al die levens die door die verschrikkelijke vloedgolf die om haar heen kolkte werden vernietigd. Nee, ze huilde om zichzelf. Om het besef dat ze nooit zou worden berecht als moordenaar. Om het besef dat ze definitief van haar man was verlost. Om de hoop op een betere toekomst die haar opeens overspoelde, zoals de vloedgolf nu Banda Atjeh overspoelde.

Om, kortom, het besef dat ze haar leven terug had gewonnen...

∞ Monologen van een onsterfelijke ∞

Episode 1: *Een wens*

“The first step to eternal life, is you have to die.” ~ Chuck Palahniuk

Heb je dat ook wel eens gehad, dat je een wens mocht doen? Nee, ik bedoel niet zoiets als het doen van een wens als je alle kaarsjes van je verjaardagstaart in één keer hebt uitgeblazen. En ik bedoel al helemaal niet het doen van eens wens als je een vallende ster ziet. Je weet zelf ook maar al te goed dat zoiets mal bijgeloof is. Nee, ik bedoel dat je een wens mocht doen die ook echt uitkwam. Waarvan je echt wist dat die zou uitkomen...

Laat ook maar zitten. Ik neem mijn vraag terug. Natuurlijk heb je dat nooit meegemaakt! Hoe zou ik dat ook ooit kunnen denken? Ten slotte ben ik altijd ook maar in mijn uppie geweest. Nog nooit heb ik een lotgenoot gezien, in al die jaren. Nog nooit heb ik iemand gezien die net als mij de kans heeft gehad een wens te doen en datgene heeft gewenst wat we allemaal eigenlijk het meeste begeren. Het eeuwige leven...

Ik voel je bijna denken. Bedoelt hij nu echt dat hij zichzelf onsterfelijk heeft gewenst? Ja, dat is dus precies wat ik je probeer duidelijk te maken. Ik ben onsterfelijk. Straks in maart 2010 heb ik een feestje te vieren, kom je ook? Dan leef ik namelijk precies 750 jaar. Dat worden een hoop kaarsjes om uit te blazen! Maar even zonder gekheid, ik meen het echt. Nog maar tweehonderd jaartjes en een beetje en ik kan mijn eerste millennium feestje vieren.

Zeven en een halve eeuw, kun je je voorstellen hoe lang dat is? Ach, natuurlijk niet... Jullie stervelingen zijn al blij als jullie één eeuw overleefd hebben. Niets meer dan een ademtocht...

Een vluchtige rimpeling op het oppervlak van een vijver... Hoe kan je dan verwachten dat je begrijpt wat het is om al acht keer een nieuwe eeuw te zijn ingegaan?

Ik voel de vragen in je opborrelen. Ik heb je nieuwsgierig gemaakt, merk ik. Vertel meer!, schreeuw je uit. Oké, vooruit dan. Ik probeer het uit te leggen. Zal ik maar beginnen met het begin?

Ik ben dus geboren in het jaar 1260 aD. De Middeleeuwen. Maar dat had je zelf na een snelle rekensom natuurlijk ook al begrepen. Mijn jeugd was vrees ik weinig bijzonder. Ik was het kind van een armzalig keuterboertje, ergens op het platteland van Sudetenland, van wat tegenwoordig Tsjechië is. Ik groeide op in omstandigheden die je tegenwoordig bijna mensonwaardig zou noemen. In lompen kruipend door de drek, dat is wat me van die tijd is bijgebleven. God, wat een armetierige toestanden waren het. We leefden ergens in een klein boerderijtje en wisten op de een of andere manier te overleven van de karige opbrengsten van het land. En wat een onwetendheid: we waren al blij dat we wisten wat voor was en wat achter.

Ikzelf was in die tijd ook maar een arme sukkel. In die zin was het niet zo gek, dat ik, toen ik 25 jaar oud was, in mijn jeugdige overmoed en naïviteit, met een groepje vrienden besloot een patrouille te overvallen van graaf Oldrich, die de streek in een ijzeren greep hield. Wat een vergissing... We waren geen partij voor die getrainde huurlingen en het duurde niet lang voor al mijn kompanen werden gedood. Ik wist op de een of andere wijze nog te ontkomen en vluchtte de bossen in. Maar mijn positie was hopeloos, natuurlijk. Oldrich's huurlingen maakten jacht op me als een stuk wild, en ik was zwaar gewond aan een been.

Ik weet zeker dat ik op die vroegdonkere, grauwe avond, de dood, de echte dood, zou hebben gevonden, als ik niet op dat moment een visioen had. Nou ja, visioen, je kunt het ook een droom noemen. Of een zinsbegoocheling. Het maakt ook niet uit. Ik ervoer in ieder geval dat ik me opeens niet meer in dat bos bevond, maar ergens anders. In het absolute, inktzwarte niets...

Ik was nog niet gekomen van de verbazing toen er een stem in mijn hoofd klonk. Of nee, geen stem, het was eerder alsof er een gedachte direct in mijn hoofd werd geplaatst.

“Doe een wens.”

Ik was te perplex om ook maar iets te doen. Onsamenvangende gedachten (“Waar ben ik?”, “Wat gebeurt er?”, “Waarom voel ik opeens geen pijn mee?”) schoten door mijn hoofd.

Opnieuw: “Doe een wens.”

Ik probeerde mijn gedachten te verzamelen. Was dat echt iemand die tegen me praatte? Of was dit een god die tot me sprak en was ik al dood? De angst van die wanhopige vlucht schoot

weer door mijn hoofd en ik riep in een opwelling: “Leven, ik wil leven.” De dagdromen die ik thuis in mijn dorp altijd had gehad kwamen weer in mij op. Hoe ik ervan droomde te zien hoe de wereld er buiten de grauwe werkelijkheid van mijn eigen Sudetenland er uit zag. Steden, waarvan ik de magische namen wel eens over mijn tong had laten rollen: Rome, Venetië. Ik beseftte hoeveel tijd dit allemaal zou kosten en riep haastig: “Eeuwig. Ik wil nooit dood gaan!”

Het was een tijd stil. Toen klonk het, weer meteen in mijn hoofd, “Zo zij het!”

De woorden waren nog niet uitgegalmd in mijn hoofd, of het absolute duister om me heen begon alweer lichter te worden. Een moment later voelde ik de druk van de zwaartekracht en merkte ik dat ik terug was in het bos. Ik ging weer door op het punt waar ik gebleven was, begreep ik al snel. Alsof ik in een film leefde die gewoon even was stil gezet. Plaspauze, of zoiets.

Ik sleepte me voort op mijn ellebogen, aangezien mijn benen me inmiddels beide niet meer wilden dragen. De lucht sneed in mijn longen, net als de doodsangst die me opnieuw beheerste. Ik hoorde achter me iemand roepen. Nee, niet Oldrich's soldaten!, dacht ik nog. Maar ze waren het natuurlijk wel. Het duurde maar even voor ik iemand hoorde naderen en ik aan mijn haren overeind werd gehesen. Ik werd omgedraaid en keek in het grijnzende gelaat van een huurling. Hij zag er angstaanjagend uit, met die glimmende helm op zijn hoofd. De man beet me iets onverstaanbaars toe, maar het was duidelijk dat het niet vriendelijk bedoeld was. Toen zag ik hoe hij een glimmend mes uit de schede aan zijn riem trok.

“Nee”, dacht ik met dichtgeknepen ogen, “niet dat! Dit is het einde...” De wil om te vechten vloede uit me weg, net zoals je ziet bij een in een hoek gedreven prooi vlak voor die in de bek van de leeuw wordt genomen. Alsof die al berust in de dood. Maar ik berustte er niet in! Nee, ik voelde me verontwaardigd over wie het ook was die me het leven had beloofd. Het eeuwige leven zelfs. Wat een leugen! De dood was mijn lot. Nu, hier, in dit nachtelijke bos...

Alle andere gedachten werden naar de achtergrond gedrukt toen het mes mijn keel in één haal open reet. Het deed niet eens pijn, maar ik voelde hoe het warme bloed uit me begon weg te gutsen. Binnen een seconde waren mijn kleren ervan doorweekt. De soldaat liet me los en ik viel krachteloos op mijn knieën. Ik probeerde nog op te kijken naar mijn moordenaar, maar de kracht verliet mijn lijf even snel als het bloed. Ik zakte op de grond en zag alleen nog de zwarte aarde, glimmend in het schaarse licht van mijn eigen bloed. Toen werd alles zwart.

Dat was dus het begin van mijn leven. Niet echt glorieus of vreugdevol, dat geef ik toe, maar ik kan je zeggen dat ik, toen ik de volgende ochtend bijkwam al snel een stuk beter gemutst was. Ik voelde me verkwikt en fris, zoals je wel eens hebt als je heel goed hebt

geslapen. Ik weet nog hoe het prille licht door het bladerdak prikte en wat voor een intense blijdschap dit bij me tweveg bracht. Ik leefde! Ik was niet dood! De Naamloze, zoals ik hem zou gaan noemen, had helemaal niet gelogen!

Ik bevoelde mijn lijf. Mijn hals voelde glad en onbeschadigd, net als mijn been. Geen wonden meer. Ik bevoelde mijn arm en merkte zelfs dat een al jaren oud litteken was verdwenen. Ik was zo ongerept als een kind!

Het was een ontzettend onwerkelijk gevoel. Opeens leek de vorige nacht wel een boze droom. Ik liet mijn hoofd in mijn armen zakken en huilde. Huilde van blijdschap...

Ik voel je denken. Jezus, gaat hij in dit tempo nog eens ruim 700 jaar van zijn leven verslaan? Dan zijn we nog wel even bezig... Koest maar, zo ver zal ik niet gaan. Ik vertel dit alleen maar om je duidelijk te maken hoe intens gelukkig ik was met mijn nieuw geschonken leven. Als contrastpunt met nu zeg maar, omdat ik het leven nu zo verfoei.

Want daar gaat het natuurlijk uiteindelijk allemaal om. Mijn 750-jarige jubileum is er één die ik eigenlijk niet eens meer wil mee maken. Waarom niet? Heel simpel. Ik ben moe. Ik ben het zat. Ik heb er geen zin meer aan. Het is genoeg geweest...

Waarom? Je lijkt wel een zeurend kind: Waarom, waarom, waarom? Wanneer stoppen de vragen? Al die onbeantwoorde vragen. Nee, Miksa, niet nijdig worden nu. Rustig blijven. Tot tien tellen...

Goed dan, ik zal het proberen uit te leggen.

De essentie is gewoon dat ik te lang heb geleefd. Ik bedoel, de eerste eeuwen had ik, ondanks alles, nooit willen missen. Alles is in het begin immers nog nieuw en spannend. Maar toen...

Ach, die begintijd! Ik weet nog goed die verwondering die ik in de eerste eeuwen ervoer. Mijn vertrek uit Sudetenland. Het rijke leven in Venetië, Florence en Rome. De ontdekking van kunst en literatuur. Mijn eerste grote liefde. De reizen naar Spanje en Frankrijk. Egypte. Het fantastische bestaan dat ik had onder de Arabieren. Daarna de Chinezen. Elke keer was er wel weer wat nieuws. Het leven was zo meeslepend en rijk!

Ergens in het begin van de veertiende eeuw vergaarde ik een enorm vermogen, en sindsdien heb ik nooit meer hoeven werken. Moet je eens voorstellen! En overal verbleef ik niet meer dan tien, hoogstens vijftien jaar. Tot het op begon te vallen dat ik zichtbaar niet verouderde. Dat ik maar die kwieke twintiger bleef... Tot mensen vragen begonnen te stellen. Dat was het

moment om te vertrekken. Ach, hoe makkelijk het nog was, die tijd, om ergens anders een nieuw leven te beginnen.

Tja, ik heb mijn goede tijden zeker gehad. Maar met die goede tijden ook de downs. Cili, Leia, Maria, Serafina, Bhavini, Li Pen, Fatima... Moet ik een lijst maken met alle vrouwen die ik heb liefgehad? Alle vrouwen met wie ik lief en leed heb gedeeld en die ik heb zien wegwijnen en heb zien doodgaan aan ziekte, rampspoed of gewoon ouderdom? Ach. Het leed dat ik heb meegemaakt! Oorlogen, natuurrampen, geweld. Als ik één ding heb geleerd in al die eeuwen is dat als het goede, de liefde, een natuurkracht zou zijn, het slechte dit net zo goed is. God, wat ik allemaal heb meegemaakt... Zo veel leed en pijn en geweld. Dat zou je geen mens willen aandoen...

Ik merk dat je nog vol met vragen zit. Of die onsterfelijkheid ook betekent dat ik nooit ziek kan zijn, of gewond. Dat klopt allemaal. Ik herstel vele malen sneller dan gewone stervelingen. Niet dat ik merkbaar fysiek sterker ben, maar dodelijke ziektes of zelfs maar een vervelend verkoudheidsje zijn voor mij gewoon ondenkbaar. Ik ben altijd mijn kerngezonde ik, al ruim 7 eeuwen lang. Ik hoef zelfs niet te slapen! Steeds vaker tot mijn spijt moet ik zeggen, maar hoe vaak ik het ook heb geprobeerd, gewoon de ogen te sluiten en even de wereld om me heen te vergeten, om weg te drijven in de vergetelheid, het is me nog nooit gelukt.

Je vraagt je natuurlijk af of ik geen gebruik maakte van mijn bijzondere gave om niet te hoeven sterven. Het antwoord is nee. Alhoewel... Natuurlijk heb ik ook mijn zwakke momenten gehad. Mijn God-complex, zeg maar. Het gebeurde toen ik leefde in een kleine Indiase gemeenschap en men mij zag sterven en weer herrijzen. Ik werd opeens vereerd als een godheid door die mensen, een rol die ik ook uiteindelijk maar aannam.

Het was een vergissing. Uiteindelijk stortte ik die arme zielen in het onheil. Als het al ergens goed voor was, is het dat ik toen in ieder geval had afgeleerd mijn onsterfelijkheid ten behoeve van mezelf te gebruiken. Vanaf dat moment heb ik altijd geprobeerd het goede te doen, mensen te helpen en zelf onopgemerkt te blijven.

Je wilt nu natuurlijk ook nog vragen hoe het nu eigenlijk kàn dat ik nooit dood ga. Wat nou, zou je bijvoorbeeld kunnen vragen, als je in een allesverzengende brand om komt en tot niets meer dan een hoopje as vergaat? Hoe kom je dan weer tot leven?

De crux is, dat het allemaal niet uitmaakt. Normaliter herrijst ik gewoon weer in het lichaam dat ik voor ik stierf ook bezat. Mocht dit niet mogelijk zijn, bijvoorbeeld omdat het lijf te zwaar beschadigd is, of zich in een situatie bevindt waarin ik weer meteen zou sterven, dan neem ik

gewoon een ander lijf in bezit dat zich toevallig ergens in de buurt bezit.

Klinkt dat creepy? Afschuwelijk? Ongeloofwaardig? Klopt allemaal, want dat is het ook, maar toch is het de waarheid.

Voorbeeld. Ergens in het eind van de vijftiende eeuw stierf ik omdat het schip, waarop ik mee voer als scheepsarts, zonk in een storm. Ongelukkigerwijs raakte ik onderdeks bekneld en stierf een nare verdrinkingsdood. Als ik op dat moment, op de bodem van de oceaan, weer in mijn eigen lijf weet tot leven was gekomen, zou ik meteen opnieuw zijn gestorven. Ik zat immers nog steeds bekneld. Precies daarom gebeurde het ook niet. Vraag me niet wie of wat dit allemaal bestiert, maar ik kwam om die reden tot leven in het lijf van één van de overlevenden van het schip, die zich samen met twee andere matrozen hadden vastgeklampt aan het wrakhout.

Toen we later door een ander schip werden gered, geloofde gelukkig niemand het verhaal dat de twee matrozen hun kompaan voor hun ogen zagen veranderen in hun scheepsarts, maar een vervelende gewaarwording was het natuurlijk wel. In al die eeuwen had ik in totaal twee mensen, onder onfortuinlijke omstandigheden, gedood en ik had gehoopt het nooit opnieuw te hoeven doen. Dat ik nu op deze wijze buiten mezelf om, alsnog een onschuldige sterveling vermoordde, ging me dan ook na aan het hart. Sindsdien probeerde ik dan ook om voorzichtiger te zijn, zodat ik niet opnieuw iemand anders lijf zou moeten lenen.

Zijn hiermee je vragen voldoende beantwoord? Ik hoor het al: nee. Maar, wauwel je nu, als een verwend kind dat nooit tevreden is. Maar... ben je er ooit achter gekomen waarom je onsterfelijk bent geworden? Ach, daar gaan we weer: waarom. Het is de vraag die de mensen altijd zo heeft bezig gehouden. Altijd wilden de mensen alles uitzoeken, ontrafelen, begrijpen. Waarom gaat iets zoals het gaat? Wat is de reden ervan?

In al die eeuwen hebben de mensen al uitgevonden dat we op een planeet leven, die rondjes draait rond een ster in een onmetelijk heelal met miljarden sterren, dat we van de apen afstammen, dat we bestaan uit moleculen en dat dinosaurussen uitgestorven zijn. Om maar iets te noemen. Maar is het genoeg, vraag ik je? Nee, het zal nooit genoeg zijn. Het gezeur zal altijd blijven klinken. Waarom? Waarom? Waarom...? Waarom zijn we aarde? Wat is ons doel?

Vraag je nu aan mij of ik die vragen kan beantwoorden? Laat ik daar duidelijk over zijn, dat kan ik niet. En wel om de simpele redenen dat vragen die beginnen met waarom eenvoudigweg niet deugen. Een waarom veronderstelt een richting, een doel in deze wereld. Orde in de chaos. Kortweg een reden. En die is er gewoon niet... Waarom er zo veel leed is? Omdat het gebeurt. Waarom er kwaad in de wereld bestaat. Omdat het er is... Dingen gebeuren, het ene is de oorzaak van het andere. Zo gaat het, en zal het altijd gaan. Waarom wij er zijn? Omdat we

er zijn... Ik kan het niet anders zeggen.

En precies hetzelfde geldt ook voor mij. Ik ben gewoon onsterfelijk omdat ik het ben. Ach ja, je kunt theorie'tjes opperen. Misschien was het wel een God, die me bijna 750 jaar opdroeg een wens te doen. Misschien ook niet. Misschien was het een of ander wezen dat een geintje wil uithalen. Misschien ook niet. Wat maakt het uit? Misschien zat er een diepere bedoeling achter, dat ik bijvoorbeeld de mensheid moest helpen, maar wat dan nog. Ik heb in al die eeuwen misschien wel honderden mensenlevens gered, maar heb er ook even zovele zien sterven. Wat maakt het voor een verschil? Er zijn nog steeds oorlogen, net als 8 eeuwen geleden, en er zullen altijd oorlogen blijven.

Misschien vind je me onverschillig, gevoelloos, zelfs blasé. Ik kan het alleen maar met je eens zijn. En dat is ook de kern van wat ik je wil meegeven en wat ik al eerder heb gezegd: ik heb te lang geleefd. Het leven is mooi geweest, vol met mooie maar ook minder mooie dingen. Maar, zeker de laatste eeuw, is het alsof er een grauwe sluier over de werkelijkheid ligt.

Ik weet nog de dag van het uitbreken van de Eerste Wereldoorlog. Iedereen was in rep in roer. Jonge mannen zagen vol strijdlust en goede moed uit naar de gewapende strijd. We zouden hun een lesje leren. De wereld stond op haar kop. Ik kon het alleen maar moedeloos aanzien. De opwinding, het jeugdige overmoed en optimisme, de zelfoverschatting. Je zag het altijd bij het aanbreken van een oorlog. Net zoals ik die vreselijke loopgravenoorlog die volgde (en die ik van dichtbij meemaakte) in een soort lethargie onderging. Wezenloos, ongericht, gruwelijk geweld? Ach, ik had het allemaal al zo vaak gezien... Het leek wel alsof de geschiedenis rondjes draaide. En daarmee ook ik zelf.

Het moet ook ergens in die tijd zijn geweest dat ik begon te beseffen dat ik het leven begon te haten. Ik weet nog goed hoe ik tijdens de volgende oorlog in de lange, oneindige keten (de Tweede Wereldoorlog) een jonge soldaat vasthield, die in mijn armen stierf. De laatste momenten van zijn leven voelde ik zo 'n vrede in hem... Hij verwelkomde de dood. Hij liet met graagte de wrede wereld achter zich en was op weg naar een betere. En toen stierf hij. Maar het had niets weg van een einde, eerder een begin... Wat ik voelde, toen ik de verstilde glimlach op zijn dode gezicht zag, was een voor mij ongewone emotie: jaloezie. Die jongen was een uitweg geboden die ik zelf nooit kon nemen. Op dat moment had ik, liever dan wat dan ook, met hem geruild...

Je gelooft me niet hè? Zelf heb je, ergens diep in je, altijd de hoop gehad het eeuwige leven te zullen krijgen. Daarom vind je het nu zo vreemd. Hebben alle stervelingen niet die wens? Ik

vind het niet eens vreemd. Maar geloof me, ik verfoei het leven inmiddels! Ik verfoei die wens die ik ooit heb gedaan!

Of ik niet heb geprobeerd mezelf voor eeuwig van het leven te beroven? Hallo? Heb je eigenlijk wel geluisterd? Wat zei ik nou net over de aard van mijn onsterfelijkheid? Ik kan niet sterven, hoe erg ik het ook zou proberen...

Maar ik kan niet zeggen dat ik het niet geprobeerd heb. In mijn wanhopige momenten heb ik zelfs mijn hoofd naar de hemel geheven en de Naamloze die mijn wens in vervulling bracht aangeroepen. Hem gesmeekt de onsterfelijkheid van me af te nemen. Wat er gebeurde, wil je weten? Niets, natuurlijk. Die ervaring, 8 eeuwen geleden in het Sudeetse bos, was eenmalig. Nooit heb ik de Naamloze nog gehoord, gezien of gevoeld.

Kun je je voorstellen hoe wreed hij eigenlijk was? De Naamloze, bedoel ik. Hoe vreselijk het kan zijn dat een wens vervuld wordt? Ik voel me soms Midas, die mythische koning die wenste dat alles dat hij zou aanraken in goud zou veranderen. Hij stierf van de honger. Nou, zal ik je zeggen, op een zelfde manier sterf ik ook. Van binnen. Want de eenvoudige waarheid is: een mens kan het eeuwige leven gewoon niet aan. Het is te veel, veel te veel. Niemand is er geestelijk op toegerust zo veel mee te maken. Uiteindelijk ga je gewoon kapot. Ooit moet er verlossing zijn, ook voor mij. Een verlossing die je als sterveling bereikt als je sterft. Want zo denk ik dat de dood zal zijn: de eeuwige vergetelheid, het niets. De verlossing...

Heb je dat ook wel eens gedaan?, vroeg ik je in het begin. Heb je wel eens een wens gedaan? Ik vraag het je nog een keer, maar nu met meer aandrang. Want wat ik hier eigenlijk probeer te doen, begrijp ik nu ook zelf, is je waarschuwen. Je te waarschuwen dat je niet dezelfde fout maakt als ik. Dat je in al je onwetendheid iets wenst waar je later spijt van krijgt.

Van mij mag je alles vergeten wat ik je hier tegen je heb gezegd. Van mijn idee over de zin van leven, de natuurkrachten van het van kwade en het goede. Laat het maar ontsnappen uit je hoofd, want het zijn dingen waar je ooit zelf ook wel achter zult komen. Maar ik wil één ding aan je meegeven, waarvan ik wel graag wil dat je die onthoudt. En laat dit die ene wijze les zijn: als je ergens voor op moet passen, is dat het doen van een wens.

Dit verhaal kent nog drie vervolgdelen: 'De dood', 'Het leven' en 'De laatste wens'.

☞ Ataraxia ☜

Terwijl de internetpagina nog ingeladen werd, wist hij al dat hij eindelijk gevonden had wat hij al dagen zocht. Dat wat zijn bestaan geheel kon veranderen en hem het goede leven kon brengen. Of, om het in één woord te zeggen: “geluk”. Dat de internetsite HetHoogsteGoed.nl heette, vond hij dan ook volstrekt voor de hand liggen.

De portal van de site verscheen op het beeldscherm en bestond uit een afbeelding van een weelderig vormgegeven smeedijzeren poort, die slechts op een kier open stond. Door de spijlen was een glimp zichtbaar van wat daarachter verscholen was, iets wat een heel goede benadering moest zijn van een hemelse lusthof. Sappige groene weiden vol bloemen, rijkbebladerde bomen met takken die doorbogen onder het gewicht van hun eigen vruchten en op de achtergrond een smal rustig kabbelend riviertje. Boven de poort was, temidden van een barokke versiering, een tekst aangebracht: “Vreemdeling, hier is het goed toeven, hier is genot het hoogste goed”.

Pieter’s hand trilde toen deze zich naar de muis bewoog. Hij klikte op de poort en het plaatje maakte plaats voor een site die zich tergend langzaam opbouwde. Pieter kon zijn ongeduld maar nauwelijks bedwingen en merkte niet dat hij zijn hoofd steeds dichterbij het beeldscherm bewoog. Eindelijk werden een menubalk en een tekst zichtbaar. Het betrof een inleiding van de maker van de site, van wie een fotootje was bijgevoegd, onder de voor Pieter onbekende titel Ataraxia. Maar dat kon Pieter allemaal niet echt boeien. Zijn ogen gleden al haastig de menu-balk af, tot hij vond wat hij zocht.

“Ja”, prevelde hij, terwijl hij de muis richting de knop Muziek bewoog, “ja”. Hij klikte op de knop met zo’n kracht dat het bovenste eindje van zijn wijsvinger wit werd.

Een nieuw scherm opende zich en Pieter zag een lijst verschijnen met vijf namen, alle voorzien van een Windows Media Player logo.

Pieter hijgde nu, terwijl hij bleef prevelen “Ja, ja, ja”. Dat er zich zweet op zijn voorhoofd

begon te vormen, merkte hij niet. Hij ging razendsnel de lijst af en zag tot zijn immense voldoening dat slechts één titel hem bekend voorkwam. Dit was de titel die hij nu bijna een week geleden, nog volstrekt onwetend, bij toeval had gedownload. Nog steeds gejaagd drukte hij op één van de onbekende titels. Een aantal seconden gebeurde er niets; seconden die voor Pieter, die zijn adem inhield en zijn ogen strak op het beeld gericht hield, leken te worden uitgerekt tot uren. Maar toen begonnen zich eindelijk spookachtige en sferische klanken door zijn kamer te verspreiden. Pieter zakte achteruit in zijn bureaustoel en zuchtte weldadig.

Extatisch liet hij zich meevoeren door de muziek.

Het bestand “Samotian Garden Sound Sculptures – part 1.mp3”, daar was het allemaal mee begonnen. Bij toeval had Pieter het bestand gevonden op het muziekuitwissel-platform LimeWire. Zonder er lang over na te denken had hij het bestand samen met een hele hoop andere gedownload naar zijn computer. En daar, op de 120 Gieg harde schijf was het bestand tussen duizenden andere, ongetwijfeld in vergetelheid geraakt, als Pieter niet op een gegeven moment had besloten het af te spelen. En toen was er iets heel bijzonders gebeurd.

Pieter kon het nog steeds niet verklaren, maar de muziek had hem meteen gegrepen. Maar dan niet op de manier zoals dat hem, als muzik liefhebber, wel vaker was gebeurd als hij bepaalde liedjes voor het eerst draaide. Maar op een veel, véél directer manier. Hij was in een soort extatische toestand geraakt, die had voortgeduurd tot zelfs nadat de muziek al was gestopt. Niets had ooit zo'n uitwerking op Pieter gehad. Het was een ongelooflijke ervaring geweest.

En toch was dit niet eens het belangrijkste geweest; dat was wat er daarna gebeurde. Want de twee dagen erna had Pieter ervaren alsof hij in een andere wereld leefde, alsof hij in de hemel was beland.

Alhoewel hij nog nooit drugs had gebruikt, wist hij instinctief dat het meer was dan alleen zo'n soort roes. Het was ook veel basaler; meer alsof Pieter een geheel ander mens was geworden. Een veel prettiger mens, rustig, tevreden. Vrij van de kleine en wat grotere angsten, verlangens en frustraties waar hij, zoals al zijn leeftijdgenoten - pubers - onder gebukt ging. Het had bijna gevoeld alsof hij grondig was gereinigd, alsof alle onnodige ballast die hij in zijn zestien levensjaren had verzameld, waren weggespoeld. Hij had twee dagen geléefd in de letterlijkste zin van het woord, genietend van alles wat voorviel, het leven louterend, niet bezwaard door wat dan ook. Het was fantastisch geweest...

Het was juist hierom, dat het zo ontzettend frustrerend was, dat was gebleken dat het allemaal slechts tijdelijk was. Na twee dagen had het geleken alsof de muziek was uitgewerkt en

het geluk was opgeraakt. Het had gevoeld alsof hij weer was weggezaakt in de modder, het slijk van de gewone beslommingen, onzekerheden, ergernissen en zorgen.

Natuurlijk had Pieter geprobeerd die fantastische ervaring te herhalen door de muziek opnieuw te draaien. En inderdaad was hij opnieuw in de volstrekt ongekende extase geraakt. Maar deze keer had die nog geen etmaal geduurd. En na de derde draaibeurt was het “goede gevoel” zoals hij het was gaan noemen, al na een kwartier uitgedoofd...

Sindsdien had hij droog gestaan. Pieter had gesnakt naar de louterende werking van de muziek als een verslaafde zijn shot. En zoals deze waarschijnlijk zijn dealer zou opzoeken, zo was Pieter het internet opgegaan.

Uren-, misschien wel dagenlang had hij online gezeten en gezocht naar andere, soortgelijke, muziek. Zonder enig succes. Van wie de muziek was en waar die vandaan kwam, het was volstrekt onbekend. Totdat hij uiteindelijk, ergens diep weggestopt in het forum van een site waarvan hij de naam alweer had vergeten, een halve verwijzing had gevonden naar iets dat het “Het Hoogste Goed” werd genoemd. En zo was hij uiteindelijk op de bewuste site gekomen, waar hij niet één nieuwe track had gevonden, maar zelfs vier.

En zo kon Pieter weer terugkeren naar het “goede leven”. Tenminste: voor zo lang het duurde. Want zit er niet in elke idylle tenminste één klein haarscheurtje? Twee weken lang verliep zijn leven als een droom. De lichtheid van het bestaan leek te zijn ontstaan doordat zijn geest “leeg” was, niet bezwaard door wat dan ook. Twee weken lang genoot Pieter en ontdekte hij wat het geluk inhield. Twee weken lang lachte het leven Pieter toe en toen... toen was het voorbij... Toen waren ook de nieuwe tracks “opgebruikt”. Toen leek het geluk voorgoed uitgedoofd...

De eerste nacht na de ontluisterende ontzuivering van het “gewone leven”, kroop Pieter rond de klok van drieën achter zijn computer. Hij kon niet alleen de slaap niet vatten, het leek onmogelijk om dat ooit nog te kunnen.

Het was geheel stil in huis; zijn ouders en broertje sliepen natuurlijk al wel. Geen van hen kon ook maar vermoeden wat er met hem aan de hand was. Natuurlijk hadden ze gemerkt hoe levenslustig Pieter was geweest, maar hé; dat is geen reden voor iemand om zich zorgen te maken, toch?

Het was maar goed dat Pieter's ouders hem niet zó zagen, bedacht hij. De andere kant van de medaille. Hij trilde en dat was niet alleen van de kou. Op zijn gezicht moest ongetwijfeld iets af te lezen zijn van de pijn die hij voelde en het ongelooflijk sterke verlangen dat in hem brandde.

Eenmaal in Internet Explorer typte hij snel het internetadres in. Na zijn eerste bezoek, toen

hij alle vier de nieuwe tracks gedownload had, had hij Het Hoogste Goed nooit meer bezocht. Waarom zou hij ook? Maar nu was alles anders, nu was de site opeens zijn laatste strohalm.

Pieter beet ongedurig op zijn nagels, ingekrompen voor het beeldscherm, wachtend tot de site opgevraagd was. Het duurde en duurde en het blauwe balkje onderin het scherm groeide slechts tergend langzaam. Tot opeens de mededeling op het scherm verscheen: “site niet gevonden”.

Als door een adder gebeten schoot Pieter overeind. Zijn vingers roffelden over het toetsenbord. Maar ook een tweede en een derde poging leverden niets nieuws op. Noch een andere webbrowser en een snelle Google-search. Na een kwartier koorstachtig werken moest Pieter concluderen dat de site gewoon niet meer in de lucht was. Verdwenen, als sneeuw voor de zon.

Minutenlang staarde hij alleen maar wezenloos naar het scherm en toen ontstak zich in hem opeens een woedende razernij. Hij greep de koffiemok op zijn bureau en gooide het ding, onder het schreeuwen van enkele flinke verwensingen, kapot tegen de muur. Een pennenbak vloog er achteraan.

Zijn gealarmeerde moeder vond hem ineengedoken zittend op het bed, met zijn hoofd steunend op zijn armen.

“Ligusterlaan 13B”. Hij herhaalde het adres keer op keer, zijn handen krampachtig het stuur vasthoudend en zijn ogen tot spleetjes toegeknepen. De ruitenwissers zwoegden over de voorruit, in een bij voorbaat mislukte poging de enorme hoeveelheden sneeuw weg te vegen. Heel zuidelijk Nederland ging gebukt onder, zoals de KNMI het noemde, één van de ergste sneeuwstormen van de eeuw. Uitgerekend nu...!

Pieter kon door de voorruit weinig meer zien dan massa's sneeuw, die door de ijskoude wind tot grote snelheden werden voorgestuwd. Hij probeerde te begrijpen waar hij was en belangrijker, waar hij naar toe moest. Maar de verkeersborden waren nauwelijks leesbaar en hij had al zijn aandacht nodig om alleen al op de weg te blijven.

Maar ondanks de moeilijke omstandigheden twijfelde Pieter geen moment aan zijn missie. De diefstal van zijn vader's auto, zijn hachelijke tocht door het noodweer, het feit dat hij reed zonder rijbewijs en zonder ooit maar eerder in een auto te hebben gereden, het was in zijn ogen allemaal volstrekt gerechtvaardigd om zijn doel te bereiken.

De Ligusterlaan 13B.

Voor Pieter was het volstrekt vanzelfsprekend dat hij zijn ouders van niets van alles deelgenoot had gemaakt. Het idee alleen al! Zijn gealarmeerde moeder had hij die rampzalige nacht, nu al weer bijna een week geleden, wijsgemaakt dat zijn gefrusteerde schreeuw was

ingegeven doordat zijn computer was gecrasht, wat ze als digibeet zowaar had geloofd. En daar was het bij gebleven. Ach, eigenlijk was dat het beste voor alle partijen; de waarheid zouden ze toch niet geloven... In een plots opdoemende bocht moest Pieter abrupt remmen. Hij merkte te laat dat juist hier het wegdek was veranderd in een spekgladde ijsbaan. De auto gleed door tot het van de weg raakte en de flank hard tegen een boom knalde. Pieter schreeuwde van de schrik en zijn hoofd knalde tegen het zijraampje. Door de klap stuiterde de auto weer terug de weg op. Pieter draaide wanhopig met het stuur om de auto weer in het gareel te krijgen. Juist op tijd kregen de banden weer een beetje grip. Pieter wist bij te sturen en een nieuwe crash te voorkomen. Langzaam glibberde hij door.

Nog trager vervolgde hij zijn weg. Zelfs in de verhitte hersenen van Pieter begon langzaam het besef door te dringen dat het waanzin was, waar hij mee bezig was. Maar juist op dit moment vond hij het verkeersbord dat hij zocht. Het stond uit de wind en daardoor was de plaatsnaam nog redelijk goed leesbaar. Nog drie kilometer...

Met hernieuwd vertrouwen reed hij door.

Er waren al drie uren verstreken sinds hij was weggegaan van huis toen hij de Ligusterlaan 13B eindelijk bereikte. Volstrekt belachelijk voor een afstand van nog geen 25 kilometer, maar dat kon Pieter weinig meer schelen, toen hij de zwaar beschadigde auto (hij had nog enkele andere, minder zware, touchés gehad) eindelijk stilzette aan de kant van de weg.

Schuin voor hem was een riante villa zichtbaar. Op de poort aan de straat stond het nummer 13B. Enigszins verwonderd merkte hij op dat de weelderig vormgegeven poort enigszins leek op die op de site had gestaan.

Hij trok de rits van zijn jas dicht en stapte uit. De striemende wind kreeg direct vat op hem en verkilde hem bijna meteen. Vechtend tegen de harde wind en de sneeuw die in zijn gezicht sloeg werkte hij zich richting de villa. Toen hij uiteindelijk de poort had bereikt voelde hij zich bijna alsof hij een pooltocht had volbracht. Met zijn handen op zijn ogen probeerde hij iets te zien.

“Prof. Dr. H.P.W. Rochus”, las hij op een koperen plaatje. Schuin daarboven hing een bordje dat aangaf dat het hele complex voorzien was van een veiligheidssysteem. Pieter probeerde de poort, maar die was natuurlijk op slot. Daarin leek de poort nou juist weer niet op dat plaatje op de site, bedacht hij. Voor het overige leek de villa te zijn omgeven door hetzelfde ondoordringbare manshoge hek. Pieter gromde een verwensing tussen zijn tanden, niet de eerste sinds die verdoemde nacht toen hij had uitgevonden dat de site niet meer bestond.

Nog steeds inwendig vloekend begon hij langs het hek te lopen, het inspecterend op een zwakte waar hij zou kunnen binnendringen. Hij moest doorlopen tot helemaal achter de villa

tot hij iets vond waar hij wat aan had. Het was een tweede, kleinere poort. De scharnieren, deurklink en enkele dwarsverbindingen tussen de spijlen boden hem het houvast om hier overheen te klimmen. Pieter was dankbaar voor het feit dat de plek enigszins beschut lag onder de bomen van het bos dat de villa omringde. Hier had de sneeuwstorm in ieder geval geen vrij spel. Hij zette zich schrap en begon te klimmen.

Pas veel te laat kwam hij erachter dat zich onder de sneeuw die zich op de bovenkant van de poort had verzameld vlijmscherpe metalen zaagtanden verborgen. Hij haalde zijn hand open en schreeuwde van de pijn. Alleen zijn ijzeren vastbeslotenheid zorgde ervoor dat hij niet losliet. De pijn verbijtend klom hij door.

Toen hij eenmaal aan de andere kant van de poort stond had hij naast een bloedende hand een lelijke jaap in een dijbeen en in zijn zij. Zijn kleren waren op diverse plaatsen gescheurd. Samen met de hoofdwond die hij al in de auto had opgelopen moest hij eruit zien als de overlevende van een vreselijke ramp. Pieter steunde zijn handen op zijn knieën en blies buiten adem uit. Zijn lijf dampte en hij merkte dat hij ondanks de ijzige kou zweette.

Toen hij weer opkeek, nog steeds hijgend, werd hij bevestigd in zijn eerdere impressie dat de villa er toch wel verlaten uitzag. Achter geen van de ramen scheen licht. Een vreselijke gedachte maakte zich van hem meester. Rochus was toch wel thuis? Dit was toch niet allemaal voor niets geweest? De moed begon hem in de schoenen te zinken, tot hij opeens een fleempje licht ontdekte in één van de kamers op de begane grond, als een streepje licht dat zich tussen dichtgetrokken gordijnen had weten te persen. Dus toch! Verbeten grijnzend ging Pieter met hernieuwde moed op pad.

De man had een rode kamerjas aan en stond bij de lange rijen boekenkasten. Hij was van middelbare leeftijd, had grijs haar en een ringbaardje. Hij leek een beetje op een docent bij hem op school, bedacht Pieter zich verwonderd. De man leek bezig te zijn boeken in rondom hem opgestelde verhuisdozen te pakken en schrok pas op toen de zware deur achter Pieter in het slot viel. Toen zijn blik op hem viel, las Pieter daarin verbijstering en ongeloof.

“Hoe- hoe ben je binnengekomen?”, hijgde de man. Het vermoeden dat dit Herman Rochus wel moest zijn, werd nog eens versterkt doordat Pieter hem vagelijk meende te herkennen van het plaatje dat destijds op die site had gestaan.

Pieter zei niets, maar stapte dichterbij, ondertussen de kamer monsterend. Met de hoge zoldering, antieke meubels, parketvloer en de grote boekenkasten had de ruimte uitstekend kunnen dienen als filmlocatie voor de studeerkamer van de waanzinnige geleerde. Maar wie zei Pieter dat Rochus dat niet was?

“Het beveiligingssysteem is natuurlijk uitgevallen door de storm”, antwoordde Rochus zelf

zijn vraag. Zijn blik gleed naar beneden, naar Pieter's voeten. Pieter merkte dat hij bloed lekte op het ongetwijfeld dure Perzische tapijt.

“I-ik... wil”, begon Pieter, haperend. Hij leek te worden bevangen door de hitte in de kamer en voelde zich opeens krachteloos. Hij probeerde zichzelf te vermannen, zo dicht bij zijn doel kon hij niet falen!

Rochus zuchtte en legde de boeken die hij nog in zijn hand had weg. “Ik weet wat je wilt”, de spijt in zijn stem was goed hoorbaar, “Ik had zo gehoopt dat ik er van af was... Maar het is me blijkbaar niet gegeven.” Hij leek in zichzelf te praten. “Ik moet het hebben”, hijgde Pieter, terwijl hij zijn jas openritste, nog steeds hevig zwetend.

“De epicurische muziek, natuurlijk”, zei Rochus. Schijnbaar de schrik teboven en iets beter op zijn gemak wandelde hij naar zijn enorme bureau en ging zitten in een zware stoel. Hij wees naar de stoel tegenover het bureau. “Als je zo vriendelijk wilt zijn, voor je het tapijt helemaal ruïneert.”

Schoorvoetend deed Pieter wat hij zei en ging zitten. Hij wist niet of hij zin had in het uitgebreide keuvelgesprek dat deze man blijkbaar voor ogen had. Hij wilde resultaten, en snel! Nu hij eindelijk, na urenlang onderzoek op internet, had uitgevonden dat dit de man achter de site HetHoogsteGoed.nl was, de man die de muziek had gemaakt, kon hij geen langer uitstel meer dulden.

“Verschrikkelijk, wat zie je eruit”, zei Rochus en hij wierp hem een grote katoenen zakdoek toe. Pieter drukte hem tegen zijn bebloede hand.

“Ik hoop dat je begrijpt dat het nooit allemaal zo bedoeld was”, zei Rochus op een toon alsof hij met een vakgenoot aan het delibereren was, “het is allemaal op een vreselijke manier misgegaan.”

Pieter keek hem niet-begrijpend aan.

Rochus zuchtte, alsof hij een trage leerling was, “Okee, laten we bij het begin beginnen. Ik ben Herman Rochus, zoals je al wel wist. Ik ben epicurisch filosoof, maar dat zegt je waarschijnlijk niets. Maar toch heeft dit alles met hem te maken, Epicurus.”

“E-epicurus?”, stamelde Pieter verward. Hij begon de pijn in zijn lijf te voelen en vroeg zich af waar Rochus in hemelsnaam heen wilde.

“Een klassieke Griekse filosoof”, zei Rochus docerend, “Het hoogste doel van Epicurus was een zo aangenaam mogelijk leven leiden met zoveel mogelijk plezier en zo weinig mogelijk ellende. Dat is ook wat ik als filosoof nastreef. En dit is allemaal te bereiken door gemoedsrust, een rust die alleen maar toeneemt wanneer een mens erin slaagt zijn behoeften te matigen. Dat is de weg tot het echte geluk: door nuchter te redeneren, door uit te zoeken wat er achter elke voorkeur en afwijzing zit, door de gedachten uit te bannen die je het meest in de war brengen.”

Dit was herkenbaar voor Pieter, en zijn interesse was gewekt. Rochus omschreef op zijn eigen wetenschappelijke manier dat wat hij als het “goede leven” was gaan noemen.

“Wat Epicurus wilde was gemoedsrust”, ging de man door, “een ‘onverstoorde staat van de ziel’. Ataraxia.”

Pieter veerde op, “Wacht, die naam ken ik.”

Rochus knikte, “Van de site natuurlijk. Maar zover ben ik nog niet. Zoals ik zei probeer ik al mijn hele academische leven vorm te geven aan het epicurische principe. Ik probeerde een manier te vinden waarop ik mensen in een ataraxische toestand kon brengen. De laatste jaren experimenteerde ik met muziek, of beter gezegd, geluidslandschappen. En ruim een jaar geleden lukte het me; ik wist enkele stukken te componeren die precies dat effect op mensen hadden.”

“Ja, ja, de muziek”, hijgde Pieter, het hart bonkend in de keel van opwinding.

Rochus keek hem aan met enige afkeer, alsof hij een gedrocht zag dat hijzelf geschapen had. Hij boog het hoofd, “Maar blijkbaar was ik zelf te ijdel, nou juist volstrekt on-epicurisch. Want ik wilde erkenning voor mijn prestatie, roem, en besloot de muziek op internet te zetten, zodat mensen het zouden kunnen oppikken... En doordat ik nooit grondig onderzoek naar de precieze effecten had gedaan, kwam ik er pas laat achter dat de muziek slechts een tijdelijke werking heeft. Veel te laat.”

Pieter knikte heftig.

Rochus wees naar hem, “Weet je wel de hoeveelste je bent, die me smekend heeft aangeklampt om meer? Ik ben de tel kwijt. Maar ik weet wel dat ik gefaald heb. Juist die muziek heeft iets in al die mensen naar boven gebracht wat Epicurus zo erg verfoeide. Het verlangen. Het verlangen naar iets onbereikbaars.”

Pieter’s wantrouwen was nu gewekt, “Hoezo onbereikbaar?”

Rochus stond op uit zijn stoel en liep naar het raam.

“Ik heb het experiment afgeblazen”, Rochus maakte een weids armgebaar, “zie je niet dat ik aan het verhuizen ben? Morgen ben ik hier weg om voorgoed spoorloos te verdwijnen. Om vergeten te worden, net als mijn muziek, hopelijk...” Na een stilte waarin hij afwezig het gordijn een stukje opzij deed om zijn blik over zijn tuin te laten glijden, bromde hij, “...uiteindelijk.”

Pieter sprong op uit zijn stoel en liep om de werktafel heen, “En de muziek dan, wat gebeurt er met de muziek?”

Rochus draaide zich om en glimlachte triest, “Weet je dat ik al meer dan vijftig stukken had gecomponeerd...?”

“Ja, ja...”, zei Pieter ongeduldig.

“Ik heb ze allemaal vernietigd. Gewist, verbrand.”

De mededeling kwam bij Pieter aan als een mokerslag. Enkele tellen was hij verdoofd, totdat hij uiteindelijk kon uitbrengen, “Vernietigd?”

Rochus knikte langzaam, “Het was mijn levenswerk, maar het moest...”

“Nee...”, bromde Pieter, “nee...” Een enorm gevoel van verlies maakte zich van hem meester. Hij was zover gekomen en toch bleek het allemaal uiteindelijk voor niets te zijn geweest. Het was... zo onrechtvaardig!

“Luister, jongen”, zei Rochus, terwijl hij heel licht een hand op zijn schouder legde, alsof hij een roofdier was waar hij niet helemaal bij op zijn gemak was, “het spijt me, maar je zult zonder verder moeten. Je moet zonder hulp proberen je Ataraxia te bereiken, Er zit niets anders op...” De hand gleed krachteloos weg, met verwondering bracht hij uit: “Luister naar mij, ik weet niet eens hoe je heet!”

De boodschap viel bij Pieter in slechte aarde en woede ontstak opeens in hem, als een krachtig vuur, net als die nacht achter zijn computer. Hij hief zijn hoofd op en snauwde: “Mijn naam gaat je niets aan, ik wil je muziek!”

Rochus zag de razernij in zijn ogen en deed verschikt een stap opzij, “Maar, heb je me niet gehoord?”

“Ja, maar ik het geloof het niet! Je houdt het verborgen voor me. Voor jezelf”, de woorden kwamen eruit met de verwoestende kracht van kogels. Pieter werd steeds kwader; deze man onthield hem dat ene in zijn leven waar hij hevig naar verlangde. De enorme klootzak!

Rochus deed nog een stap achteruit, “Nee, nee, je snapt het niet. Je bent buiten zinnen!” Zijn angst maakte plaats voor paniek. Op de een of andere manier werkte juist dat als een trigger voor Pieter.

“Zie je wel dat je iets te verbergen hebt!”, schreeuwde hij en hij vloog hem aan. Rochus verloor door de verrassing het evenwicht en viel achterover op de vloer, Pieter in zijn val meesleurend. Doordat hij op hem viel werd alle lucht uit de longen van de filosoof gedrukt. Hij slaakte een luid “oef”.

“Zeg me waar de muziek is”, gilde Pieter hysterisch, “zeg het me”. Hij had Rochus stevig vastgepakt.

Het rode hoofd van de filosoof schudde voor zover dat mogelijk was in zijn beknelde toestand, “H-het is er niet... meer... “

Dat was een antwoord waar Pieter geen genoeg mee kon nemen. Hij legde zijn handen om de hals van de filosoof, “Zeg het me, zeg het me!”, gromde hij.

Rochus kon alleen nog maar een piepend geluid voortbrengen, terwijl zijn hoofd steeds roder werd. Pieter legde alle opgekropte woede en frustratie in zijn handen en kneep door zo hard hij

kon. Rochus begon zwakjes te spartelen, maar Pieter liet niet los. Zelfs niet toen het verzet allang weggevloeid was.

“Zeg het me...”, herhaalde Pieter nog steeds, maar nu zachter en opeens veel wanhopiger. Langzaam liet hij zijn handen van de keel van Rochus glijden. De woede vloeide net zo plotseling weg uit zijn lijf als die gekomen was. Wat er over bleef was een ontzettend leeg gevoel ... en de knagende wetenschap dat hij een mens had vermoord. Het gezicht van Rochus had een licht blauwige gloed gekregen en in de starende ogen zag hij de verbazing, alsof Rochus nog steeds niet kon geloven hoe hij ten onder gegaan was aan zijn eigen schepping. Het duurde heel lang voor Pieter opstond.

Het ironische van de situatie ontging Pieter niet toen hij met de sleutel die hij in Rochus' broekzak had gevonden, de poort opende en de stoep op stapte. Ja, hij ging nu eindelijk door de poort, maar alleen de verkeerde kant op. Hij draaide het slot weer dicht, liet de sleutel in een opwelling in zijn broekzak glijden en stapte de straat op. Tot zijn opluchting was de storm iets geluwd. Hij draaide zich om en hij zag de vlammen oplaaien vanachter de ramen van de villa. Het vuur dat hij had aangestoken had zich snel verspreid. Het was het teken dat hij nodig had: nu wist hij zeker dat het hele huis zou afbranden, inclusief het lijk van Rochus het meeste bewijsmateriaal. Zeker in een barre nacht als deze zou de brandweer nooit op tijd kunnen zijn. De rest van de sporen zou wel worden uitgewist in de nog steeds voortwoedende storm.

Het was tijd om te gaan, bedacht hij zich. Verdoofd en met een enigszins onwerkelijk gevoel sjokte hij richting de auto. Hij merkte niet dat onder hem het bloed in heldere rode druppels op de parelwitte sneeuw viel. Het lekte door de zakdoek die hij als provisorisch verband om zijn hand had gelegd.

Hij draaide zich nog één keer om. De vlammen grepen snel om zich heen in het huis. Spoedig zou er door burens alarm worden geslagen, dus hij zou zich moeten haasten. Plotseling viel zijn oog weer op de poort. Nu pas, nu de ergste sneeuwstorm geluwd was, zag hij dat erboven in een sierlijke letter de tekst “Vreemdeling, hier is het goed toeven, hier is genot het hoogste goed” stond te lezen. Pieter glimlachte triest. Vroeger misschien, dacht hij wrang en intens droevig, maar Rochus en Epicurus hebben gefaald. Ernstig gefaald. En Ataraxia is verder dan ooit...

Hij liep snel naar de auto, opende de deur en stapte in. Met slippende banden reed hij weg. Hij keek niet meer om.

⌘ Een Venetiaanse zomer ⌘

Dit verhaal is een vervolg op het verhaal 'Bloedzusters'

Venetië. Vanaf de eerste dagen dat ik was gearriveerd in deze stad, was ik door haar in vervoering geraakt. De drukke kanalen vol met veelkleurige gondels, de prachtige gebouwen en paleizen en vooral de talloze kerken. Ik kon geen genoeg krijgen van de majestueuze bouwwerken die deze godsvruchtige mensen hadden opgetrokken om Zijn naam te eren. Vooral de maagdelijk witte basiliek Santa Maria della Salute, groots neergeveld langs de Canale Grande, vervulde me elke keer als ik het bezocht weer met een enorme bewondering en vreugde.

Ik voelde me alsof ik thuis gekomen was.

Hoe anders had ik me gevoeld toen ik Moskou enkele maanden eerder had verlaten. Ik had me aangesloten bij een groep vluchtelingen die westwaarts trok het verwoeste Europa in. De hele reis had ik als een waas beleefd, zo vol was ik van de dramatische verwickelingen in Moskou. Intens bedroefd was ik om het lot van mijn zusters, die ik uiteindelijk in het licht van mijn Opdracht had moeten opofferen. In trok het mezelf aan dat zij zich uiteindelijk zo zwak hadden getoond. Ontelbare keren had ik me afgevraagd of ik zelf niet sterker had kunnen, of zelfs moeten zijn, om hen het juiste pad te wijzen. God had anders besloten.

Maar eenmaal aangekomen in Venetië was het alsof de lasten die ik te dragen had, lichter waren geworden. Het leek alsof ik werd opgetild door de energie en opwinding die door de stad gonsde. Nog maar enkele dagen eerder hadden de Nazi's gecapituleerd en was de oorlog in Europa eindelijk beëindigd. Iedereen was vol nieuwe hoop, maar was vooral vervuld van vreugde dat ze waren bevrijd van het juk van het fascisme van Mussolini, die nog geen week eerder was gestorven (en zijn geperverteerde Republiek van Salo met hem). Tenminste, zo hoorde ik van de vele opgetogen omstanders.

Deze vreugde en enorme energie, alsof er een dam van jaren was weggeslagen, werd alleen nog maar versterkt door het prachtige weer van de vroege zomer die juist in deze tijd intrad; vol met de heerlijke geuren en de gulle zon die alles in een prachtig helder licht deed baden en alles mooier liet schijnen dat het was. Ik liet me meevoeren in al die positieve energie en voelde me voor het eerst sinds tijden weer bijna gelukkig. Ik vergat zelfs bijna de zware taak die God me had gegeven. Maar dat was maar van korte duur, want nog geen twee weken later riep de Heer God me alweer bij zich.

Het zal niet meer dan een voetnoot zijn geweest in de lokale kranten, die bol stonden van de opgewonden verslagen over de laatste wervelwind van gebeurtenissen die de orkaan van de oorlog met zich meevoerde. Wat was immers de ontvoering van een kind van een uit een - zojuist uit Albanië gevlucht- Italiaans gezin, in vergelijking met bijvoorbeeld de bestuurlijke chaos die in Italië heerste, of de verschrikkingen die men had aangetroffen in de Poolse gevangenkampen? Het was bijna alsof God het allemaal zo voor me had opgezet.

Ik zag hem voor het eerst in de haven van Venetië –de Stazione Maritima- toen hij werd door zijn moeder werd meegetrokken over de kade. De schamele bezittingen van het gezin werden megedragen door de vader van het kind, een opgeschoten puberjongen en een man die de grootvader kon zijn. Maar mijn aandacht ging alleen maar uit naar het kind. Zonder nog adem te kunnen ademen bleef mijn blik gevestigd op diens helder schijnende aura, waarvan het licht zo fel was dat het pijn aan mijn ogen deed. Ik kon mijn blik echter onmogelijk afwenden. Hoe kon ik ook? De opwinding klopte in mijn keel in het besef dat ik hem gevonden had.

Ik volgde ze natuurlijk en vond uit waar het gezin haar intrek nam. Tegelijkertijd regelde ik snel mijn eigen zaakjes en met het geld dat ik uit Moskou had meegenomen huurde ik een klein huis aan de Sestiere de Castello, niet al te ver van het San Marco plein.

Hierna begon ik te posten bij het hotel waar de familie verbleef. Diverse malen zag ik iemand van de familie het hotel in- en uitlopen. Ook het kind zelf zag ik een paar keer, altijd in het gezelschap van zijn moeder. Uit flarden van gesprekken die de moeder voerde leerde ik dat hij Emanuel heette, en dat hij zes jaar oud was.

Eindeloos zocht ik naar het moment om het jongetje te kunnen ontvoeren en het kostte me enorm veel geduld. Maar uiteindelijk, na vele dagen wachten, kreeg ik mijn kans. De moeder hield op de stoep bij het hotel een praatje met een andere gast en stond toe dat het kind ging spelen op het plaatsje dat achter het hotel lag. Daar begon het rond te springen in de plassen van zo'n vroeg zomerbuitje dat nog wel eens wilde vallen in deze stad. Opgewonden besepte ik

dat dit de kans was waar ik op had gewacht en ik stapte vanachter de paardenkar waarachter ik me vaak verschool het plein op. Het kind keek vragend naar me op en ik smolt van de onschuld in zijn blik, van de pure goedheid die het uitstraalde. Maar ik aarzelde niet. Ik pakte hem bij de hand en trok hem mee. Met een kalme stem praatte ik op het jongetje in en bleef ik herhalen dat ik hem meenam voor een logeerpartij.

Het hielp in zoverre dat het jongetje zich verbouwereerd liet meevoeren. Ongezien wist ik weg te glippen in een steegje en hierna volgde ik de route die ik al vele malen had geoefend richting mijn onderkomen. Het kind was ontdaan begonnen te huilen, maar ik trok nauwelijks aandacht in de drukke straatjes. Een haastige moeder met een huilkind, niets bijzonders.

Eindelijk in het huis aangekomen probeerde ik het kind tot rust te manen. Het jongetje was over zijn toeren natuurlijk, maar ik wist het uiteindelijk stil te krijgen met snoep en troostende woorden. Ik noemde mezelf tante Dinera, en zei hem dat zijn moeder hem een tijdje niet kon zien. Dat ik met haar had afgesproken om op hem zou passen en dat hij bij mij kon logeren. Uiteindelijk wist ik hem rustig te krijgen en tegen de avond viel hij in slaap in het nieuwe kinderbedje dat ik voor hem had gekocht.

De hele nacht waakte ik aan zijn zijde en bleef gefascineerd staren naar zijn rustige slapende gestalte. Ik twijfelde geen moment. Dit jongetje, Emanuel Ricci, zes jaar oud, was de nieuwe Messias. En mijn taak was het hem op te voeden en op te leiden voor zijn toekomstige taak. Het was niet meer dan logisch. In Moskou was ik er nog van overtuigd geweest dat de Messias te vroeg zou komen, maar nu, nu de oorlog eindelijk was afgelopen en niet alleen Italië maar geheel Europa nieuwe hoop gloorde, was het tijd voor Zijn komst. Was het tijd om zijn Rijk te vestigen.

Maar ach, wat bleek de taak die God me had gegeven, al snel een moeilijke te zijn. Emanuel bleef maar om zijn moeder vragen, hilde uren achtereen en kreeg soms onbedwingbare driftbuien. Het kostte me verschrikkelijk veel moeite om elke keer mijn kalmte te bewaren om hem dan weer te sussen en te troosten. Ik vroeg me diverse keren af of Maria ook zo'n moeilijk kind aan hem gehad. Alleen door mezelf voortdurend in te prenten dat dit schreeuwlelijkje de redder van de mensheid was, slaagde ik er in niet in woede te ontsteken.

Het waren moeilijke weken voor me en ik begon weer veel in de Bijbel te lezen. Ook ging ik steeds vaker naar de Kerk, iets wat ik in jaren niet meer gedaan had. Ik vond uiteindelijk de steun die ik zocht in pater Padovano, een Franciscaner monnik die als priester voorging in de Santa Maria dei Miracoli kerk. Ik biechtte veel bij hem en vroeg vergeving voor de getoonde zwakheid van mij, die had geleid tot de tragische dood van mijn zusters. En ik vroeg kracht voor de opvoeding van Emanuel. De rustige en zware stem van de pater gaf me de kracht om

door te gaan.

Maar ik had nog geen weet van de beproevingen die God nog voor me in petto had. Want Emanuel bleef een moeilijk te hanteren kind. Ik merkte dat hij een beetje bang voor me was geworden en begon zelfs vluchtgedrag te vertonen. Op een dag was hij er tot mijn schrik in geslaagd uit het raam te klimmen en kon ik hem nog maar net op tijd te pakken krijgen. Vanaf die tijd zat er niets anders op hem hele dagen op te sluiten in zijn kamer. Op straat gaan met hem durfde ik al helemaal niet meer, in de angst iemand van de Ricci's tegen te komen.

Ik raakte steeds meer gefrustreerd. In de avonden probeerde ik tot rust te komen door in mijn Bijbel te lezen, maar ik werd vaak verstoord door het gehuil van Emanuel. Ik las over de grote indruk die de piepjonge Jezus in zijn tijd al had gemaakt op Bijbelgeleerden en de priesters in de tempels en bedacht dat ik daar nog maar heel weinig van terugzag bij de nieuwe Messias. En langzaam begon het idee in me te groeien dat er iets in hem mis was.

Ik moest het met iemand bespreken en omdat ik in Venetië heel eenzellig was, bleef er maar één persoon over om mijn problemen te bespreken. Pater Padovano. In die maanden was er langzaam tussen ons een zekere genegenheid ontstaan, waarin ik hem nodig had als steun- en toeverlaat en hij mij leek te bewonderen om mijn godvrezendheid en mijn kracht.

Tijdens een biecht begon ik erover: "Pater Padovano, ik vraag u vergeving voor mijn ongeduld tegenover het kind, Emanuel."

"Van waar het ongeduld?", klonk zijn rustige basstem vanachter het rooster.

"Hij is onhandelbaar, is driftig en huilt zo veel. Het lijkt erop alsof hij zich verzet tegen wat hij eigenlijk is of moet zijn. Hij is niet zichzelf., alsof er iets in hem gevaren is..."

"Tets buiten hemzelf?", vroeg Padovano.

Ik veerde op bij de suggestie, "Misschien wel, vader." Het nieuwe idee zette zich meteen vast in mijn brein. Er viel een nadenkende stilte, tot de pater zei, "Misschien moet ik het kind zien."

Ik was meteen vervuld van vreugde om de suggestie. Een priester om de Messias weer op het goede spoor te krijgen, dat was de oplossing.

"Akkoord", zei ik bijna buiten adem.

Emanuel lag op zijn bedje toen we op een avond binnen traden. Ik opende de gordijnen om daglicht tot de kamer toe te laten. Padovano liep in zijn bruine pij naar het bed en ging naast het bed zitten. Het kind schrok wakker, sperde zijn ogen open en bewoog zich angstig van hem weg. Toen hij mij in het oog kreeg, zette hij het op een huilen. Woedend keek ik hem aan. Nòg geen enkele verbetering. Waarom herkende hij niet een man Gods? Waarom zag hij niet het zuivere geloof in de man? Het gehuil werkte op mijn zenuwen en als Padovano er niet was

geweest had ik het kind weer afgeranseld, net zoals ik de afgelopen dagen al was begonnen te doen.

“Waarom huil je, mijn kind?”, vroeg de pater.

Emanuel begon wat uit te slaan wat we geen van beiden verstonden en drukte zich nog verder tegen de bedplank. Hij kon niet voorkomen dat Padovano hem bij een arm vastpakte en zijn pyjamajasje opende.

“Hij is bont en blauw”, zei Padovano, terwijl hij mij aankeek, “is dat jouw schuld?”

“Nee”, zei ik zonder mijn blik af te wenden en ook zonder echt te liegen.

De priester keek me lang aan en knikte tenslotte, “Ik geloof je.” Hij liet de jongen los, die snikkend zijn armpje introk en in een foetushouding ging liggen. Na een tijd nadenkend te hebben gezeten op de bedrand stond hij op van het bed en liep naar me toe.

“Je hebt hem echt niet geslagen, Dinera?”, vroeg hij terwijl zijn hand op mijn bovenarm legde.

Verontwaardigd keek ik hem aan. Ergens in mij klonk een stemmetje dat ik moest vertellen dat het mijn hand was geweest die het kind had geslagen, hoezeer het ook de omstandigheden waren die me daartoe hadden gedwongen. Maar ik had de priester nodig.

“Geen twijfel, pater, je weet toch hoe ik ben?” Ik moet bekennen dat ik begon te snikken om de twijfel bij hem weg te nemen. Hij trok me tegen hem aan en liet me op zijn schouder uithuilen. Ik gehoorzaamde gedwee en bedacht dat deze priester misschien wel meer genegenheid voor me had als alleen een zielenherder voor een godsvruchtige parochiaan.

“Het is zo vreselijk”, ging ik snikkend door, “Die blauwe plekken en schaafwonden verschenen als uit het niets op zijn lichaam. Alsof... “-Op dit moment vroeg ik me af of het wel goed was wat ik deed, of God mijn leugens wel zou goedkeuren, maar ik kon nu niet meer stoppen met mijn toneelstukje- “...Alsof het niet iets buiten hem was wat hem verwondde, maar iets erbinnen.”

Padovano pakte me vast bij de schouders en keek me geschrokken in de ogen, “Dat is vreselijk! Mijn God, Dinera wat heb je allemaal meegemaakt?”

“Ach, pater”, snikte ik.

“Noem me toch Amalfi”, zei hij met een van emotie verstikte stem en hij veegde de tranen van mijn wangen.

“Wat moet ik toch doen, Amalfi”, ging ik door, “Welke offer vraagt God van me?” Ik wist dat ik hem nu bijna overtuigd had. Hij liet me los en liep peinzend door de kamer. Zijn lippen bewogen zich, alsof hij in zichzelf nadacht. Tenslotte draaide hij zich weer opgewonden naar me toe en zei hij: “Dat moet het wel zijn! Ik heb hier vaker van gehoord. Het moet het werk van de duivel zelf zijn. Die is in hem gevaren!”

“Ja”, snikte ik met een triomfantelijk gevoel, “ja, dat moet het zijn!” En ik zakte, als slotstuk van mijn act, huilend ineen op de vloer. Wetend dat ik de priester voor me gewonnen had.

Een kleine week later kwam Padovano terug, gewapend met alles wat hij dacht nodig te hebben. Hij had al die dagen nodig gehad om zich voor te bereiden op datgene wat van hem verlangd werd.

Toen hij binnen kwam, sloot hij me in zijn armen, maar net iets te innig. Ik deed alsof ik niets merkte en vertelde snel over hoe de toestand van het kind verder verslechterd was. Voor we de kamer binnen traden legde ik mijn hand op zijn arm, “Schrik niet over wat je aantreft, Amalfi.”

“Dan moeten we nu handelen”, zei hij vastberaden. Hij liet zijn hand langs mijn wang glijden, “Je bent een ongelooflijk sterke vrouw, Dinera. We moeten doorzetten.” Wederom merkte ik hoezeer hij me bewonderde.

Toen we de kamer binnentraden, was het eerste dat we merkten de stank. Het kind lag verstrikt in de lakens op zijn bed. Een roodachtige vlek verried dat hij had overgegeven. Hij was bleek en leek ziek.

“Wat is hij mager geworden”, fluisterde Padovano. Terwijl hij op de jongen toe liep, prevelde hij een gebied en stak hij een rozenkrans als een wapen voor zich uit. Ik bewoog me stilletjes naar de andere zijde van het bed. Vol walging keek ik naar het wezentje op het bed. Wat was er mis gegaan, vroeg ik me vertwijfeld af. Het kon toch niet aan mij gelegen hebben? Ik had de afgelopen weken meer gebeden dan ooit en God gesmeekt zijn zoon de kracht te geven de duivel in hem te overwinnen. Ik had alles geprobeerd om het tij te doen keren: had het kind niet meer gevoed, zodat het lichaam en de duivel in hem zou verzwakken. Ik had hem een drankje toegediend, waarvan ik het recept had gevonden in één van de weinige boeken die ik vanuit Moskou had meegenomen. Maar de kruiden - Vliegezwam en Marbos Odem- hadden de kwade geesten niet kunnen verdrijven en hadden de waanzin in hem alleen nog maar aangewakkerd.

Toen Padovano knielde naast het bed werd Emanuel wakker. Zijn opengesperde ogen waren rood en tolden rond. Hij stootte iets uit, woorden die we beiden niet verstonden. Ik merkte dat het gezichtje magerder was en daardoor ouder leek dan de zes jaar die hij was. De priester legde zijn enigszins trillende hand op het voorhoofd van de jongen en declameerde: “Satan, verwijder u uit dit lichaam in de naam van God Almachtig, de Heilige Geest en Jezus Christus.” Het kind probeerde onder de aanraking weg te komen en bewoog heftig met zijn hoofd heen en weer.

“Uit naam van Jezus Christus, verdwijnt!”, riep Padovano. Juist op het moment dat hij zich weer naar het kind toe boog, deed deze een plotselinge uitval. Met zijn kleine klauwende

arpjes wist hij de priester enkele malen te raken en het scheelde niet zo veel of het kind had hem gebeten. Padovano week naar achteren en staakte zijn gebeden. Meteen kroop het kind zo ver mogelijk van hem weg naar de rand van het bed.

“Ga door”, beet ik Padovano fluisterend toe, “we moeten nu doorgaan.”

Hij keek me aan en leek zich te herpakken, alhoewel hij enigszins bleek om de neus was geworden. Hij ging naast de rand van het bed staan en begon de gebeden van de rozenkrans te bidden. Emanuel bleef onder de gebeden die door Padovano met steeds meer volume werden uitgesproken, kronkelen op het bed, alsof hij in pijn was. Maar nog steeds leek de duivel niet in hem te willen wijken.

Toen Padovano een heel rozenhoedje gebeden had, zoals het voorgeschreven was, bewoog hij zich van het bed om twee laatste attributen te pakken. Het waren een kelk en een ketting met hieraan een medaille. Een schapulier, besefte ik. Gefascineerd keek ik toe hoe Padovano weer naar het bed liep en een psalm begon te bidden, zwaaiend met de ketting zijn hand boven het lichaam van Emanuel. Het kind ademde zwaar en zweette, alsof het zwaar ziek was. Ik kreeg een sprankje hoop, de duivel kreeg het moeilijk.

Pater Padovano wenkte me naderbij om de kelk vast te houden. Ik bewoog me voorzichtig naderbij en nam de kelk van hem over. Zonder op te houden met zijn gebeden en de schapulier nog steeds ophoudend, doopte Padovano zijn vrije hand in de kelk. Hij sprenkelde hierna het wijwater over het kind, dat niet merkbaar meer reageerde. Padovano herhaalde zijn handelingen enkele keren en bleef bidden, maar ik zag tot mijn bittere teleurstelling dat het kind nog slechts licht ademde. Ook waren zijn naar boven gerold, zodat ik alleen nog het wit ervan kon zien.

“Het kind is bewusteloos”, fluisterde ik.

Padovano keek me met holle ogen aan en knikte.

“We hebben gefaald!”

De opmerking bleef in de kamer zweven als een geest. We zaten tegenover elkaar in mijn bescheiden salon en konden niets anders dan zwijgen. Pater Padovano, die de woorden had uitgesproken, had het hoofd gebogen en hing zwaar met zijn ellebogen voorovergebogen op zijn knieën.

“We mogen niet ophouden”, fluisterde ik. Ook ik was teleurgesteld, maar ik was vastbesloten de duivel uit het kind te verdrijven.

“Nee, het is voorbij”, zuchtte Padovano.

Ik veerde op; “Hoezo voorbij?”

Padovano keek naar me op en voor het eerst herkende ik hem voor wie hij eigenlijk was: een

slappeling. Ik zag nu pas in dat dit de reden was waarom ik hem zo eenvoudig voor me gewonnen had en hem had gekneet in wat ik nodig had gehad.

“We hebben alles geprobeerd. Alle methoden gebruikt die voor het sacrament gebruikt kunnen worden. De handoplegging, de naam van Jezus, de gebeden, het wijwater...”

“We moeten het nog een keer proberen”, zei ik dringend.

“Nee”, zei Padovano op een besliste toon die ik niet van hem kende, “Nee, ik acht mezelf niet in staat het nog eens te proberen. Ik... Emanuel, die arme jongen... Ik twijfel...”, zijn stem brak en ik zag zijn ogen vochtig worden. Op dat moment trok er een kil gevoel langs mijn rug, hetzelfde gevoel dat ik had gehad toen mijn zusters de ceremonie met het Brood niet wilden volbrengen. Ik was op mezelf aangewezen, net als toen.

“Eruiit”, beet ik Padovano woedend toe.

De priester keek me aan met een blik waarin voor het eerst angst was te lezen. Hij pakte schichtig zijn spullen bij elkaar en verliet mijn huis zonder om te kijken.

Ik aarzelde niet en besloot de uitdrijving de avond erna al uit te voeren. En ik zou niet falen! Ik had me voor het eerst in zes maanden gehuld in de toga uit mijn tijd in Moskou. De hele dag had ik gebeden om God te vragen om kracht. Ik was er klaar voor en wist dat God wilde dat ik dit zou doen. Dat ik geen gewijde priester was, deed niet meer terzake. Ik wist dat mijn geloof reiner en puurder was dan die slappeling van een Padovano en dat was wat telde.

De jongen lag te ijlen op het bed. De duivel had zijn lichaam veranderd in een uitgemergelde torso. Toen hij mij zag hief hij zijn armen alsof hij zich tegen me wilde verweren. Hij maakte hoge gillende geluidjes, maar ik begon onverstoord met de ceremonie. De rozenkrans, schapulier, het wijwater, de Bijbel, ik gebruikte ze allemaal terwijl ik de passende gebeden uitsprak.

Maar tot mijn ergernis leek het kind nauwelijks te reageren op mijn uitdrijving. Toch bleef ik volharden. Nog luider las ik de gebeden, tot ik opeens merkte dat ik uitzinnig liep te schreeuwen. Ik moet bekennen dat ik ineen zakte en God om raad vroeg. Waarom laat u dit gebeuren? Waarom kan ik niet de Messias voor u opvoeden en scholen?

Als door God ingegeven viel mijn oog op de zweep die ik had meegenomen. Voor in het uiterste geval, had ik toen nog gedacht. Maar nu bedacht ik dat dit het enige was dat nog resteerde. Kalm stond ik op en nam de zweep in mijn handen. “Kat met negen staarten”, zo werd het ook wel genoemd. Hoe passend. Zei men niet ook soms dat de duivel evenzovele gepunte staarten had? Dan was deze oplossing onontkoombaar, besefte ik. De duivel moest met zijn eigen wapens bestreden worden. En met die gedachte draaide ik me om naar het bedje van Emanuel en hief mijn hand op voor de eerste slag.

Die ochtend werd ik wakker van gebonk op de deur. Ik hief me op van de tafel waaraan ik zittend moet zijn ingedommeld en wankelde overeind.

Het bleek pater Padovano te zijn. Hij had een bleek bezorgd gezicht en had twee metgezellen bij zich, twee vrome broers die ik wel eens in de kerk had gezien. Visverkopers, als ik het goed had.

“We moeten het kind zien, het kind... Emanuel...”, stamelde de Padovano alsof hij buiten adem was.

“Waarom?”, vroeg ik ijzig. Ik walgde van deze zwakke onderkruiper en vroeg me af waarom ik me ooit met hem had ingelaten.

“Om hem te redden, hij moet...”

Ik lachte schamperend, “Hij had jullie moeten redden, en ons allemaal!”

Padovano keek me vreemd aan en zei toen: “Je bent gek. Laat ons er langs. Je houdt me niet tegen!”

Ik deed een stap opzij. Ik had niets te verbergen. Padovano beende boos langs me heen. De twee broers liepen me snel voorbij, alsof ze een beetje bang van me waren. De priester had me verraden beseft ik. Hij had onze geheime uitdrijving lopen rondbazuinen. Niet alleen was hij op het beslissende moment geknakt, net als mijn bloedzusters, hij had me nu ook een dolkstoot in de rug bezorgd. En hiermee was hij mijn grootste vijand geworden, beseft ik.

Met een bittere glimlacht volgde ik de mannen naar de kamer en liet hen ongehinderd naar binnen gaan. Ik volgde ze niet naar binnen en bleef in de hal staan. Van achter de halfopen deur hoorde ik de eerste kreten van afschuw. Vervolgens hoorde ik het geluid van iemand die braakte. En daarna nog een keer. Gekreun. Tenslotte wankelde Padovano met een krijtwit gezicht naar buiten, gevolgd door zijn twee kompanen.

“Jij, jij”, beet Padovano me met verwrongen gezicht toe, “jij beest!”

“Ik ben geslaagd waar jij hebt gefaald”, zei ik rustig.

“Wa-wat?”, hapte de priester naar adem.

“Ik heb de duivel uitgedreven, uiteindelijk. Maar de jongen was niet meer te redden.”

“Niet meer te redden?”, bemoeide één van de broers er zich mee, “je hebt hem afgeslacht!” Hij wees achter zich naar het met bloed doordrenkte bed, waarop de resten lagen van wat ooit de jongen Emanuel was geweest.

Twee maanden later bevond ik me in Parijs. Ik had Venetië schielijk moeten ontvluchten toen die verachtelijke Padovano aangifte tegen me had gedaan en de politie me wilde oppakken. Ik had geluk dat het, zo vlak na de oorlog, nog zo'n chaos was, anders was ik vast

en zeker opgepakt. Maar God had anders beschikt. Ik voelde dat hij nog niet klaar met me was. Hoe teleurstellend de hele geschiedenis in Venetië ook voor me was geweest, het had me uiteindelijk verder versterkt in de overtuiging dat God me nodig had in zijn alomvattende plannen.

De Messias zou komen, dat wist ik zeker. En nog steeds was ik voorbestemd in zijn komst een belangrijke rol te spelen. De weken na mijn aankomst in Parijs, waar ik elke dag uren tot God bad in de kapel van de zusterorde die me onderdak had geboden, was me duidelijk geworden wat Gods plannen waren. Geknield in mijn bankje keek ik op naar een gebrandschilderde voorstelling van Maria die Jezus op de arm hield, toen ik het opeens begreep. Ik moest de Messias zelf tot leven wekken. De enige weg waarop de Messias zou kunnen terugkeren naar deze wereld was deze. Ik was voorbestemd de moeder van de Messias te worden.

Nog diezelfde avond verliet ik het klooster en nam mijn intrek in een hotelkamer centraal in de binnenstad. Ik wist wat me te doen stond en maakte mezelf gezien in het nachtleven. Ik moest een geschikte man voor mezelf vinden.

Nog geen maand later ontmoette ik Willem d'Orville.

Deze verbalencyclus wordt afgesloten met het laatste deel 'Echte Schimmen'. Dit verhaal is niet in deze bundel opgenomen.

∞ De aankomst ∞

“Nee, niet nu”, dacht Henk geïrriteerd, toen een golf misselijkheid door hem heen trok. Niet de eerste van die dag, wist hij. Net als die toenemende druk die hij op zijn borst voelde. Verdomde bronchitis!

Hij klampte zich nog steviger vast aan de reling en zwaaide naar de mensen aan de kant. Het was druk, nog drukker dan hij al had verwacht. Hij zag dat het televisieteam zich al had geposteerd op één van de beste plaatsen van de kade. Het maakte hem alleen maar nog zenuwachtiger. Hij voelde het zweet prikken in zijn baard.

“Alles in orde? Nog wensen?”, vroeg Robert naast hem. Er was een duidelijke spanning in zijn stem te horen. Vanzelfsprekend. Het onthaal wat hen te wachten stond, was nauwelijks alledaags te noemen.

“Nee hoor”, zei Henk kortaf en hij probeerde moedig te glimlachen. Hij begon weer te wuiven en ervoer een rare tinteling die door zijn arm trok. Verontrust liet hij zijn arm zwaar zakken. Verwonderd bedacht hij dat hij al sinds zijn kindertijd soms last van bronchitis, maar dat de pijn zich nooit zo ver verspreidde.

Moeizaam hief hij zijn andere hand om te wuiven. Hij moest zich nog steviger vastgrijpen aan de reling om niet te wankelen bij een volgende vlaag van misselijkheid. “Verdòmmel!”, dacht hij woedend. Dit moest zijn grote moment worden. Zijn glorieuze aankomst in de haven van dit pittoreske stadje. Het onthaal door duizenden mensen. De burgemeester zelf zou hem begroeten. En nu dreigde alles in de war te worden gegooid.

“We meren aan”, zei iemand achter hem overbodig. Henk zag zelf ook wel hoe de touwen overboord werden gegooid en door mannen aan de kade werden vastgezet. Anderen waren al bezig met de loopplank.

“God, geef me kracht”, bad Henk terwijl hij zich bleef vasthouden aan de reling. De komende twee à drie uur moest hij op zijn best zijn. In zekere zin moest het zijn finest hour worden als acteur; nog nooit had hij immers zo’n groot publiek gehad. Zo’n makkelijk publiek

ook, als je erover nadacht. Maar intussen voelde hij de pijn op zijn borst nog steeds toenemen. Zijn hart klopte als een bezetene en hij merkte dat hij te snel ademde.

“Voor de leeuwen!”, zei Robert terwijl hij zijn hand vastpakte. Henk moest ondanks alles glimlachen. Hoe vaak had hij al niet met Robert op de planken gestaan? En altijd had hij dit gezegd, vlak ze op gingen.

Hij liet zich gewillig door hem meevoeren. Henk was blij dat Robert niet voelde hoe klam zijn hand was doordat ze allebei handschoenen droegen. Niemand merkte daarnaast hoe moeizaam hij liep. Niet zo heel gek eigenlijk; hij moest tenslotte ook een oude man spelen.

Voetje voor voetje bewogen ze zich over de loopplank. Henk probeerde rechtop te lopen en de constante pijn te verbijten. Hij probeerde zich voor de geest te blijven houden hoe zijn goede vriend Bram al die jaren deze rol had vervuld. Met een prachtige statige waardigheid, die hij had willen proberen te benaderen.

Maar de angst gierde intussen door zijn lijf. Ten eerste omdat hij voelde dat dit geen normale bronchitis meer was. Ten tweede omdat hij wist dat hij nu the point of no return was gepasseerd. Had hij misschien toch op de boot al eerder de alarmklok moeten luiden? Misschien was er nog iets te regelen geweest...

Maar nu was het te laat. Als om die wetenschap te onderstrepen kwam de burgemeester al op hem toelopen nog voor hij goed en wel de loopplank af was.

“Welkom, Sinterklaas. Welkom in Bergen op Zoom!” In een potsierlijk gebaar knielde hij en kuste de zegelring die over zijn handschoen heen zat.

Henk wist het antwoord te produceren wat men van hem verwachtte. Hoe blij hij was in Nederland te zijn aangekomen, en nog wel in deze prachtige stad. Door de steeds dichterbij bewegende microfoonhengel besefte Henk echter dat hij te zacht had gepraat. Vond je het gek, de pijn benam hem bijna zijn adem! Henk zag hoe de burgemeester hem ook enigszins bevreemd aankeek.

Robert, de Hoofd Piet, redde hem, door aan te kondigen dat het tijd was voor de rondrit door de stad. Hij gebaarde de Piet met de schimmel naderbij.

“God allemachtig, het paard”, dacht Henk wanhopig. Vanaf het moment dat hij was gevraagd voor de rol, had dit aspect hem het meest tegen gestaan. Hij hield niet van paarden. Maar nu leek de schimmel hem opeens een onoverkomelijk obstakel.

“Ik moet gaan zitten of liggen”, besefte hij opeens buiten adem, “Ik trek het niet!” Maar tegelijkertijd was hij zich maar al te bewust van die camera’s die op hem gericht waren en al die kinderen die vol verwachting een glimp van hem wilden opvangen. Hij besefte dat hij het móest doen.

Moeizaam zette hij, nadat hij nog een kadootje van een klein meisje had ontvangen en over

haar hoofd had gestreken, enkele stappen richting het paard. Hij leunde zwaar op Robert.

“Gaat het wel?”, siste Robert gealarmeerd.

“Misselijk”, wist Henk eruit te persen.

“Godverdomme”, was het antwoord van Robert, “Red je het?”

“Het moet”, was alles wat Henk kon zeggen.

Het paard rees hoog voor hem op. Moedeloos vroeg Henk zich af of schimmels altijd zo reusachtig waren. Tegelijkertijd ontging het hem niet dat verschillende Pieten om hem heen elkaar nerveus dingen toefluisterden. Ze staarden hem besmuikt aan met wat een mix leek van bezorgdheid en ontzetting. Het maakte iets in Henk los. Nog nooit had hij in het theater gefaald; in al die jaren had hij geen optreden gemist. Vandaag zou niet de eerste keer zijn!

Strijdvaardig haalde hij enkele keren diep adem en probeerde alle malheur naast zich neer te leggen. Hij zette zijn linkervoet in de stijgbeugel en zette zijn andere voet, zoals geoeffend, in de ingevouwen handen van één van de Pieten. Ingespannen hijgend zette hij kracht om zichzelf het paard op te hijsen. Hij merkte opeens hoe hevig hij over zijn hele lichaam zweette onder zijn jurken. Zijn gezicht en nek prikten, maar of dat ook kwam van het zweet of van alle naar hem gerichte blikken wist hij niet. Waarschijnlijk van beide. Henk beseftte dat er momenteel niet alleen duizenden mensen op deze kade hem bekeken, maar ook nog eens miljoenen via de live televisie-uitzending. Het gaf hem net genoeg kracht om zijn rechterbeen over de rug van het paard te zwaaien. Even leek hij verstrikt te raken in zijn eigen jurken, maar één van de Pieten wist alles op zijn plaats te trekken. Krampachtig probeerde hij zichzelf op te richten. Ja, hij zat! Het moeilijkste deel van de middag zat erop. Een gevoel van opluchting maakte zich van hem meester; nu zou hij de rest ook wel halen! Hij probeerde zich te oriënteren, maar hetzelfde moment begon zijn omgeving te tollen, alsof hij ingestapt was in een dolle draaimolen. De pijn op zijn borst trof hem opeens harder dan ooit en Henk merkte dat hij geen adem meer kon halen en dat zijn hart bonsde als een idioot. Met een schok begreep hij het: “Dit is geen bronchitis meer, dit is een hartaanval!”

Vaag zag hij al die kindergezichtjes die opgewonden zijn richting uit keken. Hoe zouden ze wel niet reageren als hij zou instorten? Henk had een voorgevoel en het maakte dat hij van pure afkeer zijn hele ontbijt wilde uitkotsen. Maar daar kreeg hij de tijd niet meer voor. De pijn bereikte een nieuw hoogtepunt en verlamde hem geheel. Zwarte vlekken dansten voor zijn ogen en namen snel toe in aantal en omvang. Net voor het geheel zwart voor hem werd, merkte hij hoe hij slap van de schimmel begon te glijden. Het laatste wat hij zag was de mijter die op de straatstenen viel.

⌘ Tessa's kus ⌘

I.

'Ping'

Gabriel schoot overeind van de bank waarop hij moest zijn ingedommeld. Zijn hoofd draaide zich razendsnel naar zijn iCom dat een blauwig licht verspreidde in zijn schemerige kamer. Hij wist dat de op een klavecimbel aangeslagen fis-noot en het oplichtende scherm maar één ding konden betekenen en sprong op.

Nog voor hij goed en wel zat, bewoog hij zijn vinger op het touchscreen al richting 'Inbox'. Eén nieuw bericht. Nog een snelle vingerbeweging en toen kwam in een animatie van een zich openende envelop de brief tevoorschijn waarop hij alweer zo lang gewacht had. 'Afzender: Didier', stond er boven het bericht dat Gabriel ademloos begon te lezen.

Drie jaar geleden was het alweer, dat Didier was uitverkozen voor de expeditie. Gabriel wist nog hoe hij zich voelde toen het nieuws hem bereikte. Maar goed beschouwd was dat ook niet zo lastig te raden: afgunst, dat had hij gevoeld, zoals zo vaak eigenlijk als het ging over zijn broer. Niet dat hij het zijn broer misgunde, hij hield echt van hem, maar toch was er die steek in zijn buik bij het besef dat hij zich wederom de succesvolste toonde. Een rode reus die een miserabel zonnetje dreigt op te slokken, een monumentale eik die een sprietig boompje in de schaduw zet, zoiets. In alles: sport, school, meisjes, vrienden, had Didier zich altijd al de beste getoond. En nu ook nog dit: gekozen worden voor de Mars-expeditie. 'De klootzak', was dan ook het eerste dat Gabriel zei toen zijn vriendin het nieuw hem vertelde.

De Mars-expeditie. Al jarenlang gonsde het overal op aarde over deze ambitieuze nieuwe stap in het ruimteprogramma van ENA, de mondiale organisatie waarin onder meer NASA en ESA op waren gegaan. Sinds vijftien jaar geleden de maan succesvol was gekoloniseerd en enorm lucratief was gebleken, met name door de opbrengsten van de zeldzame metalen die daar werden gedolven, leek opeens alles mogelijk. En natuurlijk was de blik van de ruimteconquistadores gevallen op Mars, als planeet van de oorlogsgod die overwonnen moest worden.

Tien jaar voorbereiding ging eraan vooraf en drie keer werd Mars in verkenningsmissies bezocht. De eerste keer was een mondiale gebeurtenis gebleken waarbij 1969 verbleekte, ondanks het feit dat de eerste stap van een mens op Mars-bodem gespeend bleef van een monumentale zin als ‘A small step for man...’ die rechtstreeks de geschiedenisboeken in kon. Al voor afloop van de derde missie werd begonnen met het kolossale ruimteschip dat ruimte had voor in totaal bijna tweehonderd kolonisten en voldoende materialen om op Mars een eerste basis te kunnen starten. De ‘Alexander’ werd het schip gedoopt, natuurlijk naar de Macedonische koning die een voor die tijd fabelachtige veroveringstocht ondernomen had in tot dan toe onbekend terrein om pas te stoppen aan de oevers van de Indus.

Alle waarschuwingen van de ENA ten spijt (zware omstandigheden, kans op terugkeer op Aarde nihil, enorme risico’s) gaven miljoenen mensen zich op als Mars-kolonist. Onder hen natuurlijk vooral veel jonge idealisten, avonturiers en opportunisten. Mensen die om wat voor reden dan ook bereid waren hun hele aardse leven, hun familie en vrienden, op te geven voor iets nieuws, het ongewisse. Onder hen bevonden zich zowel Gabriel als Didier. Ze hadden zich natuurlijk om heel verschillende redenen opgegeven. Gabriel’s motieven lagen op het gebied van wetenschap, hij was astronoom en altijd al gefascineerd geweest door de kosmos, ‘The Final Frontier’, zoals Patrick Stewart dat zo mooi zei. Didier’s beweegredenen waren onduidelijker. Was het zijn winnaarsmentaliteit en zag hij dit als weer een uitdaging om zijn competitiedrift op te botvieren? Gabriel had er nooit de vinger achter kunnen leggen, alhoewel de gedachte dat Didier dit als kans zag om zijn broer weer een keer de loef af te steken, nooit ver weg was.

Ook had Gabriel nooit weten te doorgronden of Didier nou doorhad of niet dat hij hem enorm had gegriefd met die hele uitverkiezing. In de maanden die de aanloop vormden tot de Mars-expeditie probeerde hij zich groot te houden en blij te zijn voor zijn broer, maar hij kon zijn echte gevoelens van wrok nauwelijks verbergen. En om het alleen maar erger te maken, bleef Didier steeds maar zeggen hoe gaaf het was geweest als ze allebei gekozen waren en hoe jammer hij het voor hem vond. Maar had ooit beseft dat hij Gabriel's droom aan het leven was? Want was het immers niet Didier, maar hij geweest die als kind sciencefiction verhalen en

wetenschappelijke boeken over de ruimte verslond... Het was gekmakend geweest en Gabriel had zich opgelucht gevoeld toen het eindelijk zover was en hij afscheid van zijn broer genomen had.

'Hoi broertje, alles goed daar op je miserabele patjepeeërplaneetje? Haha, geintje hoor, alhoewel: als je hier in de ruimte een blik werpt op die blauwe knikker, dan krijg je denk ik wel een beter gevoel voor verbindingen. Maar dat hoeft jou natuurlijk niet uit te leggen. Met jou alles goed? Ook met Ella? Ik ben benieuwd naar die perikelen op je universiteit, ik hoorde over die bezuinigingen. Ben jij al weggesaneerd? Ik zie het zo voor me: een vrachtauto die voorrijdt, onduidelijke bruine vegen op het roestige witte metaal. Een grijparm die naar buiten zwaait, richting het stapeltje overtallige wetenschappers dat daar al klaar ligt. De klauwen die onbarmhartig een hap in je vlees zetten... Ik ben je weer aan het plagen, sorry hoor... De ruimte hier doet gekke dingen met je geest, het maakt je wat filosofisch soms, wat zwaarder, haha. Ik hoop natuurlijk dat het je goed gaat. Hoe is het eigenlijk afgelopen met die publicatie van je? Bij mij niets nieuws aan het front. De ijzereen dagelijkse routine, je kent het. Dezelfde nog net binnen te houden substantie die hier doorgaat voor eten. En tja, de vrouwen hè? Vrijlopend wild voor mij natuurlijk, maar ach, ze zijn niet je van het; er zitten wat akela's tussen zal ik je vertellen, brrr... Ik moest zowaar weer denken aan mijn aardse vriendinnetjes... Melanie, Iris en Yvette dus. En natuurlijk Tessa, mijn liefste vriendin; een kus van haar zou ik hier goed kunnen gebruiken! Nou ja, nog een half jaar voor we die verrekte rode kloot bereiken. Ik kan niet wachten! Vooralsnog is het buiten inktzwart, echt zwart bedoel ik, een kleur die je daar op je groene, blauwe, felverlichte planeetje niet eens kent! Je moest eens weten, als je niet oppast wordt je er door opgeslokt...'

II.

Het was al donker toen Gabriel die avond thuis kwam. Het onstuimige herfstweer kreeg vat op de panden van zijn jas en doopte hem weldadig met hemelwater. Haastig stapte hij naar binnen toen de iCom hem eindelijk had herkend en de deur voor hem opende. Zijn hoofd bonkte, misschien wel protesterend tegen de stormen die er de afgelopen dagen in hadden gewoed. De perikelen op de universiteit, waar hij danwel niet was ontslagen maar wel een pijnlijke reorganisatie moest doorstaan, de recente relationele strubbelingen met Ella. Maar dat was nog niet eens niet het enige...

Over een uur zou zijn vriendin er weer zijn en Gabriel was blij met het moment voor zichzelf. Zuchtend plofte hij neer op de bank en schopte zijn schoenen uit. Hij wreef in zijn

ogen tot een zachte maar veelzeggende ‘ping’ zijn aandacht vroeg. Zijn hart sloeg een slag over. Hij sprong op en liep opgewonden naar zijn werktafel. Zou het? Al drie weken had hij niets van zijn broer gehoord, onwaarschijnlijk lang. Normaliter kreeg hij wekelijks bericht en kon hij even vaak zelf een bericht terug sturen, precies het quotum dat de marsreizigers hadden. Maximaal één briefwisseling het thuisfront per week; ze leken wel gevangenen. Maar meer was gewoon niet mogelijk, had ENA altijd gezegd, gezien de astronomische kosten van het leggen van een dataverbinding.

In de praktijk leidde dat er toe dat vrijwel alle marsreizigers één contactpersoon onderhielden op aarde. Gabriel had zich vereerd gevoeld toen Didier hem had opgegeven als contactpersoon, maar wist aan de andere kant dat hij eigenlijk ook gewoon de meest aangewezen persoon was. Na de voortijdige dood van hun ouders bestonden de armetierige restanten van hun familie immers uit een krankzinnige oom in een gesticht een verre Australische oudtante. Een vaste relatie had Didier had evenmin gehad. Juist het gebrek aan familiebanden had bijgedragen aan zijn uitverkiezing, besepte Gabriel maar al te goed. De ENA had letterlijk gezegd dat ze, ter bescherming van de geestelijke gezondheid van de kolonisten, vooral vrije en onafhankelijke zielen, niet bezwaard door te sterke familie- of vriendenbanden, hadden gekozen.

Met een hart kloppend in zijn keel opende Gabriel zijn inbox. Hij kreeg te zien wat hij hoopte; het oplichtende envelopje: ‘1 nieuw bericht’. Hij merkte hoe zijn vingers enigszins trilden toen hij ze over het scherm bewoog. En toen de nieuwe email van Didier werd geopend, werd het even wazig voor zijn ogen. Hij moest er weer aan denken hoe geëmotioneerd hij was na Didier’s laatste mailtje. Zoals altijd moest je bij zijn broertje door de oppervlakte heen prikken, maar ergens onder de dikke lagen plagerijen en de bravoure vond je dan altijd zijn kwetsbare kant. En die was in zijn laatste mailtje wel heel duidelijk naar boven gekomen, als een vulkaan die op uitbarsten staat. Die laatste zin... In de weken erna had Gabriel zich voor het eerst afgevraagd of Didier wel echt de gelukkige van hun tweeën was.

‘Hé broertje, hoe gaat ie? Met mij alles goed hoor! Ik was alleen zo druk dat ik vergeten was je te mailen. Of nee, ik wilde voor me zien hoe bezorgd je zou zijn. Ik zie je al zitten, bedrukt op je bank met Ella. Wat zou er toch gebeurd zijn? Snik, snik, huil, huil. Terwijl ik hier de tijd van mijn leven heb, haha, lachen toch? Nee, serieus, door technische probleempjes was het contact gewoon een tijdje verbroken. Er waren wat strubbelingen inderdaad, daar heb je vast wel van gehoord, maar alles gaat nu weer perfect! Recht op ons doel af, die rode ploert van een Mars, we zullen hem te grazen nemen, haha.’

Gabriel slaakte een zucht van verlichting. Goddank, alles was goed... Hij was er nog,

inclusief zijn vervelende grapjes. Hij beseftte nu pas hoeveel zorgen hij zich had gemaakt. Ruim twee weken geleden waren de geruchten op internet steeds verder aangezwollen over dat de Alexander was vergaan. Een Titanic-achtig einde waarbij je de ijsberg en het binnendringende zeewater alleen maar hoefde te vervangen door ruimtegruis en vacuüm. Aanvankelijk had Gabriel er niet eens zoveel op uit gedaan: sinds de conceptie van de Alexander had zich immers een leger sceptici geroerd in de periferie van het internet. Het verontrustende was echter dat het rumoer zich als een olievlek steeds meer richting de serieuze nieuwssites had verspreid.

Vanaf het begin had de ENA alles ontkend en afgegeven op al die negatieve doemdenkers die de ENA altijd al hadden beticht van megalomane Icarus-neigingen. Enkele dagen geleden had de ENA echter wel moeten bekennen dat de Alexander technische moeilijkheden had ondervonden en dat er een tijd geen contact meer was geweest, maar de ENA had zich gehaast erbij te melden dat de problemen inmiddels weer waren opgelost; het 'Houston we have a problem'-momentje was overwonnen, meldde de woordvoerder met een trotse glimlach.

Gabriel beseftte dat hij eigenlijk met die geruststellende berichten en dit teken van leven van Didier gerustgesteld was. Maar toch knaagde er een restje twijfel, zonder dat hij goed wist waarom. Hij las snel verder:

'Ik las in je laatste berichtje dat je de reorganisatie bij de universiteit hebt overleefd. Geen ruiming dus voor jou, haba. Maar zonder dollen mooi voor je, je slaat je er vast wel doorheen! Ook alles goed met Ella?

Met mij gaat het prima. De sfeer aan boord is uitstekend en ik heb nog meer goed nieuws: ik heb een nieuwe scharrel, jaja, hoe kan het ook anders met mijn bijna goddelijke aantrekkingskracht, haba. Jola beet ze en ik ben echt dol op haar, moet je geloven. Je zult de komende tijd vast nog veel meer van haar horen.

Wat me meteen brengt bij het slechte nieuws, want helaas zullen we minder frequent contact kunnen houden. We moeten die goeie ouwe Alex wat meer sparen, ben ik bang. Eén berichtje in de zeven à acht weken, meer zit er helaas niet in. Alhoewel, ik ben wel blij dat ik niet elke week je kleinzielige geleuter hoef aan te horen! Grappje...'

Een steek van teleurstelling trok door Gabriel heen. Nog maar één in de twee maanden bericht! Dat betekende nog maar twee of drie keer een teken van leven voor hij Mars zou bereiken. En hoe zou het zijn als ze straks eenmaal hun kolonie stichtten? Gabriel voelde opeens maar al te erg hoeveel lichtjaren hem en zijn broer van elkaar scheidden en miste hem opeens heel erg... Met brandende ogen las hij de laatste regels:

'Doe in ieder geval de groetjes van me aan iedereen, broer. Hou moed, dat doe ik ook met Jola aan mijn zijde. Met haar wordt de leegte van de ruimte draaglijk, weet je, en sterker nog, vergeet ik zelfs Tessa! Als ik haar kus, dan vergeet ik Tessa's kus en als ik haar spreek, dan vergeet ik Tessa's stem! – Groet, je broer Didier.'

Het duurde misschien wel een eeuwigheid voor Gabriel beseftte hoe hij telkens weer de laatste zin overlas. Het leek alsof het in de kamer opeens tien graden kouder was geworden, alsof hij hier al uren zat en de thermostaat uit was geslagen en koude rillingen trokken over zijn lijf. Hij knipperde met zijn ogen en keek opnieuw op het scherm. Het stond er nog steeds: *Als ik haar kus, dan vergeet ik Tessa's kus en als ik haar spreek, dan vergeet ik Tessa's stem.* Gedachten schoten door zijn hoofd. Kon Didier het gekscherend bedoeld hebben? Maar het sloeg nergens op, echt nergens op!

Beelden schoten op voor zijn ogen. Beelden van hun gezinsleven vroeger, voor het tragische ongeluk van hun ouders. De warme woonkamer en het bijkamertje met de oude bank. Hoe vaak was het niet geweest dat Gabriel naar beneden kwam uit zijn slaapkamer voor het avondeten, waar hij uren had besteed met het lezen van sciencefiction, en dat Didier daar op die bank lag, met zijn hond knus tegen hem aan gevleid. Iedereen in hun gezin had van die hond gehouden, om de levenslustigheid, het zachte karakter en het onvoorwaardelijke vertrouwen dat het dier in je stelde, maar Didier onmiskienbaar nog het meest. Ze waren onverbreekelijk en toen die dag kwam dat de hond, inmiddels bejaard en aangetast door ziekte, ten slotte een spuitje kreeg, stond in Gabriel's geheugen gegrift als één van die weinige momenten dat hij niet jaloers was op zijn broertje.

Gabriel had door de tranen in zijn ogen moeite om nog een keer scherp te stellen op die ene zin. *'Tessa's kus'*, stond er, net zoals in de vorige email. Het was een begrip geweest in hun gezin: hoe Didier zijn hond had geleerd op het commando 'kus' haar snuit kort tegen diens mond drukte, een nonchalante maar veelbetekenende blijk van genegenheid tussen Didier en zijn hond Tessa.

'Tessa's stem', het was belachelijk. Een koud vermoeden zwol op in zijn brein. Koortsachtig las het hele bericht nog eens door. Er vielen hem opeens veel meer dingen op: '...daar heb je vast wel van gehoord...' las hij nog eens. Hoe kon Didier eigenlijk raden wat er op aarde gebeurde? En de grapjes die werden gemaakt, niets origineels, alleen maar wat hij ook al eerder had gezegd... Het klopte gewoon niet! Het voelde niet als hem...

Hij opende een webbrowser en ging het internet op. Hij had maar een paar minuten nodig

om zijn vermoedens nog verder aan te wakkeren. Het wemelde er van de berichten over hoe de ENA alles deed om het fiasco met de Alexander toe te dekken en de boel te bedriegen. In wat voor bochten ze zich wrongen om goed weer te blijven spelen, het stond er allemaal... Hij bleef hij maar rondsurfen, en hoe meer hij las, hoe radelozer hij werd.

Zijn concentratie werd pas verbroken toe hij een hand op zijn schouder voelde. Hij schrok op, draaide zich om en merkte dat Ella achter hem stond, de jas nog aan en met een bezorgde vragende blik in de ogen.

“Het is mijn broer”, wist Gabriel uit te brengen met krakende stem terwijl hij rillend opstond, schokkerig als een slecht bestuurde marionet, “Hij, hij is...” Het beeld van een vrolijk lachende Didier verscheen voor zijn netvlies, zijn succesvolle broer, zijn... ongelukkige broer... Het besef hoe belachelijk zijn eeuwige jaloezie op hem was stak hem als een bij en hij barstte in tranen uit. Ella opende haar armen.

Het laatste woord dat hij nog wist uit te brengen voor hij in huilen uitbarstte, werd gesmoord in Ella's jas.

☞ De eieren ☜

“Kijk eens wat ik hier vind”, zei John. Hij stond tussen wat struikgewas, zo’n twintig meter van de omgevallen boomstam waarop Tekla zich vermoeid had neergezet. Zijn rode t-shirt was nog net zichtbaar tussen de bladeren.

“Wat is het, schat?”, vroeg Tekla nauwelijks geïnteresseerd, terwijl ze met anatomische precisie een mandarijntje pelde. Ze voelde zich moe en had behoefte aan een pauze. Toen ze vanochtend hadden besloten een wandeling te maken in het bos, had ze nog niet vermoed dat het zo’n zware tocht zou worden. Na een wandeling van al bijna twee uur waren ze nogal ver afgedwaald in het bos. Er was waarschijnlijk geen levende ziel in de wijde omgeving.

“Het zijn eieren”, klonk de gesmoorde stem van haar man vanuit de bosjes.

“Kom je fruit nou opeten...”, zei Tekla met een vleugje irritatie.

“Nee, kom eens. Dit is echt...” John maakte zijn zin niet af en slaakte een verschrikte kreet. Tekla legde het mandarijntje weg en stond verontrust op.

“John?”

Ze hoorde niets en zag hem ook niet meer. Meer geërgerd dan echt bang schudde ze haar hoofd en werkte zichzelf door de bosjes. Opgelucht zag ze dat John gehurkt zat voor de brede stam van een forse eik.

Haar man draaide zijn hoofd naar haar om, met een verbaasde blik in zijn ogen.

“I-ik kreeg iets in mijn gezicht, toen ik één van die eieren wilde pakken. Het leek wel...”

Hij maakte zijn zin wederom niet af, blijkbaar afgeleid door het ei dat hij in zijn hand had.

“Wat leek het wel?”, vroeg Tekla vermoeid, die wilde dat ze ergens anders was.

“Alsof die eieren ter verdediging iets in mijn gezicht spoten.”

Tekla lachte, “Dat is bespottelijk, John.” Haar blik viel op het ei dat John aaide alsof het een huisdier was. Het was een raar ei, dat moest ze nageven. Zo groot dat John het met twee handen nog net kon omvatten. Groenig, met zwarte punten erop. Ze had geen idee van welk

dier deze moest zijn.

“Het maakt ook niet uit, het deed geen pijn”, vervolgde John, terwijl hij het ei weer teruglegde in een wirwar van takken en twijgen dat met een beetje fantasie was aan te merken als een nest.

Tekla draaide zich al weer half om, “Gaan we?”

John, nog steeds gebogen boven het hief zijn hand achterwaarts op, zoals hij altijd deed als hij bezeten was door iets. “Nog even.”

“Nog even wat?” Tekla’s irritatie was nu duidelijk hoorbaar.

“Ik probeer uit te knobbelen hoe ik ze allemaal mee krijg.”

Tekla draaide zich als door een wesp gebeten om. “Je gaat me toch niet vertellen dat je ze meeneemt, hè?”

John keek haar glimlachend aan, “Ik kan ze hier toch niet onbeschermd achterlaten? Wie weet wat er dan mee gebeurt...”

Tekla keek hem verbaasd aan. Ze was inmiddels bekend met John’s tijdelijke bevliegingen, maar tot nu waren die beperkt gebleven tot elektronische gadgets of dingen met de computer of de auto. Mannendingen. Nog nooit had John enige bijzondere interesse getoond in de levende natuur.

“Ik heb het, geef me je tas.”

Ze wist even niet waar hij het over had. Toen merkte ze dat ze de rugzak om haar schouder had geslagen. Zo goed als leeg, want alle etenswaren lagen uitgestald bij de omgevallen boomstam.

“Die vieze dingen in mijn goeie tas?”, zei ze vol walging.

“Ja, dat maken we thuis wel schoon. Kom nu maar!” John had nu die onverbeterlijke blik in zijn ogen die hij altijd had als hij zijn zinnen op iets had gezet. Tegenstribbelen was zinloos, wist ze.

Met een nijdige zwaai gooide ze de tas zijn kant uit. John begon er uiterst omzichtig de eieren in te leggen. Er was iets in zijn blik dat ze niet kon thuisbrengen. Iets onbekends, waar ze bijna bang van werd...

Ze begon terug te lopen naar haar picknickplek en besloot er niet meer aan te denken.

Die maandagavond had Tekla net het avondeten gereed, toen John de woonkamer kwam binnenlopen. Hij had twinkelende ogen van opwinding en een grote doos onder zijn armen geklemd.

“Hoi. Kijk eens wat ik heb gekocht?”

Tekla veegde haar handen af aan haar schort en liep dichterbij. John zette de doos op de

grond en maakte die aan de bovenkant open. Een machine, was alles wat Tekla ervan kon maken. Was John weer eens gegrepen door een nieuw elektronisch snufje? Het was bijna geruststellend: John doet weer normaal.

“En, weet je wat het is?”, vroeg John enthousiast. Ze schudde met haar hoofd.

“Het is een broedmachine!”

“Een wat...?”

John keek haar monter aan, “Ik ga proberen de eieren uit te broeden. Zien wat er gebeurt... Het is ook zonde ze zo in de garage te laten liggen...”

Tekla was die gekke eieren alweer bijna vergeten.

“Gooi die toch in de groene container, John. Wat hebben we eraan? Het zijn vast wat gewone ganzeneieren of zo...”

John keek haar verontwaardigd en verwijtend aan, alsof hij wilde zeggen: “Hoe heb je dat nou kunnen zeggen?”

Tekla maakte een boze armbeweging. “Als je het zonde vind, ga je er toch mee naar een kinderboerderij of zo? Ik wil zo’n broedmachine hier niet.”

“Hij staat maar in de garage”, zei John. Hij pakte de doos alweer op om ermee we te lopen. “Hou jij het eten even warm, dan installeer ik dit beestje even. Zo gepiept!”

En voor Tekla het wist was hij alweer weg. Ze bleef een tijd staan, serieus overwegend of haar man zijn verstand begon te verliezen.

Het was ergens diep in de nacht van woensdag op donderdag toen Tekla met een schok overeind schoot in bed. Ze zweette over haar gehele lichaam en voelde haar hart bonzen. Ze probeerde haar ademhaling weer onder controle te krijgen, terwijl ze in het duister staarde. Zo’n nachtmerrie had ze nog nooit gehad. Ze wreef in haar ogen. Godallemachtig...

John lag nog naast haar te slapen, maar eveneens nauwelijks rustig. Zelfs in het donker zag ze de betrokken grimas op zijn gezicht en de wilde bewegingen van zijn ogen onder de oogleden.

Verontrust schudde ze hem wakker. Hij slaakte wat verwarde kreten en keek toen Tekla verwonderd aan.

“Nachtmerrie?”, fluisterde ze.

John knikte langzaam. “Jij ook”, zei hij als een constatering.

“De hevigste ooit”, zei Tekla. “Het ging over... monsters ... met van die grote vleugels als van vleermuizen...”

John knikte. Tekla vertelde door over wat ze allemaal in haar droom had gezien. Hoe de monsters weerloze mensen aanvielen. En hoe ze met hun afzichtelijke malende kaken die vervolgens verslonden en leegzogen.

“Maar het meest erge van alles, waren die...”

“...wezenloze felrode ogen”, vulde John aan, “van die ogen zoals vliegen die hebben...”

Tekla keek hem verbaasd aan, “Hoe weet je dat?”

John legde een arm om haar schouder, “Omdat ik dezelfde droom heb gehad.”

Ze bleven lange tijd roerloos liggen, diep onder de dekens en elkaar stevig vasthoudend.

Het was zaterdag toen Tekla in haar oude Hondaatje Civic (‘Visstick’, noemde ze ‘m altijd) terug van haar werk op de kaasboerderij naar huis reed. Ze repeteerde nog eens wat ze tegen haar man wilde zeggen als ze thuis kwam. John, ik wil die eieren het huis uit. Als niet vandaag dan wel dit weekend! Op de één of andere manier vind ik ze echt heel onplezierig, naar zelfs. En die stomme broedmachine neemt ook veel te veel plaats in, de garage staat al ramvol. Weet je eigenlijk wel dat we allebei slecht slapen sinds we die verdomde eieren in huis hebben? Nachtmerries hebben? Ik heb er gewoon een slecht gevoel over, John. Het is die eieren eruit, of ik eruit!

Zoiets zou het moeten worden. Als ze het er al allemaal tegen hem uit kreeg, want John leek de laatste tijd nauwelijks nog aandacht voor haar te hebben. De laatste avonden dat ze thuis waren, ging hij wel drie of vier keer kijken hoe “de eieren erbij lagen”, zoals hij het zelf zei. Ze hadden gisteravond nog afgezegd voor de verjaardag van een vriendin, zogenaamd door een buikgriepje van John. Maar ze vroeg zich af hoe ziek hij echt was geweest. Ook die avond was hij bijna niet bij de eieren weg te slaan geweest.

Tekla reed hun straat in en zag de Lexus van John meteen geparkeerd langs de straat staan. Hij was dus gewoon thuis. Een beetje zenuwachtig draaide ze het inrit van hun woning op en zag dat de deur van de garage wagenwijd open stond. John was aan het opruimen geweest; wat heet: zelfs de broedmachine was weggehaald. Vreugde maakte zich van haar meester. Zou John ook zelf eindelijk tot de enige verstandige conclusie zijn gekomen?

Eenmaal uitgestapt zag ze dat de broedmachine inderdaad weg was. Goddank, dacht ze. Ze liep het huis binnen, maar ze kon John nergens vinden. Ze begon hem te roepen. Ten slotte klonk er een gesmoord antwoord van boven.

Ze rende de trap op en vond hem in de logeerkamer. Haar adem stakte in haar keel. Het logeerbed was op haar kant gezet, en op die plaats stond nu de broedmachine. En hierin lagen de eieren, die verdomde eieren.

“W-wat?”, haperde ze.

John stond op en klopte zijn handen af aan zijn broek. “Hoe vind je het?”

“Hoe vind je het?”, herhaalde ze hem, “Verschrikkelijk! Ik wil dat ding hier weg, meteen!”

“Hier zijn de eieren veiliger en warmer”, deelde John haar mee, alsof hij haar protest niet had

gehoord. Tekla hapte naar adem en kon niets meer uitbrengen.

“En ze zijn dichterbij, zodat ik ze beter kan beschermen”, voegde John hier aan toe.

“Ik wil die eieren het huis uit!”, gilde Tekla nu woedend. John schrok op alsof hij in een soort roes had gezeten en keek haar verwonderd aan. Toen veranderde zijn blik in een mengeling van woede en angst.

“Je blijft van de eieren af, Tekla!” De manier waarop hij het zei, gaf Tekla kippenvel. Het was bijna... boosaardig... Voor het eerst in hun vijf jaar huwelijk was ze een beetje bang voor John. En dan maakte haar weer boos.

“Oh, je zoekt het maar uit...”, gromde ze en ze draaide zich op haar hakken om en liep weg.

Die nacht kwam ze pas laat thuis. Ze was wezen uithuilen bij Karin, een vriendin. Kannen thee hadden ze samen gedronken, terwijl Tekla haar hele verhaal had verteld. En Karin had ten slotte haar verzekerd dat er toch niets ergs kon zijn aan een paar eieren en dat ze moest proberen in een goed gesprek met haar man tot een verstandige oplossing te komen. Een huwelijk kon toch niet stuk lopen op een paar eieren?

Om John niet wakker te maken, deed ze het licht in de slaapkamer niet aan en kleepte zich in het donker uit. Net toen ze onder de lakens wilde glijden, schrok John wakker.

“De eieren”, bracht hij uit. “Je hebt toch niet...”

Tekla voelde de woede weer in haar opborrelen. “Zou je niet eerst vragen waar ik geweest ben en of alles goed met me is, voor je weer...” Ze stopte halverwege in haar zin. John luisterde niet eens, hij was al uit bed verdwenen en snelde de kamer uit. Met een verloren gevoel trok Tekla de lakens zo ver mogelijk over zichzelf heen en probeerde het weer warm te krijgen. Ze besepte dat ze er voor het eerst serieus over nadacht haar man te verlaten.

John kwam even later de kamer weer binnen, blijkbaar gerustgesteld dat zijn dierbare eieren onbeschadigd waren. Hij kroop weer het bed in.

“Ik beloof je Tekla, als je aan die eieren komt, zwaait er wat!” Hierna draaide John zich van haar af om door te slapen. Tekla bleef stijf liggen en liet de ijzige mededeling nog vele malen door haar hoofd spoken voor ze in een verwarde slaap viel.

Opnieuw kreeg ze een nachtmerrie, nog veel heftiger dan tevoren. In deze droom was ze er niet meer getuige van hoe de gevleugelde monsters andere mensen verslonden. Nee, nu was ze zelf het slachtoffer. Ze bevond zich in een naamloze, donkere stad en door welke straat of steeg ze ook probeerde te vluchten, overal doken de vreselijke roodogige wezens op. Met de vleermuismonsters achter zich probeerde ze over een gazen hek te klimmen, maar gleed weg. Ze viel hard achterover op de straatstenen. Felle pijn flitste door haar lijf. Voor ze iets kon

doen landde er zo'n monstervleermuis boven op haar. Hij boorde zijn klauwen diep in haar vlees en ze besepte dat ze geen kant meer uit kon. Het beest maakte een hoog geluid, als een overwinningskreet. Toen boog het zijn kop naar voren. De kaken, bestaand uit drie rijen met puntige roofdiertanden, bewogen zich uiteen, klaar om haar vlees uiteen te rijten en te verslinden en haar bloed te drinken.

Op dit moment werd ze wakker. Het duurde even voor ze besepte dat het hoge geluid dat ze hoorde haar eigen gegil was. Ze trilde over haar hele lijf, voelde haar hart als een bezetene bonken en was doorweekt van het zweet.

Zonder dat ze het wilde herinnerde ze zich weer die vreselijke monsters. Vol afschuw draaide ze zich om en schudde woest John's arm. Toch duurde het nog even voor hij wakker werd.

"John, de monsters, de monsters!" Ze had zich half opgericht naast hem en ratelde over haar nachtmerrie.

Haar man glimlachte en legde een hand op haar schouder. "Rustig, maar, het was maar een nachtmerrie, ga maar weer slapen".

Hij praatte als een leraar tegen een trage leerling en niet als de verschrikte echtgenoot die hij had moeten zijn.

"Slapen?", Tekla gilde bijna, "Hoe kan ik in hemelsnaam nog slapen? John, help me..."

John streek met zijn hand langs haar natte haren, "Tekla toch", glimlachte hij, "morgen is alles goed. Morgen wordt een mooie dag. Dan komen de eieren uit, dat weet ik zeker!"

Tekla sloeg woest zijn hand weg, "Hou toch op met die vervloekte eieren!" Beseffend dat ze aan John geen enkele steun had, stapte ze uit bed.

Die nacht zou ze niet meer in bed komen. Voor ongeveer een uur bleef ze rusteloos door de woonkamer ijsberen, niet wetend wat te doen. Ten slotte besloot ze televisie te kijken om haar malende gedachten tot rust te krijgen. Uiteindelijk viel ze in een roes op de bank in slaap.

Toen Tekla wakker werd door het heldere licht dat door de kieren van de gordijnen de woonkamer in scheen, was haar eerste gevoel er bijna één van opluchting: ze had de dag gehaald. Meteen besepte ze hoe absurd dat was. Ja, ze had de ochtend gehaald, bedacht ze cynisch, maar hoe: ze voelde zich geradbraakt en tien jaar ouder.

Na meer dan een kwartier voor zich uit te hebben gestaard, stond ze op en liep naar boven, proberend haar zenuwen in toom te houden. Het verbaasde haar niet eens dat ze John in de logeerkamer aantrof op zijn knieën voor de broedmachine.

"Zo, heeft meneer wèl goed geslapen?"

John keek haar verstoord aan en leek zich helemaal niet schuldig te voelen. Hij stond op en spreidde zijn armen.

“Ik wil dat je weggaat uit deze kamer”, zei hij toonloos, “ik wil niet dat je de eieren beschadigt.”

“Eieren, eieren?” De woede barstte in volle hevigheid los in Tekla, “Jij denkt alleen maar aan die eieren? Krijg de klere, klootzak!” Ze had niet verwacht het ooit tegen John te zeggen, maar hij leek niet in het minst aangedaan. Hij liep met gespreide armen op haar toe, als een voetbalsteward, die een amokmakende supporter van de aanhang van de andere club weg houdt. Het maakte haar nog woester.

“Stik er maar in, John!” Ze stapte naar voren en duwde hem met onvermoede kracht omver. Hij viel achterover en moest een rare halve pirouette in zijn val maken om niet midden op de broedmachine te vallen. Hij raakte het ding toch nog half met zijn arm. Het apparaat schudde hevig op het tafeltje waar het op stond maar bleef ternaauwernood staan.

En nu, eindelijk, werd John boos. Hij sprong op en voor Tekla het wist sloeg hij haar hard in het gezicht. Met zijn vuist! Ze viel achterover de overloop op en op hetzelfde moment werd de deur van de logeerkamer met een harde klap dicht gesmeten. “Verdwij!” brulde hij haar na, met een stem die ze niet eens als de zijne herkende.

Maar dat was precies wat Tekla ook wilde. Met een van pijn kloppende kaak en tranen die brandden achter haar ogen, graaide snel wat kleren bij elkaar en maakte dat ze weg kwam.

Toen ze met een woedende snelheid haar Visstick achterwaarts de inrit af reed, zag ze met een half oog dat haar buurman verbaasd op keek vanuit zijn tuin. Ze wist wat hij dacht: Zo kennen we haar toch niet, het is toch zo’n keurige meid. Maar het deerde haar niet; daarvoor waren haar huidige problemen veel te groot. Ze gaf een dot gas en spoot weg de straat uit. Met tranen die rijkelijk over haar wangen vloeiden vluchtte ze van haar huis, haar huwelijk en John. Maar bovenal vluchtte ze voor de eieren.

Naderhand had Tekla zich meer dan eens afgevraagd of ze op dat moment iets had kunnen doen om de rampzalige ontwikkelingen die zich zouden gaan voltrekken te voorkomen. Ze had de politie erbij kunnen halen, natuurlijk. Of ze had een troep vrienden kunnen optrommelen om John weg te slepen van zijn broedmachine. Het zou niet onmogelijk zijn geweest hem te overmeesteren en om vervolgens de broedmachine en zijn kwaadaardige inhoud te vernietigen. Maar dat alles had Tekla niet gedaan. Omdat ze bang was natuurlijk, maar vooral omdat ze niets van dit alles begreep! Ze was totaal verward door het volstrekt irrationele gedrag van John. Waarom had hij zelf niet ook gevoeld dat er iets boosaardigs was aan die eieren? Hij had dezelfde nachtmerries gehad! Waarom had hij haar niet gesteund in haar oordeel de eieren weg te doen? Waarom had hij haar afgelopen nacht niet getroost, na die vreselijke nachtmerrie? Ze wist het niet, ze kon er eenvoudigweg niet bij. Haar lieve, zachtaardige John! En daarom,

omdat ze feitelijk een volstrekt verward emotioneel wrak was, had ze niet gedaan wat nodig was, en was slechts gaan uithuilen bij Karin.

Ach, had ze toen maar geweten wat ze inmiddels wist. Maar ja, de dingen gaan zoals ze gaan, zeggen ze. En toen ze het uiteindelijk beseftte, die vroege zondagavond, was het al te laat geweest...

Ze zaten die vroege zondagavond op de bank in Karin's woonkamer: Tekla ineengedoken en zacht snikkend en haar vriendin met een beschermende arm om de schouder. Dit tafereel had wellicht nog even kunnen doorgaan, als ze niet werden opgeschrikt door het geluid van een dichtklappende deur. Het was Karel, de vriend van Karin, die de woonkamer kwam binnen lopen.

"Wat is er hier aan de hand?", vroeg hij oprecht bezorgd.

Karin streek Tekla's haren recht en zei veelzeggend: "problemen met haar man... alweer..."

"Mijn God", zei Karel zacht terwijl hij neerzakte op een stoel, "en ernstige ook, zo te zien..."

"Vertel je verhaal nog een keer, Tekla. Toe, dat lucht op", drong Karin aan.

En Tekla begon te vertellen. Ze vertelde over de wandeling, dat John was weggelopen, had geroepen dat ze moest komen kijken en toen...

Ze stokte. Het idee dat ze kreeg stond opeens haarscherp op haar netvlies. Hoe had ze dit tot nu toe over het hoofd kunnen zien? Het had een onbetekenend detail geleden, maar opeens...

"Waar denk je aan?", vroeg Karel zacht.

"John, h-hij schrok ergens van", bromde Tekla, wiens hoofd omtolde van de gedachten, "Toen ik bij hem kwam zei hij dat hij in zijn gezicht was gespoten door de eieren. Belachelijk dacht ik natuurlijk, maar..."

"Maar?", vroeg nu ook Karin.

"Wat nu als dat niet zo was?" Tekla hief zich overeind uit de bank, "Wat nou als er echt iets in zijn gezicht spoot?"

"Gif...", opperde Karel.

"Nee. Geen gif. Wat nou als dat een soort... drug was? Dat zou zijn gedrag kunnen verklaren..."

"Maar eieren die drugs spuiten...", mompelde Karin, "dat is echt bespotten..."

Tekla hief haar hand op om haar de mond te snoeren, "Nee, opeens wordt alles duidelijk voor me. In zekere zin was dat goedje dat in John's gezicht werd gespoten een soort verdedigingsmechanisme. Denk je eens in... De persoon die de eieren bedreigt, door er te dicht in de buurt te komen, wordt bespotten met een soort drug. En die zorgt ervoor dat

diegene opeens juist heel beschermend voor die eieren wordt. Denk je eens in...”

Karin en Karel keken haar sprakeloos aan.

“Dat verklaart alles. Waarom John persé die eieren mee wilde nemen en er steeds verder in ging ze te beschermen... Zelfs ten opzichte van mij...”

Tekla voelde zich gloeien van opwinding. Eindelijk begreep ze het. En tot haar grote vreugde was John, de man waarvan ze nog steeds hield, niet zelf dader, maar eerder een slachtoffer... Arme, arme John...

Opeens verstarde ze door wederom een plots opkomende gedachte. Ze sprong op uit de bank.

“We moeten naar mijn huis, nu!”

“Maar...” Karin keek haar aan alsof ze vermoedde dat ook zij nu haar verstand had verloren.

“De eieren, ze zouden vandaag uitkomen! Maar misschien is het nog niet te laat!”

“Te laat? Waarvoor?”

“De vleermuismonsters”, zei Tekla voor wie alles nu zonneklaar was, “die uit mijn dromen. Daar zijn die eieren van! En John broedt die monsters uit!”

Nog geen tien minuten later stopte Karel de auto vlak voor het huis. Er was op het eerste oog niets bijzonders te zien. Tekla sprong uit de auto en rende het pad naar de voordeur op. Toen ze omkeek zag ze dat Karin bij de auto was blijven staan. Ze was zo te zien doodsbang.

“Wacht maar hier”, riep Tekla.

Karel stapte de auto uit, “Nee, wacht, ik ga mee!” Hij rende op haar toe, de bezorgde waarschuwingen van Karin grotendeels negerend.

Tekla wachtte ongeduldig, terwijl de angst om John haar keel dichtkneep. Tenslotte liep ze samen met Karel op naar het huis. Tekla draaide voorzichtig de sleutel om, alles verwachtend. Maar het was muisstil toen ze de hal in stapten. Doods. Ze riep John's naam, maar kreeg geen enkele reactie. Ik ben te laat!, dacht ze.

Ze maakte voor Karel een gebaar richting de trap, om de een of andere reden niet tegen hem pratend, en begon die te beklimmen. Ze vreesde heel erg dat zo'n vreselijk vleermuismonster haar op de trap zou bestormen. Maar alles bleef rustig... Met Karel op een meter afstand bereikte ze de overloop. De deur van de logeerkamer stond open, zag ze. Op haar tenen liep ze er naar toe. Toen ze bij de deuropening was aangekomen nam ze eerst een teug adem voor ze het aandurfde een blik in de ruimte te werpen. Niets. Zelfs geen gebrom van de broedmachine, want die stond uit... Maar dat was ook niet meer nodig. In de broedmachine lagen alleen nog een paar opengebroken schalen. Wat het ook was wat er in had gezeten, het was weg... “Shit”, vloekte ze binnensmonds.

“Wat zie je?”, vroeg Karel veel te hard.

“De eieren, ze zijn uitgekomen.”

Karel keek nu ook de logeerkamer in, “Oh, dan komen we vast in de badkamer een stel vrolijke gansjes tegen, durf ik te wedden...” Hij probeerde te glimlachen, maar zijn lach zag eruit als een grimas. Ook Karel voelde dat er meer aan de hand was. In het huis hing een naargeestige sfeer. Zoals je moest voelen als agent als je op de plaats rondliep waar een moord was gepleegd, dacht ze onbewust.

“De slaapkamer”, fluisterde Tekla. Ze vreesde heel erg wat ze daar zou aantreffen, maar ze móest het weten.

Ze liep voorzichtig verder tot ze voor de slaapkamerdeur stond, die op een kier open stond. Met één hand duwde ze de deur helemaal open. Toen verstijfde ze en kon ze geen woord meer uitslaan.

“Wat is er?”, vroeg Karel gealarmeerd. Hij bewoog zich half langs haar heen om de kamer in te kunnen kijken. Hij slaakte een verbijsterde kreet van afschuw en even later nog één. Zonder blijkbaar nog macht te hebben over zijn benen wankelde hij achteruit en belandde met een klap tegen een muur. Toen zakte hij ineen op de vloer.

Tekla merkte het niet eens, want ze kon haar blik niet van het tafereel in de slaapkamer halen. Maar het waren nog niet eens de enorme ravage, de vreemde stank, de wild wapperende gordijnen of de met donker, bijna zwart, bloed besmeurde lakens op het bed die haar verontrustten. Zelfs niet de donkere vorm die daar midden op het bed lag en waar ze zichzelf dwong niet naar te kijken. Nee, wat haar ècht verontrustte waren de kapotte ramen. Ze zijn ontsnapt, besefte ze, monsters on the loose. Pas toen het tot haar doordrong dat ze zich nooit meer veilig zou kunnen voelen, begon ze te gillen.

☞ Monowitz ☜

Roerloos keek Toby Messner toe hoe de gevangenen in een eindeloze rij langs hem voorbij schuifelden. Hij had dit altijd één van de moeilijkste momenten gevonden, te zien hoe die nieuwe stoet naamloze gezichten voor het eerst het werkkamp betrad. Al die arme mensen, in wiens ogen hij angst zag, natuurlijk, maar ook nog onberedeneerde hoop. Een hoop die snel zou vervliegen als ze eenmaal begrepen hoe meedogenloos werkkamp Monowitz voor hun zou zijn, wist Toby uit ervaring. Het was diep droevig, hartverscheurend om te beseffen dat waarschijnlijk maar zeer weinigen dit kamp ooit levend zouden verlaten.

Met een gezicht dat uiterlijk geen emotie verried bekeek Toby de onophoudelijke rij mensen, met uitgemergelde ongezonde gezichten, die gekleed waren in vossen die nauwelijks de naam kleding waard waren. "Uitschot, nog minder dan vee", zouden de andere kampbewaarders ongetwijfeld zeggen, en ze zouden het nog menen ook. Toby had weinig pretenties over de SS-soldaten die feitelijk zijn collega's waren, het waren zonder uitzondering misselijk, wrede en maar al te vaak sadistische klootzakken. En voor hun waren deze mensen die hier als gevangenen binnenkwamen, joden, zigeuners en misdadigers, absoluut minderwaardig. De SS-ers was voorgehouden dat de wereld van dit uitvaagsel verschoond moest worden en waren het zonder uitzondering gaan geloven.

Maar Toby kon niet anders dan nog steeds mensen te zien. Ook deze arme gevangenen, hoe afstotelijk ze er ook uit zagen, waren mensen. Bij iedereen waarop zijn oog viel probeerde hij zich voor te stellen wat voor een mens het ooit geweest moest zijn. Zoals die oude kromme man daar met die droeve ogen. Toby kon zich zo voorstellen dat die man in een ander leven, in een leven, een vriendelijke opa was, die op zijn oude dag gebruikte meubels repareerde en de vogeltjes in het park te eten gaf. Of die man daar schuin achter, vreselijk mager en met een hoornen bril op zijn haakvormige neus. Dat was waarschijnlijk ooit een leraar geweest, een leraar geschiedenis wellicht, die op handen werd gedragen door zijn leerlingen, omdat hij zulke

spannende verhalen vertelde. En wat was die arme stakker geweest die voor hem op de grond viel...?

Toby schrok op uit zijn gedachten omdat hij meende dat één van de andere kampbewaarders zijn kant uitkeek. Meteen verstrakte zijn gezicht tot een wrede grijns. Hij stapte naar voren en gaf de gevallen met zijn zware soldatenlaarzen een schop tussen de ribben, niet te hard hoopte hij.

"Macht vort, schweinehund", snauwde hij.

Het deed Toby pijn zich zo te moeten gedragen, maar wat kon hij anders? Wreedheid was hier de norm. Hij kon zich alleen handhaven onder de kampbewaarders, de andere SS-soldaten, als hij even gemeen en harteloos als hen leek. Of misschien wel erger. Hij was tenslotte de jongste en moest zich bewijzen. En misschien vermoedden sommigen wel dat hij geen echte SS-er was. Hij was tenslotte slechts het neefje van een machtige SS-commandant, die hem had willen behoeden voor het Oostfront en hem daarom naar dit kamp had gestuurd.

Het Oostfront, alleen het woord boezemde hem al angst in. Hij wist één ding zeker: alles beter dan dat. Toby had verschrikkelijke verhalen gehoord. Over de bittere Russische kou, over de moordende tochten over de winderige steppen. Over de grimmige strijd met de Russen, die steeds sterker leken te worden. Hij wilde overal liever zijn dan daar, zelfs in dit kamp. Maar dat betekende wel dat Toby zich hier moest handhaven, hoe moeilijk dat ook was.

Toby wist nog hoe hij vroeger op school veel aan toneel had gedaan. Hij had ooit een hoofdrol vervuld in een schoolstuk, waarin hij de gemene sadist had gespeeld. Dat was een raar gevoel, iemand te spelen die zo ver van je af stond.

Feitelijk was wat hij hier deed precies hetzelfde: toneelspelen. Het voelde precies hetzelfde. Alleen was het onbeschrijflijk veel moeilijker. Hij kon nooit het masker laten vallen dat hij voorhield, moest altijd uitkijken zichzelf niet bloot te geven. Vierentwintig uur per dag een ander mens te spelen was ongelooflijk zwaar. En afschuwelijk eenzaam.

Want eenzaam was Toby. In de kille omgeving van Monowitz wist hij dat hij helemaal op zichzelf stond. Hij kon niemand vertrouwen, met niemand praten. Als hij zou proberen een normaal gesprek met een gevangene aan te knopen zou dat door de andere soldaten worden gezien. Die dat misschien wel door zouden spelen naar de kampcommandant, die moest oordelen of hij geschikt was voor zijn werk. Wie weet of ze zouden pleiten voor overplaatsing...

Maar met de andere soldaten kon hij eveneens niet praten. Ja, hij sprak wel soms met hun, maar praatte niet met ze. Hij voerde constant toneelstukjes op. Zei grove dingen over de gevangenen, maakte lompe grappen. Maar nooit praatte over wat hem werkelijk bezighield. Zijn gekmakende eenzaamheid, bijvoorbeeld.

De stoet nieuwe gevangenen was nog immer niet aan haar einde gekomen en Toby bleef besmuikt toekijken, onderwijl eens een gevangene schoppend of een ruwe vermaning snauwend. Hij werd steeds droeviger van die oneindige stoet verdoemden. Niet alleen door het onbeschrijflijke menselijke leed, ook omdat hij zelf leed: hij smachtte naar onmogelijke liefde. Hij wist zeker dat er daar tussen de stoet jongens liepen die leken op hem. Jongens die hem graag in de armen wilden sluiten en konden troosten. Jongens die hem voor even konden vergeten hoe verschrikkelijk lelijk en kil de wereld was.

Toby smachtte naar zo'n jongen en hij zocht naar ze. Iemand op verliefd op te worden. Vaak meende hij ze te zien. Een smalle frêle gestalte met donkere ogen in een fijn gevormd gezicht. Hoe vaak Toby al niet had gedroomd zo iemand uit de stoet weg te halen. Hoe hij een geruststellende arm om zijn schouders zou slaan. Hoe ze gewoon wegliepen uit alle ellende, zonder te worden tegengehouden. Weg, ver weg, heel ver weg van deze kwade plek. Tot ze uiteindelijk bij een oord waren aangekomen waar de zon wel scheen. Waar niet het lawaai van geschreeuwde bevelen klonk. Waar niet de misselijkmakende stank van dood en verval hing. Waar de bodem niet dor was, maar begroeid met vol, heldergroen gras. Dat was de plaats waar ze zich konden neervleien, zij tweeën. En daar zou hij zijn mond tegen zijn volle lippen drukken...

Hoe anders was de werkelijkheid? Hoe kon hij ooit zo iets doen? Het was hem onmogelijk zijn dekking maar ook een moment te laten zakken, niet in deze meedogenloze wereld. Het zou zijn ondergang betekenen. Hij kon niets doen, niets en dat maakte hem zo wanhopig...

De stoet begon nu echt haar einde te naderen. Toby bedacht wat hem te wachten stond. Straks moest hij, samen met die bruant van een Huppner zijn ronde doen door de woonbarakken. Toby keek er niet naar vooruit. Ze zouden mensen schoppen die hun armzalige bedplank niet op orde hadden en ze zouden verwensingen schreeuwen. Zo ging het immers altijd.

Toby probeerde er niet aan te denken en zijn blik gleed weer op de massa langs schuifelende gevangenen. Toen voelde hij opeens een steek in zijn buik. Daar, nog geen tien meter van hem vandaan. Een jongen, ogenschijnlijk ongeveer even oud als hij, of iets jonger. Ondanks dat zijn haar kortgeschoren was, zag hij meteen dat de jongen goudblond haar moest hebben. Zijn gezicht stond vermoeid, maar zijn ogen leefden, sprankelden bijna. Die ogen! Prachtig helder blauw, als het pure water van een ijsrivier. Het was vertederend om te zien hoe levenslustig de jongen nog steeds om zich heen keek, zelfs in deze verschrikkelijke situatie. Het was een onbevangenheid die hij nog maar zelden zag.

En die ogen... Die prachtige ogen, omlijst door lange wimpers, gelegen in een gaaf ongeschonden gezicht. Toby probeerde zich voor te stellen hoe zacht zijn jongenswangen zouden aanvoelen onder zijn strelende vingers...

Toen merkte hij opeens dat de jongen hem bevreemd aankeek. Eerst een beetje verbaasd, toen vragend, bijna smekend. Alsof hij hulp bij hem zocht. Tovy besepte dat hij zich teveel had laten gaan, hij was even uit zijn rol gevallen. Meteen verstrakte zijn blik en gemeen keek hij de jongen aan. De jongen keek van hem weg en Toby zag in zijn ogen de gepijnigde blik. Het sneed dwars door zijn ziel. Toen de jongen op twee meter van hem vandaan liep, stapte hij naar voren en gaf hem een forse duw tegen de schouder.

"Weiter laufen", gromde hij. Maar intussen voelde hij een tinteling in de hand waarmee hij de jongen had aangeraakt.

Die nacht droomde hij over hem. Hij probeerde zich voor te stellen wie hij was. Hij had blond haar en blauwe ogen dat was duidelijk. Een Scandinaviër dus besloot Toby, of nee... een Zweed. Een Zweedse Jood met blond haar, dat was hij. Hoe curieus. Hij herinnerde zich duidelijk de blik in zijn ogen, die intelligentie en tegelijkertijd gevoeligheid had verraden. De jongen had gestudeerd natuurlijk, de kunstacademie waarschijnlijk. Misschien was hij muzikant, of nee... Toby herinnerde zich zijn handen, welgevormde scheppende handen. Hij studeerde voor beeldend vormgever natuurlijk, of misschien wel voor beeldhouwer...

Toby stelde zich voor hoe de jongen nu naast hem lag, hier in zijn bed. Hij voelde bijna zijn lichaamswarmte. De jongen had zich van hem afgedraaid en sliep op zijn zij. Toby stelde zich voor hoe zich naar hem toedraaide en hoe vervolgens zijn hand naar de nek van de jongen gleed. Hoe hij zijn zachte huid begon te strelen en hoe de korte haartjes in zijn nek aanvankelijk meegaven onder de druk van zijn hand en hierna weer terugvielen.

Maar de waarheid was anders. De jongen bevond zich gewoon in zo'n overbevolkte slaapbarak. Hij lag op een harde comfortabele plank, en had het ongetwijfeld koud, onder zo'n dun dekentje en in die dunne kampkleding die totaal niet berekend was op het barre klimaat van Polen. Toby besepte dat er zich misschien maar tweehonderd meter tussen hen scheidde, maar het was een onoverbrugbare afstand. Hij herinnerde zich de vertwijfelde, intens teleurgestelde blik in de ogen van de jongen toen hij hem had toegesnuwd en een gemene duw had gegeven en voelde zich opeens zo koud, zo alleen, zo hopeloos.

Hij hilde zich zacht in slaap.

Het toeval dat hem de volgende dag ten deel viel, vervulde Toby aanvankelijk met vreugde. Het was een ellendige ochtend geweest. Hij had zich licht in zijn hoofd gevoeld, ziek en

misselijk, toen hij schijnbaar emotieloos het ochtendappèl aanschouwde. Achthonderd magere lijven in wanstaltige kleding die zich zo goed als mogelijk hadden opgesteld in rechte rijen en ondertussen probeerden de kou uit hun lijven te houden. Zinloos wist Toby, het was een barre winterse ochtend, waarin zelfs de kampbewaarders, in hun met dons gevoerde overjassen, moeite hadden zich warm te houden. Maar toen waren hem de nieuwe gevangenen toebedeeld aan zijn werkploeg. Van de twintig man die onder zijn hoede vielen waren er de vorige dagen acht uitgevallen. Vier waren er ziek geworden, de andere vier hadden zich schuldig gemaakt aan diefstal en waren een paar dagen geleden geëxecuteerd. De nieuwe gevangenen die gisteren waren aangekomen moesten de leemtes invullen. Zo ging het tenslotte altijd.

Maar deze ochtend ging anders dan anderen en dat alles door maar één oorzaak: zijn jongen, de Zweedse blonde jood, was toegevoegd aan zijn werkploeg! Het was een ongelooflijk toeval. Of misschien ook niet... Toby probeerde zijn gezicht onbewogen te houden, terwijl zijn kapo, een walgelijke Oekraïner, Sedov genaamd, zijn werkploeg in gelid voor hem opstelde. Het viel hem zwaar niet zijn blik steeds te laten afdwalen naar de jongen, die onophoudelijk stampte met zijn voeten en blies in zijn handen in een poging het een beetje warmer te krijgen. Wat was hij mooi, zo met die rode blos op zijn wangen van de kou. Toby voelde medelijden met de jongen. Hij beseftte dat hij wel eens niet alleen blij was dat dit was gebeurd. Hoeveel moeilijker het voor hem werd zijn toneelspel overeind te houden nu die jongen zo dicht bij hem was... Die jongen, waar hij gisteren, nou ja... verliefd op was geworden.

Tenslotte vertrokken ze richting de fabriek, of beter gezegd: de fabriek in aanbouw. Alle gevangenen in Monowitz werden gebruikt om een fabriek in synthetische rubber te realiseren. Een fabriek die ooit banden moest leveren voor de legervoertuigen in het leger van de Führer. Als het nog ooit zo ver zou komen... De bouw van de fabriek schoot door het winterweer niet echt op en was al verscheidene keren geraakt door Engelse bommenwerpers. De absurditeit van dit alles, had Toby zo vaak bedacht. Wat had het allemaal voor een zin? Wat was dit voor een wrede spel? Natuurlijk zou de fabriek nooit gaan functioneren. Toch bleven de Duitsers er gevangenen te werk stellen. Nog steeds vielen er vele slachtoffers. En voor wat? Toby was er van overtuigd dat ze de oorlog zouden verliezen. Het zou geen jaren meer duren. Hoe kon het anders? Deze hel op aarde kon toch niet immer voortduren? Toby nam plaats in één van de jeeps die de stoet arbeiders richting de fabriek leidde. Hij wist alle gedachten van zich af te zetten en voerde zijn gebruikelijke act op tegen de andere SS-soldaten in de auto. Het ging hem nog goed af, gezien de storm die door zijn hoofd woei.

De dagen die volgden bleven moeilijk voor hem, de moeilijkste ooit zelfs. De jongen bleef maar in zijn hoofd zitten. Hij droomde over hem, elke avond. En elke avond die hij weer,

moederziel alleen liggend in zijn veldbed, doorbracht werd hij eenzamer.

Maar er was meer dat hem bezighield. Hij maakte zich zorgen over de jongen. Hij leek niet te kunnen aarden in het kamp. Toby had hem nauwlettend in de gaten gehouden en de bekende tekenen gezien. Ten eerste droeg hij kapotte schoenen, hetgeen vreselijk gevaarlijk was. Kapotte schoenen betekende vocht dat naar binnen drong, betekende bevroren, rottende voeten, betekende het begin van het einde. En dan zijn kleding. De jongen droeg een armzalig gevangenenentue dat in een slechte staat verkeerde. De winterse wind moest er dwars doorheen snijden. Als niet snel betere kleding kreeg, kon het niet lang meer duren voor de jongen longontsteking opliep en in de ziekenboeg zou terechtkomen. Het voorportaal van de dood. De ziekenboeg was gevuld met zoveel uiteenlopende schrijnende ziektegevallen, dat de jongen, verzwakt als hij zou zijn, waarschijnlijker nog een paar ziektes zou oplopen. Ziektes waar hij ongetwijfeld aan zou bezwijken. Er waren maar zeer weinigen die levend terugkwamen uit de ziekenboeg.

En dan was er nog het ergste van alles: de ogen van de jongen. Het licht was eruit verdwenen, de sprankeling van het begin, de lust in het leven, was weg. De jongen was lethargisch geworden. Hij vocht niet meer voor zijn bestaan, leek alles maar te laten gebeuren.

Toby was nu een jaar in dit kamp, maar het was al na een paar weken geweest dat hij had beseft dat er twee soorten gevangenen waren: de Muselmannen en de overlevers. Muselmannen waren gevangenen die de harde wereld in het kamp niet aankonden. Ze gaven het vechten op, lieten zich zonder dat het ze nog kon schelen door de kampbewaarders in de modder schoppen; probeerden niet eens meer de grootste ontberingen te ontlopen. Muselmannen waren de verdoemden, de ter dood veroordeelden.

En dan waren er de overlevers, die, in tegenstelling tot de Muselmannen, wel geestelijk en lichamelijk opgewassen leken tegen het kampregime. De overlevers waren diegenen die oude kranten wisten te regelen om onder hun kleding te stoppen om warm te blijven. De overlevers waren degenen die handelden met anderen. Die voor zichzelf een extra rantsoen eten wisten te regelen, die handeltjes opzetten met kampbewaarders of de burgerarbeiders in de fabriek. Overlevers waren de eigen die een kans maakten ooit levend het kamp te verlaten.

Hoe graag hij het ook anders had gezien, besepte Toby, zijn jongen was geen overlever. Het maakte hem depressief en onbeschrijflijk treurig om hem te zien aftakelen zonder er iets tegen te doen. Hij wilde wel contact met hem zoeken, en hem helpen, natuurlijk. Maar de banale waarheid was: hij durfde niet. Wat als hij gesnapt werd door één van de andere kampbewakers? Wat als hij uit zijn dienst werd gegooid en alsnog naar het Oostfront gestuurd werd? Hij voelde zich zo kwetsbaar... Hij durfde het gewoon niet.

Maar uiteindelijk was het de jongen zelf die contact met hem zocht. Het gebeurde op weer zo'n grauwe dag, toen zijn ploeg om onduidelijke redenen een mansdiep gat moest graven op een terrein vlak buiten de fabriek. Het was een hels karwei, omdat de grond stijf bevroren was, en de gevangenen met oud en slecht materiaal moest werken.

Het gebeurde toen Sedov net even was weggeglip, waarschijnlijk om zelf ergens een handeltje af te werken, Toby vroeg er nooit naar. Hij stond stampvoetend naast de kuil met zijn halfautomatische geweer naar de kuil en staarde naar de jongen die tussen de andere gevangenen met een botte spade in de grond hakte. Zijn lijf was broodmager en Toby kon de vorm van zijn schrale borstkas duidelijk onderscheiden onder de dunne stof van zijn tuniek.

Toen opeens hield de jongen op, hief zich overeind en draaide zich naar hem om. Hij keek Toby aan, lang en zonder zijn blik af te wenden. Die blik in zijn ogen, dacht Toby radeloos, niet wetend waar te kijken.

De jongen riep iets in gebrekkig Duits. Of hij de kuil uit mocht, of zo. Zonder na te hebben gedacht maakte Toby een goedkeurend gebaar en hij zag hoe de jongen, onvast en zwak de ladder beklom. Even later stond hij voor hem, op nog geen drie meter afstand. Hij hijgde licht en zijn adem deed kleine wolkjes verspreiden in de koude buitenlucht. Weer keek de jongen hem vragend aan, bijna onderzoekend. Wat wil hij?, dacht Toby paniekerig.

De jongen deed nog een stap op hem af en begon toen te praten. Toby zag dat zijn handen trilden. De arme, arme jongen.

"Ik weet dat je anders bent, ik zie het aan je", begon de jongen. Hij had deze zinnen misschien wel eindeloos geoefend, de Duitse woorden geleerd, "je bent nog menselijk. Ik smee je, help me..."

De jongen keek hem aan met zo'n intensiteit dat Toby ervan huiverde. Hij was de laatste strohalm, begreep hij opeens. Op hem had de jongen al zijn hoop gevestigd. Als hij hem niet hielp, dan zou hij Hij kon de gedachte niet afmaken.

"Hoe heet je?", vroeg Toby zacht. Hij had het gezegd voor hij er zich goed en wel bewust van was geworden.

"Joël", haastte de jongen zich te zeggen.

"Waar kom je vandaan?", vroeg Toby opnieuw, ademloos nu.

"H-Holland...", zei de jongen, bijna struikelend over zijn woorden en hij voegde hier meteen aan toe: "Ik heb andere goede schoenen nodig, betere kleding, voedsel..."

Verward hoorde Toby maar half wat Joël van hem vroeg. Afwezig tuurde hij de kuil in en merkte dat verschillende gevangenen zijn kant uit keken, verbaasd over het schouwspel dat ze te zien kregen.

"Ik sterf...", smeekte de jongen opnieuw, bijna fluisterend.

Toby kon zijn ogen bijna niet van het gezicht van de jongen afwendden. Hij was nu volledig in verwarring. Hij was geschokt door de smeekbede van de jongen en keek hem vol medelijden aan. Zijn rol, beseftte hij toen met een schok, hij was uit zijn rol gevallen! Toen zag hij Sedov op hen aflopen. In gedachten zag hij voor zich wat de man zou denken van wat zich hier afspeelde. Die Messner, dat is een watje, geen kampbewaarder waardig. Het Oostfront zal hem wel harden...

Toby had nog nooit zoveel moeite gehad terug te vallen op zijn act. Hij probeerde door Joël heen te kijken, terwijl hij luid en op onvriendelijk toon bitste: "Sedov zal je vergezellen naar de latrines."

En hij wees naar Sedov. Joël keek heel even om, en liet zijn blik toen weer op hem vallen. De emoties die zich in hem openbaarden waren schrijnend en bekend: wanhoop, intense vertwijfeling, radeloze angst. Toby beseftte dat het de tweede keer was dat hij hem teleurgesteld had.

Toen had Sedov hen bereikt. Hij pakte Joël's ranke schouder ruw vast met zijn grove handen en duwde hem vooruit.

"Vort dan, naar de latrines."

Toby kon die blik, vol vertwijfeling en ellende, van de jongen, van Joël, niet meer kwijtraken. Nachtenlang sliep hij nauwelijks, malend over wat er had plaatsgevonden. Talloze keren probeerde hij te bedenken hoe hij de jongen kon helpen. Hij kon mensen bij de kledingafdeling van het kamp proberen om te kopen. Hij kon Joël op een onbewaakt moment iets waardevols in de handen drukken, sigaretten bijvoorbeeld, die hij zelf kon ruilen tegen betere kleding en een keer voldoende voedsel. Maar hij durfde het niet. Hij was zelf intens bang. Bang dat hij zich zou blootgeven. Bang dat men zijn ware gedachten zou raden. Het Oostfront, niet het Oostfront...

Maar Joël, maalde hij meermalen, is Joël het niet waard? Als hij niets zou proberen zou Joël ten dode opgeschreven zijn. Waarom niet voor eens zijn nek uitsteken om zijn grote liefde te redden...

Maar de dagen na zijn korte, verwarrende gesprek met Joël, voelde Toby zich verlamd van angst. Hij beeldde zich in dat andere kampbewaarders al afkeurend naar hem keken, dat ze al vraagtekens bij hem zetten. En intussen duurde de marteling voort. Elke dag zag hij nog steeds Joël, en elke dag begon die er slechter uit te zien.

Toby had drie nachten niet geslapen toen hij eindelijk zijn laatste restjes moed

bijeengeschraapt had. In de ontelbare eenzame uren op zijn bed had hij eindelijk zijn plan beraamd. Hij zou Joël oproepen voor een speciale opdracht, samen met hem. Hij zou hem meenemen naar de afgesloten ruimte in de fabriek, en hem daar voorzien van goede schoenen, kleding die hij onder zijn oude plunje kon aandoen. En hij zou hem alle sigaretten geven die hij zo snel bij elkaar kon krijgen.

Toby voelde zich door het voornemen voorwaar wat beter de volgende ochtend. Bij het appèl speurden zijn ogen meteen naar tekenen van Joël. Maar hij kon hem niet vinden. Misselijkmakende bezorgdheid maakte zich van hem meester. Rusteloos begon hij een rondje te maken rondom de in slordige rijen opgestelde gevangenen. Waar was hij nou? Hij had een hele ronde gemaakt toen hij maar één conclusie kon maken: Joël zat er niet bij. En dat kon maar één ding betekenen ...

Zonder zich nog druk te maken over wat men van hem zou denken liep in haastige trend, tegen de regels in, weg van het appèl. Langs de haveloze slaapbarakken, langs de latrines, tot hij uiteindelijk uitkwam bij de ziekenboeg.

De ziekenboeg was een plek waar zich normaal gesproken geen kampbewaarders waagden. Het stonk er, naar dood en verderf en God wist wat je er allemaal op kon lopen. Maar Toby kon zich er niet druk om maken, niet nu. Zonder te twifelen stapte hij naar binnen. Hij was toch nog niet helemaal voorbereid voor wat hij zou aantreffen: eindeloze rijen britsen waarop uitgemergelde lijven in uiteenlopende poses lagen. Sommige bewogen nog, anderen lagen roerloos. Misschien waren sommigen al uren dood. Hij zag afschuwelijke wonden, gezichten die gelig waren gekleurd door ziektes, opgedroogd kots op de vloeren. Het was afschuwelijk.

Toby wist met moeite zijn blik af te wenden en sprak een arts aan, die zojuist onaangedaan een open wond van een zieke aan het bekijken.

"De nieuwe zieken, waar liggen die?", vroeg Toby.

De arts keek hem uitdrukkingloos aan, met een zweem van verbazing in zijn ogen. Toen maakte hij een nauwelijks zichtbaar hoofdgebaar. Achterin.

Toby knikte kort en liep snel door, schichtig speurend naar het gezicht van Joël tussen alle naamloze verdoemden.

Hij vond hem al snel. Joël lag krachteloos op zijn rug op een smalle brits met zijn lijf verstrikt in een smerig laken. Toby hield halt voor zijn brits en bekeek ademloos zijn uitgemergelde lijf. Het gezicht van Joël was lijfbleek en er stond zweet op zijn lippen en op zijn voorhoofd. Zijn ogen waren geopend, maar hij leek niets te zien. Joël was stervend, dat was meteen duidelijk.

Toby hurkte naast het bed en pakte de dunne en smerige hand van Joël vast. God, wat was die hand mager, en hoe koud voelde die aan. Toby werd overmand door emoties en boog

snikkend het hoofd.

"Het spijt me, het spijt me zo", fluisterde Toby, "vergeef me..."

Maar Joël reageerde niet. Hij bleef roerloos liggen, en het enige van teken was zijn onregelmatige ademhaling. Zijn zwijgen leek een stil verwijt...

Toby wist niet hoe lang hij daar geknield bleef zitten, maar uiteindelijk stond hij op en bijna als in een droom liep hij weg, de ziekenzaal uit. Hij merkte niet dat er een traan over zijn gezicht liep.

De hele verdere dag ging als een droom aan hem voorbij. Die nacht kon hij zich niet meer voorstellen hoe de dag was verlopen en hoe hij in staat was geweest zich er doorheen te worstelen. Hij wist nog maar één ding: wat er die hele dag door zijn hoofd was blijven: Te laat, je was te laat. Joël is verloren. Verloren...

Die nacht kon hij niet slapen. Hij dacht alleen maar aan Joël. Hoe hij in die ziekenboeg stierf. Hoe hij stierf zonder iemand aan zijn zijde, iemand die van hem hield.

God, wat was de wereld wreed.

Toby wilde huilen, maar hij kon het niet. Hij was de tranen voorbij.

De volgende ochtend was Toby al vroeg aanwezig in de ziekenboeg. Hij zou opnieuw niet op tijd op het appèl verschijnen. Maar dat de kampleiding en de andere kampbewaarders zijn gedrag vreemd konden vinden, deerde hem niet. Niet meer. Het deed er opeens niet meer toe. Want wat was het allemaal nog waard?

Al van veraf zag hij dat Joël was verdwenen. De brits waarop hij had gelegen was leeg. Alleen het smerige laken waarin hij was gehuld lag er nog, wachtend om een volgende stervende te bedekken.

Nee, gilde zijn hele wezen uit, nee! Maar hij wist wel beter...

Wezenloos liep Toby door, naar de binnenplaats achter de ziekenboeg. De plaats waar de doden altijd werden opgestapeld voor ze zouden verdwijnen in een vers gedolven massagraf. Als in een droom liep hij dichterbij, zoekend tussen de kadavers van wat ooit mensen waren geweest. En tenslotte vond hij Joël. Zijn smalle lijf lag bijna boven op de stapel, en zijn hoofd was naar de hemel gekeerd, de ogen nog open. Alsof Joël in zijn dood keek naar de plaats waar hij naar toe was gegaan.

Dit was het: het was echt gebeurd. Joël was dood. Het was de waarheid, de enige waarheid. Hij was dood. Dood. Toby keek toe en merkte met een lichte verbazing dat hij niets voelde. Geen intens verdriet, geen vertwijfeling, geen woede, niets. Eerder een kille berusting, dat nu eindelijk gebeurd was wat hij al zo lang had gevreesd. Toby keek neer op het lijk van de jongen

van wie hij had gehouden en voelde niets. Het was alsof zijn hele lijf even koud was geworden als de omgeving waarin hij zich bevond. Het was alsof de wereld opeens alle kleur had verloren, het licht hard, net als de schaduwen. Dit was de wereld niet, dit was de hel...

Die nacht beseftte Toby dat hij niet kon slapen. Misschien zou hij wel nooit kunnen slapen. En hij dacht dat hij het nooit meer warm zou krijgen. Het kon hem niet schelen. Niets kon hem nog schelen, niet nadat hij Joël's ontzielde lichaam had aanschouwd. Wat was het allemaal nog waard, dit leven? Het was alsof zijn bestaansreden hem was ontnemen. Waarom was hij niet gestorven? Maar nee, hij leefde nog. Hier bevond hij zich, in de hel en hij wist dat hij er definitief een deel van was geworden...

Enkele dagen later kwam er een nieuwe lading gevangenen het kamp binnen. Toby posteerde zich op zijn gebruikelijke plaats bij de toegangspoort en keek naar de stoet haveloze verdoemden, zonder iets te zien. Hij had dezelfde blik in zijn ogen als altijd, leeg en kil, maar er was wel degelijk iets veranderd. Hij keek niet meer naar gezichten, speurde niet meer naar de laatste restjes menselijkheid in hun. Hij was onverschillig geworden. Totaal onverschillig over de wereld die zijn aandacht niet langer waard was.

Toen er voor hem een oude man op de grond viel, stapte Toby meteen vooruit om hem overeind te schreeuwen en te schoppen. Maar hij hield niet langer in met zijn schoppen en beval op rauwe stem precies wat hij dacht: "Opstaan, uitschot, of ik schop je dood."

Toby hoefde niet langer te acteren. Hij was net zo geworden als iedereen.

☞ Het koolmeesje ☜

“Tijdens het condoleren moest ik me soms echt inhouden om niet in een lachbui te raken.”

Marzia keek me verontwaardigd aan, “Hoe kun je dat nou zeggen? Het was ook jouw oma hoor, die overleden is!”

“Zo bedoelde ik het niet”, haastte ik mezelf te zeggen. Ik werkte me omhoog van de bank waar ik een half uur eerder, toen we eenmaal weer bij haar huis waren, met zoveel aplomb in had laten vallen. Ik zocht oogcontact: “Natuurlijk vind ik het ook erg van oma, alleen... tja... wat sommige mensen zeiden.”

“Wat bedoel je?” Harder dan had gehoeven mikte ze twee suikerklonten in haar koffie.

“Nou, neem bijvoorbeeld oom Herman. Toen hij zei dat Fien nu waarschijnlijk vanuit de hemel ons kon zien...”

“Een mooie gedachte, toch?”, zei Marzia glimlachend, alsof ze voor haar geest haalde hoe oma, comfortabel gezeten op haar wolk, op ons nietige mensjes neerkeek.

“En dan tante Betty, die tegen je zei dat ze het mooi vond dat Fien nu eindelijk weer was herenigd met haar man.”

Marzia keek me aan, “Waar wil je eigenlijk naar toe? Dat is toch ook zo?”

Ik begon me op te winden over het feit dat ze mijn punt miste en boog nog wat verder naar voren, “Als je bedoelt dat ze al ruim twintig jaar weduwe was, ja dat klopt ja. Maar dan dat ... dwaze gepraat over de hemel, over het terugkeren naar God's schoot of zoiets. Over het herenigd worden met je gestorven geliefden. Ik bedoel, wat een...”

“Bullshit, ja, ik weet dat je dat wilt zeggen”, onderbrak Marzia me.

“Vind jij het dan niet?”, vroeg ik.

“Ik vind niets”, antwoordde Marzia, die blijkbaar ook een beetje geagiteerd begon te raken, “Ik wéét alleen dat jij altijd al mijn eigenwijze broertje bent geweest, Elias. En dat je student bent. Econometrie, ook nog eens!”

“Wat is daar mis mee?”, barstte ik uit, heftiger dan ik wilde. Een ingesleten gewoonte.

“Niets”, zei Marzia, opeens wat afwezig. Ze keek naar iets achter me. Geïrriteerd dat ik geen antwoord kreeg, draaide ik me om. Ik zag meteen wat de aandacht van mijn zus had opgeëist. Het was een vogeltje, dat voor het raam zat. Keer op keer probeerde het vanaf een struik in het kleine achtertuintje door het raam te vliegen, om steeds met een hoorbare tik tegen de ruit te slaan. Ik begon me net af te vragen of het hier eeuwig mee door zou gaan, toen het opeens weg fladderde. Ik wist niet eens wat voor een vogeltje het was, ik wist alleen vrij zeker dat dit beestje met zijn verstoorde richtingsgevoel het niet zo lang zou maken.

“Een koolmeesje”, zei Marzia afwezig.

Ik draaide me weer naar haar om. Ze staaarde nog naar het raam, maar ik was nog niet klaar met ons gesprek: “Je bedoelt natuurlijk dat ik altijd alles denk beter te weten? Dat ik als man van de wetenschap, zoiets niet kàn begrijpen?”

Het leek alsof Marzia door mijn woorden uit een betovering werd gehaald. Ze schamperde: “Puh, een man...?”

Ik voelde me een beetje boos worden; “Maar zus, nu even serieus. Dat gedoe daar geloof jij toch ook niet in? Toen tante Betty dat zei, moest ik denken aan wat onze ouders vroeger vertelden over Sinterklaas. Dààrom moest ik bijna lachen. Ik herinnerde me die verhalen over de stoomboot vol pakjes, die vanuit Spanje kwam aanvaren. Over dat de Sint door de schoonsteen naar binnen zou komen om onze schoenen te vullen. Fabeltjes!”

Marzia knikte.

“Sinterklaas, daar groei je uit. Waarom dan niet uit dit fabeltje? Heb je ooit beseft hoe onvolwassen dat hele concept van de hemel eigenlijk is? Hoe stellen mensen zich dat eigenlijk voor? Een mooie fijne plaats, maar wat is dat? Een lusthof met druivenranken voor iedereen?” Ik voelde mezelf op stoom komen en ging er nog eens goed voor zitten, “Ik moest denken aan een scène uit The Matrix. Die film gaat erover dat de machines de mensen tot slaaf hebben gemaakt: ze worden geteeld als gewas en worden onder controle gehouden door ze te laten denken dat ze ergens anders zijn: in een kunstmatige wereld. In die bewuste scène zegt Agent Smith tegen Neo dat de mensen aanvankelijk een ideale wereld voorgeschoteld kregen: vol geluk en met alles wat hun hartje begeerde. Een totale mislukking: heel veel mensen weigerden het programma. Volgens Smith: “Entire crops were lost”. Ik moest onwillekeurig even glimlachen om deze memorabele zin. Het werkte pas tot mensen in een wereld kwamen die meer op ons leven nu lijkt: waarin naast geluk ook ongeluk bestaat.”

“Niet mijn film”, bromde Marzia, die haar interesse leek te verliezen, “Waar wil je naar toe?”

“Dat het hele concept hemel nergens op slaat. Als de hemel inderdaad de perfecte plek is; zonder pijn en ongemak en verdriet, dan zou volgens mij de meeste mensen binnen de kortste

tijd hierop uitgekeken raken. Het is leuk om één dag op een sofa te liggen en alleen maar druiven te eten, maar dan is de lol er wel af. Hetgeen wat mensen drijft is toch juist dat alles niet perfect is, dat ze iets kunnen begeren of nastreven? Iets opbouwen? Wat hou je over als je dat weghaalt? Niets! Als er zoiets bestaat als een hemel, dan waren de mensen allang uitgebroken en hadden ze God afgezet!”

Marzia moest glimlachen om mijn woorden; “Je maakt het belachelijk. Weet je wel hoeveel mensen in de wereld iets geloven? Miljarden! Die kunnen het toch niet allemaal mis hebben?”

“Waarom niet?” Ik zette mijn koffiemok op haar tafel; “Je zegt dat er miljarden mensen geloven hè? Weet je wel hoeveel mensen er in de hemel zouden moeten zijn! Men heeft het proberen uit te rekenen. Ik las het laatst in de krant: ruim honderd miljard mensen die ooit op aarde geleefd hebben. Lekker druk dus! Zelfs als de klootzakken worden afgevoerd naar de hel, dan is het er nu echt rammetje vol. Het zou me niet verbazen als Sint Petrus binnenkort de poorten sluit. Misschien heeft-ie wel voor de gelegenheid zijn haar laten blonderen, als Wilders.”

“Nu maak je het weer belachelijk”, zei Marzia, “Dat is wel heel makkelijk.”

“Het hele concept is ook belachelijk!”, herhaalde ik mezelf, “Heb je je ooit afgevraagd of dieren ook naar de hemel gaan? En zo nee, waarom niet? Waar heeft onze almachtige God dan de grens gelegd? Heeft die tijdens de evolutie op een gegeven moment een grens getrokken? Vanaf deze genensamenstelling mogen de primaten naar binnen? En de rest moet maar verrekken? Dat is toch ook onzin?”

“Ja maar, dan haal je dingen door elkaar. Mensen die in God geloven, geloven in de schepping, niet in de evolutie.”

“Ik mag toch hopen dat je daar niet bij hoort”, zei ik op scherpe toon, “De evolutietheorie is inmiddels algemeen aanvaard, daar kun je je ogen niet voor sluiten.”

Inderdaad sloot Marzia een moment haar ogen. Ze leek naar een antwoord te zoeken. Uiteindelijk zei ze, “Luister. Ook ik betwijfel dat er een hemel bestaat, tenminste zoals jij hem voorspiegelt. En ja, ook ik heb moeite met bepaalde dingen, zoals het beeld van God als een bebaarde man in een jurk op een wolk, of zoiets. Maar het geloof is toch meer? Het is juist toch heel waardevol dat mensen in iets geloven. Het geeft ze kracht en... en ondersteuning! Ik kan het ook heel inspirerend vinden... Daarom ga ik nog steeds soms naar de kerk!”

“Eens”, zei ik, “als mensen er steun in vinden, wie ben ik dan om het bekritisieren? Dat het allemaal bullshit is, dat doet er dan nog niet eens zoveel toe. Wij vonden vroeger als kind Sinterklaas toch ook geweldig?”

Marzia glimlachte, “Maar in Sinterklaas geloof jij niet meer...”

“... en in God ook niet meer”, liet ik erop volgen.

Mijn zus keek me aan alsof ze een beetje teleurgesteld in me was, “Dan wordt je leven toch wel heel kaal! Je gelooft toch wel ergens in? Er moet toch iets zijn?”

“Het nieuwe eigentijdse geloof, het Ietsime!”, bracht ik heftig uit, “Daar heb ik zo de pest aan, dat is zo makkelijk! Dat is voor luie mensen, die niet willen nadenken. Waarom moet er iets zijn? Alleen omdat wij dat vinden? Dat vind ik de grootste kolder.”

Marzia was overduidelijk niet gelukkig met wat ik zei: “Door het bestaan van God te ontkennen doe je al de gelovigen op de wereld tekort.”

“Helemaal niet! Want ik heb toch gelijk? En voor de echte gelovigen maakt het ook helemaal niet uit!”

“Hoezo?”

“Nou, heb je wel eens bedacht dat er voor hen eigenlijk niet eens meer een God hoeft te bestaan? Als mensen er maar in geloven dat ze er steun uit kunnen halen, zoals je zei, of als ze er een baken aan hebben, dan is het al goed. God, de ultieme Placebo!”

“Jezus, wat leren ze je daar eigenlijk op de unief?”, bracht Marzia uit. Zo stond op en verzamelde de koffiemokken.

“Nog iets anders te drinken?”, vroeg ze opgeruimd, “Want ergens heb ik het idee dat je nog niet helemaal klaar bent...”

Ik had het gevoel dat ze het gesprek voor even beëindigde omdat het haar teveel begon te benauwen. Ze wilde wat lucht.

“Een biertje, dan maar?”

Marzia knikte en liep naar de keuken. Ik liet mijn blik over de spullen in haar woonkamer glijden en probeerde me in haar te verplaatsen. Hoe dacht zij nu over deze zaken? Ik had begrepen dat ze wel geloofde dat er iets moest zijn en dat ze het soms wel “inspirerend” vond om naar de kerk te gaan. Het idee dat er niets was, leek haar te benauwen. Was dat de reden dat ze haar geloof niet zo heel erg leek te hebben doordacht? Omdat ze bang was waar ze op uit zou komen? En zou dit niet hetgeen zijn wat met heel veel mensen gebeuren? Zoals tante Betty, die het echt had gemeend, toen ze ons had willen opbeuren met de opmerking dat oma weer samen was met haar man?

Een zacht getik onderbrak mijn gedachten en toen ik opkeek zag ik hoe overduidelijk hetzelfde vogeltje wederom herhaaldelijk probeerde de kamer binnen te komen. Toch verbazend dat dit vogeltje niet door had dat die niet door die ruit heen kon. Of was het gewoon te dom om dat te beseffen? Had het evenveel benul van de goudvis, die met elke nieuwe ronde in de viskom denkt: “Goh, wat een interessante omgeving”?

Marzia kwam de kamer weer in met twee flesjes bier. Ze had er wat broodjes bij gesmeerd.

Met hetzelfde kinderlijke sprongetje als vroeger landde ze in de bank. Ze merkte dat ik me naar het raam gedraaid had en vroeg: “Dat vogeltje weer?”

“Yep”, zei ik, terwijl ik mijn biertje oppakte, “nog steeds de weg kwijt.”

“Wat sneu. Gek eigenlijk, het beestje zit er al twee dagen. Precies zo lang oma dood is.”

Ik wist niet waar die opmerking op sloeg en beet maar in een broodje.

“Ik heb nog eens nagedacht over wat je allemaal zei”, begon Marzia, “maar misschien bekijk je het hele geloof, en God, gewoon vanuit een veel te rationele invalshoek. Zo ben je altijd geweest. Het is niet voor niets dat je econometrie studeert! Je wilt alles objectief kunnen opmeten, vastleggen.”

“Goed”, besloot ik, “misschien was het ook flauw om over alleen de hemel en zo te beginnen. Maar dit is echt niet de enige reden waarom ik me zo vaak verbaas dat zoveel mensen een geloof kunnen aanhangen dat zo duidelijk ondoordacht is.”

“Kom dan eens met een beter voorbeeld”, daagde Marzia me uit.

“Nou, bijvoorbeeld dat er leven is na de dood. Mensen willen blijkbaar geloven dat er iets meer moet zijn, dat het niet zomaar allemaal ophoudt. Continuïteit. Eeuwigheid.”

Marzia knikte, “Dat lijkt me inderdaad één van de kernpunten van het geloof.”

“Weet je hoe de eeuwigheid normaliter wordt verbeeld? Een slang die zijn eigen staart opeet en hiermee een cirkel vormt.”

Marzia knikte, “Ik ken het symbool. Ik heb wel eens zo’n kettinkje gehad...”

“Nou, in dat symbool ligt al de interne tegenspraak verborgen. Hoe kan het dat men aan de ene kant niet kan accepteren dat er een einde is, terwijl men tegelijkertijd wèl vindt dat er een begin is.”

“Een begin?”

“Je geboorte. Jullie gelovigen vinden toch allemaal dat je dan als mens begint aan je reis, of zo?”

“Nou ja... Hindoes niet, die geloven in reïncarnatie.”

“Wat me nog een veel plausibeler theorie lijkt, alhoewel nog steeds bolle onzin. Maar we hadden het ook eigenlijk over het Christelijke geloof, je moet toch met me eens zijn dat in een abstracte notie van eeuwigheid er niet zoiets kan zijn als een begin? Ik begrijp wel waarom mensen het geloven, het willen geloven, omdat men de dood niet kan accepteren, maar het is zo doorzichtig!”

Marzia wist niets te zeggen.

“Als eeuwigheid een vorm had, dan was die rond, en niet recht. Snap je wat ik bedoel? Het niet geloven in een eind, sluit de mogelijkheid een begin ook uit. En vice versa. Dat bedoel ik met ondoordacht.”

Na een stilte zei Marzia: "Ik weet eigenlijk niet of Christenen wel denken zoals je zegt. Hebben ze het niet ook soms over teruggeroepen worden bij de Heer, of zoiets?"

"En wat zou dat betekenen? Dat we door God allemaal voor even voor het speekwartier op de wereld worden gezet? De aarde als speelplaats, waar we allemaal even mogen uitrazen?"

Marzia glimlachte, "Waarom studeer je geen filosofie?"

Ik grapte: "Wist je nog niet dat ik dat als tweede studie volg?"

Marzia boog zich voorover en legde een zorgzame hand op mijn been, "Nu snap ik het, je bent gewoon overwerkt. Daarom raaskal je zo!"

Maar ik was niet bereid haar zo makkelijk te laten ontsnappen, "Ben je het dan met me oneens?"

Marzia nam bedachtzaam een slok bier. Het duurde enkele momenten voor ze begon te praten: "Misschien heb je wel gelijk, maar eerlijk gezegd weet ik het niet."

"Dat is te makkelijk", riep ik, want ik wilde dat ze zou komen met tegenargumenten.

"Nee, dat is het nu juist niet", zei Marzia, "Ik denk dat ik kan accepteren dat er dingen zijn die ik niet begrijp. Alles wat je vandaag hebt gezegd, het is best doordacht, maar het getuigt ook van..." –ze zocht een woord- "...hoogmoed."

"Hoezo?" Ik had deze classificatie niet zien aankomen.

"Er is nog zoveel dat we niet snappen. Jij denkt het misschien allemaal uitgedroogd te hebben, maar wat weet jij nou eigenlijk?"

Ik nam nog een slok van mijn bier en zweeg. Ze was nog niet klaar.

"Ik geloof in iets, ja. Het zal in jouw ogen wel ondoordacht zijn, maar misschien heet het daarom ook wel geloven. Het is wat mijn pastor altijd zegt: Geloven in het mysterie van het leven. Je kunt het niet doorgronden en je buigt je hoofd voor iets dat groter dan je is."

"Waarom zou ik mijn hoofd buigen?"

"Uit nederigheid. Omdat we toch filosofisch bezig zijn, was het niet Socrates die iets zei dat mensen pas veel weten op het moment dat ze beseffen dat ze eigenlijk nog helemaal niets weten?"

Ik keek haar verbaasd aan, "Weet je zeker dat jij niet degene bent die filosofie studeert?"

Marzia glimlachte, "Ik ben maar een eenvoudige psychologe. Maar ik weet wel dat je niet alles met rationaliteit kunt tegemoet treden. Sommige dingen bevinden zich in een ander... domein. Ben je het niet met me eens dat er daarvoor teveel onverklaarbare dingen zijn?"

"Je bedoelt iets als geestverschijningen, of de graancirkels of zo?", zei ik, "Ook dat is te verklaren, dat moet. Vroeger dacht men toch ook dat Jupiter bliksems afwierp vanuit zijn strijddak? Tegenwoordig weten we dat het een elektrische ontlading is."

Marzia wuifde deze suggestie weg, "Dat bedoel ik toch helemaal niet. God, in al je

intelligentie kun je soms zo dom zijn!”

Ik moest me inhouden om niet verontwaardigd tegen haar uit te vallen. Marzia vervolgde: “De vorige zomer lag ik na een fietstocht met mijn vriend in een weiland uit te blazen. We lagen naast elkaar op onze rug. Ik zag de wolken boven me wegdrijven, het wuiven van het lange gras, de bloeiende krokussen, de schoonheid ervan. Dat alles kan toch niet het gevolg zijn van... alleen wat wetenschappelijke formules? Een aantal natuurkundige wetten? Dat vind ik hoogmoed, dat je denkt dat je alles om je heen kunt vatten in modellen of zo, dat je alles zou kunnen berekenen.”

Het duurde even om haar antwoord op me te laten inwerken. Overduidelijk had ze de dingen toch beter doordacht dan ik aanvankelijk had gedacht.

Toen ik de tik hoorde, wist ik meteen wat het was. Ik keek om en zag hoe het vogeltje terug was gekomen, en opnieuw, met de moed van de onwetenden, probeerde binnen te komen.

“Dat vogeltje”, klonk Marzia’s stem terwijl ik op de één of andere manier gebiologeerd naar het raam bleef staren, “Ik wilde er eerst niet met je over beginnen, omdat ik dacht dat je me zou uitlachen, maar ik doe het nu toch. Heb je er nooit bij stil gestaan dat oma tot enkele jaren geleden een volière hield? En dat ze voorop dol was op koolmeesjes?”

Ik draaide mijn hoofd naar haar om in ongeloof, “Wat wil je zeggen, bedoel je dat...” Ik vond de gedachte bijna te absurd om uit te spreken. Toch bleef juist die gedachte enkele momenten zwaar tussen ons in hangen.

Het was Marzia die uiteindelijk de stilte verbrak: “Nee, ik bedoel niet dat oma is gereïncarneerd in een koolmees. Of dat ze hier een hand heeft gehad en misschien nog wel wat tegen mij -of ons- wil meegeven, of zo. Nee, dat wil ik niet meteen zeggen. Het kan van alles zijn, of misschien is het wel allemaal stom toeval. Ik weet het gewoon niet. Maar het geeft óók iets aan over het mysterie van het leven.”

Ik draaide mijn hoofd weer terug naar het raam. Het vogeltje vloog nog twee keer, steeds vanaf een andere tak op de struik, tegen het raam, voor het zich van ons afkeerde en zich, met snellere vleugelbewegingen dan ik kon waarnemen, op een windvlaag liet wegvoeren. Tot mijn verbazing merkte ik aan mezelf dat er iets was wat me weerhield om uit te roepen dat de suggestie van Marzia belachelijk was. Of om haar zelfs maar uit te lachen.

Het was uiteindelijk wederom Marzia die de stilte doorbrak: “Kijk nou, het loopt al tegen vijven”. Ze sprong energiek uit de bank. Ik begreep wat ze wilde zeggen. Genoeg gepraat. Terug naar de orde van de dag. Ze kreeg vanavond nog bezoek, eters. Het huishouden riep.

Ik stond ook op en kuste haar op de wang in een afscheid. Ik nodigde haar uit om binnenkort bij mij thuis langs te komen. Zij nam het aanbod aan. In de deuropening, vlak voor ze de deur dicht deed zei ze, “Ik zal dat kettinkje met die slang wel eens voor je opzoeken.

Misschien is het wel wat voor jou.”

In het zachte licht van de vroege avond liep ik de straat in. Ergens voelde ik me een klein beetje beschaamd, door de manier waarop ik mezelf in een lange monoloog had gestort en Marzia me toch een beetje had terecht gezet. Tegelijk verbaasde ik me erover hoezeer ze me met haar “ik weet het niet” de mond had weten te snoeren. Om over dat gekke koolmeesje nog maar te zwijgen.

Eenmaal wachtend bij de bushalte viel mijn blik op een boom aan de overkant van de straat. De ondergaande zon zette alles in een rode gloed en een boom wierp een grillige schaduw tot op het bushokje. Ik zag een vogeltje -misschien wel een koolmeesje- vaardig van de ene tak naar de andere springen. Even meende ik een eekhoorn te zien, die via de stam omhoog klom. Verder weg schitterde een vijver in onveranderlijk veranderende patronen. Ik kreeg het idee dat er zich in dit alles een waarheid aan me openbaarde, die me eerder altijd ontgaan moest zijn. En dat besef verwarde me, omdat ik bang was voor de consequenties. En dat alles door wat Marzia had gezegd. Het leek wel alsof ze alles in mijn studentenkamer overhoop had gegooid.

De piepende remmen van een bus brachten me terug bij de zinnen. Dankbaar dat ik alle

